

Fantastic
Club

V. Bîrlădeanu

EXILATUL DIN PLANETOPOLIS

EDITURA ALBATROS

Victor Bîrlădeanu

EXILATUL
DIN PLANETOPOLIS

Fantastic
Club

Victor Bîrlădeanu

EXILATUL

DIN PLANETOPOLIS

EDITURA ALBATROS • 1972

Desenul copertei 1
MIHAI SINZIANU

Anet-Veronica

I. Tarzan în bleu-argint

În noaptea aceea, pe pământ, oamenii treceau, fastuos, exuberant și fără griji, pragul mult râvnitului și atât de imprevizibilului mileniu al treilea. Nu încapă îndoială că Flaviana, la cei nici douăzeci de ani ai ei, nu-și imaginase vreodată — chiar și în cele mai sumbre coșmaruri — că tocmai în această porțiune simbolică de timp îi va fi dat să-și încheie definitiv socotelile cu o viață încă, la drept vorbind, netrăită. Dacă ar fi întrebat-o cineva, un minut înainte de inexplicabila modificare a traiectoriei modulului saturnian, când și cum preferă să moară, răspunsul ei prompt, ostentativ, băiețos ar fi fost, desigur, un zîmbet indiferent și, poate, o ironică înălțare din umeri.

Adevărul e că, nici măcar în clipa când și-a dat seama de implacabilul tragism al situației, gândul nu i-a fost la moarte. Minute în șir s-a străduit, cu acel calm straniu pe care ți-l dau doar momentele-limită, să mențină legătura prin radio cu cabina de comandă a navei cosmice de care tocmai se desprinsese. A izbutit, dar numai pentru un răstimp necruțător de scurt. Ultima voce pe care a auzit-o în cască a fost a comandantului expediției, olandezul Christian Van Heymans, care striga pe un ton febril și disperat: „Nu pierde speranța, nu pier“... Ba chiar a amuzat-o contrastul dintre îndemnul încurajator și tonul pe care era rostit. Doar atunci când, în pofida eforturilor, legătura s-a pierdut și vocea s-a evaporat în asurzitorul haos de zgomote al Cos-

mosului, un fior rece i-a fulgerat scurt şira spinării. Ireversibilul se declanşase.

Prima reacţie a fost aceea — firească ! — de imobilizare încrîncenată a tuturor muşchilor şi vertebrelor, a tuturor fibrelor trupului. O imobilizare apatică vecină cu abulia, ca o alunecare voluntară în nefiinţă. Această stare de totală abdicare n-a durat decît o frîntură de secundă. În clipa următoare, un resort interior a împins-o spre hubloul modulului. Şi-a lipit, copilăreşte, obrazii de materialul dur şi rece al rezistentei ferestruici, căutînd să descopere barem unele indicii despre capriciile noii traiectorii pe care se lansase intempestiv vehiculul ce-i fusese încredinţat. Nu ştia încă exact ce se întîmplase, doar o vagă bănuială încolţise undeva, într-un strat adînc al conştiinţei. Presupunea că inexperienţa — era doar primul ei zbor circumsolar ! — îi jucase o tragică festă. Pe neaşteptate simţise cum comanda automată se dereglează, ca sub impulsul unei forţe incomensurabile, iar modulul o ia razna, părăsind itinerarul iniţial, ce trebuia, potrivit calculelor, să-l aducă în zona primului inel saturnian. Dacă în modul s-ar fi aflat un cosmonaut încercat, cu zeci de zboruri în urma lui, poate c-ar fi avut suficientă prezenţă de spirit spre a pune la timp în funcţiune sistemul propriu de dirijare a navei. Poate ! Şi apoi — se linişti Flaviana, cu un dureros efort de voinţă — cine garantează că manevrele ar fi reuşit, că sistemul de dirijare ar fi reacţionat suficient de fidel la complicatele comenzi şi, mai ales, că toate aceste efortări, toată această bătălie cu neprevăzutul ar fi avut alt deznodămînt decît înfrîngerea ? ! Era mult prea lucidă în aceste momente ca să nu se ironizeze crunt pentru stupidul efort de a se linişti, de aceea surîse trist contemplînd frîntura de Cosmos ce se desena în hublou.

O senzaţie de rătăcire în pustiu. Un pustiu ciudat, vibratil în pofida vidului cosmic, care sugerează, de obicei, impresia de nemişcare, de mortificată încremenire. Vibraţia stranie a priveliştii ce i se oferea

privirii se datora, probabil, unui ușor, aproape imperceptibil tremur lăuntric, pe care nu-l putea stăpîni în ciuda strădaniei de a nu se lăsa covîrșită de panică.

Hubloul deveni pentru cîteva clipe un straniu ecran al memoriei, dar nu al memoriei obișnuite, textură de imagini trăite, reînviata la cine știe ce semnal banal, ci al unei memorii ambigue, osmoză de amintiri reale și de joc haotic al închipuirii, generată de șocul pe care l-a resimțit la senzația inexorabilei fatalități. Îi revăzu, cu o intensitate pe care numai dorința sau sentimentul sfîrșitului o pot izvedi, pe cei cinci oameni care, pînă acum cîteva minute, fuseseră camarazii ei de expediție saturniană : pe bărbosul roșcovan Van Heymans, comandantul zborului, cosmonaut cu multe sute de mii de kilometri străbătuți pe diferite itinerare ale sistemului solar ; pe tînărul inginer de bord, rusul Tihon Abrosimov, debutant ca și ea pe distanțe atît de mari, cu părul lui vîlvoi și încîlcit căzut mereu peste ochelarii ostentativ profesoralii ; pe specialistul mineralog al expediției, fermecătoarea venezueliană Miguella Cubillas, cea care răspîndea în jur starea de permanentă exaltare ce devenise climatul emoțional comun al întregului echipaj ; pe flegmaticul american Roger O'Flaherty, cel mai în vîrstă dintre ei, eminent medic, membru al unui interminabil șir de academii și — sub pseudonimul Pit Deal — cunoscut autor de romane științifico-fantastice ; în sfîrșit, pe radistul cabinei de comandă, micul și agitatul coreean Pak Sen Ir, a cărui strălucită teză de doctorat în telecomunicații spațiale făcuse vîlvă în lumea cosmologilor. În mijlocul acestui autentic „colectiv solar“, cum se botezaseră ei înșiși în glumă, ea, Flaviana Sfetcu, născută acum nouăsprezece ani unsprezece luni și șapte zile într-unul din multele orășele-satelit care alcătuiau metropola Marele București, îndeplinea, cu competența unei neobișnuit de precoce specializări, misiunea de „ghicitor în

stele", mai precis de astronom al expediției inau-gurale cu destinația Saturn.

Le zărea tuturor trăsăturile conturate cu neobiș-nuită pregnanță, mai vii decît atunci cînd se afla lîngă ei, violent apăsate cu un tuș enigmatic și dur. Păreau cuprinși de un vîrtej, se învîrteau fără noimă prin cabină, o căutau, o strigau pe ea, pe Flaviana, mezina echipajului, cea căreia îi încredințaseră, la cererea ei expresă și stăruitoare și pe considerentul că era astronom, cunoscător al tuturor secretelor planetei inelate, misiunea de a face prima recunoaș-tere în zona misteriosului brîu cu margini turtite care obsedează de secole imaginația pămîntenilor. O stri-gau înduioșător de absurd, distanța dintre ei înce-puse să se măsoare cu miile de kilometri, era limpede că nici o voce omenească nu-i mai poate ajunge în auz, dar în acest film derulat halucinant pe ecranul rotund al hubloului Flaviana le percepea glasurile ca un susur nostalgic chemător și cumplit de trist.

Făcu un gest copilăresc cu mîna de parcă ar fi fost suficient să șteargă hubloul cu o cîrpă imaginară ca halucinația, căreia de cîteva clipe îi căzuse pradă, să dispară fără urme. Minute în șir însă figurile celor din cabina de comandă a cosmonavei continuară s-o urmărească, buimăcitor de apropiate, de famili-are, de intime, ca și cum s-ar fi găsit la cîtiva pași de ea, ca și cum nu i-ar fi despărțit decît o palmă de loc.

Trebuie să-și încordeze toate forțele lăuntrice, pînă la o durere aproape fizică, pentru a se elibera de acest tentant joc al memoriei și al închipuirii, care o redusese din nou la acea imobilă pasivitate — rod al unui soi de „fata morgana cosmică” — îm-potriva căreia fusese prevenită de către psihologii centrului de cercetări spațiale încă din perioada an-trenamentelor. Își depărtă cîteva clipe ochii de hu-blou, apoi, cînd reveni, începu să distingă tot mai clar, ca într-un decor cinematografic minuțios reali-zat, peisajul cosmic pe care tocmai îl străbătea.

Cert era un singur lucru : că primul inel exterior al lui Saturn — cel pe care, în limbaj profesional, îl numise de atâtea ori „Inelul exterior A“ și în apropierea căruia, dacă lucrurile s-ar fi desfășurat normal, ar fi trebuit să treacă orbita modulului — se îndepărta cu o viteză vertiginoasă. Astrul inelat, de care fusese, în urmă cu câteva minute, atât de aproape, încît îi putea contempla în voie relieful, plana acum ca o lună ceva mai mare și cenușie pe bolta decupată de hublou.

Unde se afla însă acel nucleu iradiant a cărui energie o smulsese intempestiv și furibund de pe orbita cu atîta migală calculată de cei mai infailibili creieri electronici ? De unde se declanșase oare acea formidabilă vijelie cosmică al cărei șoc neașteptat deturnase într-o clipită de pe traiectorie nu numai mica navă cosmică — devenită brusc un simplu coșciug zburător printre stele — dar însuși destinul ei uman ? Fenomenul căruia îi devenise obiect — mai curînd jucărie — căpăta, în imaginația ei exacerbată de asaltul atîtor senzații, anvergura unei autentice, monstruoase răpiri. Numai că nu era încă în stare să răspundă întrebării capitale, a cărei cheie căuta s-o descifreze cu o stranie detașare : *cine era răpitorul ?*

Nimic nu i se păru mai important în aceste momente decît să-și încordeze încă o dată voința pentru a găsi răspunsul la această întrebare. Nu era în joc viața — căci gîndul morții nu-i venise nici măcar în clipa descoperirii ireversibilului — ci ceva mult mai de seamă în ochii ei : orgoliul științific, sentimentul că nu și-a irosit degeaba anii tineri explorînd infinitățile universului, că n-au fost o simplă, dezo-lantă zădărnicie a zădărniciilor eforturile de a dovedi lumii și sieși că stăpînește tainele galaxiilor mai bine ca nimeni altul din toată generația ei.

Încercă să se concentreze, să-și mobilizeze întreg bagajul de cunoștințe, să parcurgă cît mai lucid toate variantele posibile de cauze care ar fi putut produce un accident de o asemenea amploare. Își

schimonosi trăsăturile încă juvenile ale chipului într-o grimasă dură care o îmbătrâni; în jurul buzelor, altădată copilăresc de rotunde, și al ochilor — cîndva de un verde pur, transparent, acum bătînd în cenușiu — pielea neatinsă de fard a obrajilor se încreți în mici zbîrcituri. Doar șuvița de păr maroniu, cu sclipiri de tăciuni mocniți, care-i atîrna neglijent peste frunte, atingînd aproape pleoapa ochiului drept, ar fi putut sugera unui privitor, cu o ostentație aproape frivolă, vîrsta neverosimilă a acestei făpturi fragile, azvîrlite de împrejurări într-una din cele mai stranii aventuri cosmice.

O singură explicație i se păru pînă la urmă întrucîtva plauzibilă : modulul intrase pe neașteptate în cîmpul gravitațional al altui corp ceresc, cu o forță de atracție suficient de puternică pentru a produce formidabila modificare a traiectoriei.

De mult nu mai privea prin hublou — se concentrase într-atît în dezlegarea enigmei de mecanică galactică, încît uitase să mai urmărească noul itinerar al modulului — cînd, brusc, avu senzația precisă, de o stringență aproape fizică, frapant de concretă, că cineva o contemplă cu o curiozitate maladivă. Cuprinsă de o panică ciudată, întoarse repede capul spre hublou : nu era nimeni. Și, totuși, între timp ceva se întîmplase : pînza întunecată a imensității cosmice fusese străpunsă de o fișie palidă de lumină — o lumină gălbuie, ușor limonie — care părea că urcă de undeva, din adînc. Și încă ceva : „luna“ inelată a minusculei frînturi de univers decupate de hublou — „lună“ de care, fără să-și dea seama, își legase ultimele speranțe ca de o iluzorie centură de siguranță, ca de un cordon ombilical ce o ținea încă înghiocată în sistemul nostru solar — dispăruse subit, ca înghițită de hăul etern.

Rămăsese cu ochii fixați pe hublou, străduindu-se să pătrundă misterul luminii aceleia limonii, cu irizări opaline, cînd, dintr-o dată, se simți pistonată cu o forță irezistibilă spre peretele opus al micii cabine. Era răscolită de un vîrtej zăpăcitor, pe care

numai o putere ce depăşea cu mult intensitatea cîmpului gravific propriu al modulului o putea declanşa. I se păru că trupul i se sfărîmă, că se risipeşte în ţandări, ca o figurină de ghips călcată în picioare. Senzaţia se aseamăna cu a căderii unui vehicul cosmic pe pămînt, dar pentru atingerea atmosferei terestre cosmonauţii se pregăteau din vreme, pe cînd Flaviana fusese surprinsă de acest şoc instantaneu, fără să-şi ia nici cea mai infimă măsură de precauţie.

Urmă scufundarea. Ca un înec. Şi tăcerea. Grea. Apăsătoare. Paralizantă. Şi apoi nimic.

Era ca un dangăt de clopot. La început hăuitor pînă la asurzire. Apoi prelung şi nostalgic, pînă ce sunetul se distilă într-un clinchet nefiresc de subţire.

Fără să deschidă ochii, mulţumindu-se doar cu aceste grăunţe sonore picurate în auz, Flaviana avea sentimentul precis şi obsedant pînă la durere că trăieşte. E drept, respira cu oarecare greutate, dar inima îi bătea normal şi îşi simţea pulsaţiile singelui ritmate de straniul flux sonor ce o invadase. Faptul că se mai afla încă în viaţă, după tot ce s-a întîmplat cu ea şi cu firavul modul saturnian, nu-i spunea mai nimic. Nici n-o bucura, nici n-o mîhnea ; o lăsa indiferentă, prăbuşită într-o stare de buimacă semitrezie. Ar fi vrut să se cufunde din nou în somn, dar nu mai putea.

Pleoapele i se zbătură cîteva clipe într-un soi de dramatică opintire, de parcă în ele s-ar fi focalizat conflictul lăuntric dintre impulsul instinctual de a lua cunoştinţă de lumea exterioară şi voinţa, prea slabă, de a amîna cît mai mult momentul acesta înfricoşător de imprevizibil. Pînă la urmă, cu un zvîcnet scurt, însoţit de un suspin abia desluşit, delicatele cortinete de piele subţire izbutiră să se înalţe.

Totul i se păru neverosimil de firesc, de aşezat, de cuminte. Nimic uluitor, nimic senzaţional, nimic care s-o zguduie, nimic care s-o tulbure. În interiorul

modulului lucrurile erau la locul lor, complicata aparatură științifică părea neclintită. Doar un iz ciudat de încremenire tristă, vlăguită de efort, o frapă neplăcut, mai ales când privirea îi alunecă peste orbitele goale, văduvite de obișnuita trepidăție fosforescentă, ale zecilor de cadrane care îi ofereau odinioară, cu atita obediență fidelitate, imaginea abstractă și globală a existenței.

Lumina ce se prelingea prin hublou era tot gălbuie, coaptă, ca atunci când suferise șocul acela neprevăzut. Numai că acum era mai puțin intensă, fără acele sclipiri și irizări care îi vibrau înainte pe retină pînă la vertigiu. Bătea chiar în oranj ca în unele asfințituri leneș prelungite pe o cîmpie întinsă, cu orizontul tinzînd spre infinit. Avea în ea ceva calm și imperturbabil, aproape extenuant de odihnitor.

Se sprijini în coate ca să se ridice, dar gestul o dezechilibra catapultînd-o pînă în capătul celălalt al cabinei. Abia acum își dădu seama că pierduse mult din greutate, că se afla într-o stare învecinată cu imponderabilitatea. Trebuia, prin urmare, să-și calculeze cu infinită grijă mișcările pentru a nu deveni un obiect zburător, gata s-o ia razna la voia hazardului. Cu o prudență care altădată i s-ar fi părut deplasată, ba chiar nițeluș caraghioasă, se tîri pe podeaua modulului, căutînd să ajungă din nou la hublou, unicul ei canal de comunicații cu un univers necunoscut și, deocamdată, dușmănos.

Evitînd orice mișcare abruptă, orice zvicnet brusc, se cățără lent — ca o insectă mare și ciudată, gîndi ea cu un rictus interior de ironie — de-a lungul peretelui de metal ușor și dur, pînă la ferestruica smălțuită în lumina aceea oranj. Înainte de a-și lansa privirea spre lumea exterioară, închise din precauție ochii, parcă împinsă de instinct să ocolească șocul vizual care ar fi putut să-i spulbere bruma de echilibru lăuntric, să-i anihileze rămășițele voinței, iarăși și miraculos înfiripate, de a supraviețui.

Cînd, într-un tîrziu, întredeschise pleoapele, prima reacție fu neașteptată și amețitoare : în loc să-și

acopere la loc pupilele, terifiante de grozăviile pe care aştepta să le descopere, îşi adânci privirea în peisaj cu o aviditate ca a înecatului căruia i se insuflă înţiiul flux de oxigen. Se străduia, fascinată, să pipăie, cu nervul optic încordat dureros, ca o strună ultrasensibilă, fiecare contur al imaginii, fiecare cută, fiecare pată, fiecare umbră.

Magia stranie, aproape hipnotică, pe care o degaja imaginea lumii ce i se dezvăluise n-avea nimic fantastic sau paradoxal : totul era atât de obişnuit. Încît, la un moment dat, nu se putu elibera de senzaţia că, printr-un inexplicabil noroc, nimerise, totuşi, pe Pămînt.

O vegetaţie exuberantă, triumfătoare, multicoloră, ca o frenezie cromatică, îşi înlănţuia lianele şi corolele la numai cîţiva metri de modul. Culorile îşi îndulceau însă vibraţia intensă sub lumina portocalie a cerului nebănuît de profund. De unde izvora această lumină — care nu se asemăna cu a soarelui pe nici o porţiune a globului terestru — nu putea încă distinge. Ceva greu de definit îi dădea o aură de artificial, poate lucirile prea egale, poate lipsa de incandescentă şi reverberaţii.

Renghiurile memoriei îi suprapuseră, dintr-o dată, pe priveliştea de acum o altă, desprinsă dintr-o excursie şcolară făcută în urmă cu ani în nordul îndepărtat : sub revărsarea palidă, dar nespus de caldă şi învăluitoare, a luminii unui amurg polar i se înfăţişase, la o cotitură a drumului, o grădină mirifică, o senzaţională aglomerare de plante tropicale care pulsau o viaţă deznădăjduit de tulburătoare spre ariditatea extremă din jur. Era rodul fanteziei dezlănţuite a unui pasionat care, sub cupolele ermetice ale unei sere, încercase să transplanteze o frîntură dogoritoare de edenic peisaj mediteranean.

Nimic însă din vegetaţia luxuriantă din jur nu aducea a seră sau artificiu : frunzele mari ale arborilor, invoaltele lujere ale florilor monumentale păreau a trăi o viaţă exploziv de bogată, dar calmă, echilibrată, ca a unei naturi satisfăcute de propria

ei vigoare vitală. De aici și liniștea neverosimilă ce o învăluisese pe Flaviana, cufundată în contemplarea acestei lumi atît de apropiate și, totuși, atît de îndepărtate.

Un fior o cutremură din creștet pînă-n tălpi cînd avu, în sfîrșit, revelația unei absențe : din acest colț de natură frenetică și, totodată, calmă lipseau făpturile vii, lipsea ceea ce pămîntenii obișnuiesc să numească regnul animal. Nici o vietate, oricît de mărunță, oricît de stranie, nu tulbura decorul, altfel magnific, al priveliștii. Părea o pădure golită crud în urma unei teribile, dezastruoase partide de vînătoare.

Doar cînd înălță privirea, căutînd să străpungă hățișul luxuriant al vegetației, zări și făptura : din coroana unui copac înalt, presărat cu minuscule flori liliachii, o privea, parcă blazat și ironic, *un om*. Un bărbat.

Greu de spus cum s-ar fi repercutat în alte condiții această neașteptată apariție asupra echilibrului ei, și așa destul de precar. Dar acum, spre extraordinara ei surpriză, nici măcar n-o tulbură, în orice caz nu mai mult decît contactul cu natura exuberantă de afară. Își dădu seama că, de fapt, în subconștient, îl căuta, îl presimțea, îl aștepta. De ce, nici ea nu știa.

Bărbatul își luă privirea, cu aceeași nonșalantă indiferență, de la ea. De-abia acum putu să-l privească mai atent, sorbind amănuntele cu o curiozitate dezlănțuită și lacomă. Figura i se desena limpede pe orizontul oranj : o frunte zăpăcitor de înaltă se sprijinea parcă pe un nas acvilin, poate mai pronunțat decît în prospectele de simetrie facilă terestră, dar armonios integrat maxilarelor viguroase, guri largi, cu buzele fin prelungite către rădăcina obrazilor. Era ceva mai înalt decît tovarășii ei de expediție saturniană, dar nu se putea spune că e un gigant, sau, cel puțin, nu dădea impresia de gigantism.

Senzația că se află în fața unei fapte neobișnuite abia acum i se desluși : acest om, acest bărbat, care se întinsese comod, ca într-un hamac, între două liane strîns îmbrățișate, avea culoarea pielii altfel decît își putuse imagina chiar în halucinațiile ei cele mai năstrușnice. Un bleu-argent, de parcă s-ar fi scăldat într-o baie de sclipiri lunare. De n-ar fi fost surîsul ce-i luneca din cînd în cînd pe buzele prelungi, l-ar fi putut lua foarte bine drept o statuie.

La fel de lent și calculat ca și la primele încercări de a se mișca prin modul, Flaviana se apropie de ușa mică, dar solidă, care o despărțea de exterior. Un impuls irezistibil o îmboldea să pășească pe acest sol ciudat, să contemple mai îndeaproape vegetația luxuriantă și, mai ales, trebui să recunoască, făptura bleu-argent care o stăpînea cu atîta dezinvoltă vitalitate.

Privirea însă îi înțepeni într-un punct fix și se simți cotropită de aburii sufocați ai unei subite amețeli : mica ușă a modulului era ușor întredeschisă.

II. Un cod straniu și blajin

Nu știa cît timp rămăsese cu privirea captată de acest semn greu de pus la îndoială al unei recente vizite. De altfel, ce valoare mai avea timpul, în semnificația lui obișnuită, terestră, aici, unde toate coordonatele existenței păreau a fi altele, cu totul altele decît cele cu care era deprinsă ?

Folosi însă din plin răgazul pentru a se lua deplin în stăpînire și a-și limpezi gîndurile. Rațional era pregătită pentru ipoteza întîlnirii cu fapte extra-terestre, fusese supusă chiar — la fel, de altminteri, ca toți cei ce se preparau pentru zboruri cosmice — unui antrenament special în vederea acestui mo-

ment de loc exclus dintre probabilitățile oricărei expediții galactice. Dar între posibilitatea teoretică, învăluită în norii trandafirii ai imaginației, și realitatea aceasta abrupt materializată într-o ușă întredeschisă, în prezența unei ființe cu trăsături uluitoare de umane, exact la oțiva metri de adăpostul ei provizoriu și atât de fragil, era o distanță apreciabilă.

Metodic, fără grabă — n-avea de ce și unde să se grăbească — începu să caute răspuns la întrebarea ce i se părea fundamentală : unde se afla, prin ce coclauri ai universului fusese atras modulul, pe ce corp ceresc se prăbușise ? Tentația primă — și firească — era să fixeze zona acestei inexplicabile căderi în jurul lui Saturn, a cărui imensă forță gravitațională ar fi trebuit, după cunoștințele ei de astrofizică, să mențină mărunta cosmonavă, ca tentaculele unui monstru sideral, în sfera sa de influență. Numele sateliților saturnieni i se învâlmăbură din ungherele memoriei într-un amalgam febril : Mimas, Encelade, Tetis, Dione, Rhea, Titan. Dintre toate aceste nume sonore, unul își lămură mai precis contururile, devenind cu încetul o obsesie : Titan. Într-adevăr, era singurul satelit al planetei inelate despre care se știa precis că este înconjurat de un strat dens de atmosferă. Numai că atmosfera lui Titan, după cum stabiliseră analizele spectroscopice, era alcătuită din metan și amoniac. În cazul acesta cum de putea respira ea, o pămînteană, deprinsă cu un alt aer, fluxul răcoros ce răzbea prin ușa întredeschisă ? Cum de plămîni nu-i plesniseră sub presiunea distrugătoare a acestor gaze de o extremă nocivitate ? Și, mai ales, cum de putuse înflori o vegetație atât de abundentă, care purta pecetea vădită a unei mari efervescente clorofilene ?

Rămase multă vreme cufundată în acest labirint de enigme prin al cărui păienjenis se străduia să întrezărească o cît de firavă cărare logică. Închir-cită pe podeaua cabinei, cu brațele copilărește încru-

cișate sub bărbie, semăna cu un gnom sculptat din cîine știe ce tezaur arheologic.

Ar mai fi stat așa îndelung dacă nu i-ar fi răsunat din nou, abia perceptibil, în urechi acel dangăt prefirat și nostalgic care o trezise din înțepenirea letargică a prăbușirii. Sunetele se strecurau prin ușa întredeschisă ca o negrăit de gingașă înfiorare a unor strune de aer și lumină.

Păreau, de data asta, o stranie și tristă chemare, un soi de invitație obscură, dar plină de irezistibile ispite. Spre ce o chema acest mesaj sonor — pentru că era limpede că era vorba de un mesaj — nu-și dădea seama și, la urma urmelor, nici n-o prea interesa. Cert era doar — pe ce se întemeiază această certitudine nu putea să-și lămurească prin nici un fel de argument cît de cît logic — că misterioasa lume de afară, poate chiar omul bleu-argint tolănit între liane, încearcă să comunice cu ea, să-i transmită ceva, s-o îmbie la un dialog.

Își zise că multă vreme nu va mai putea amîna acest moment esențial, că nimic nu poate fi mai anihilant pentru însăși rațiunea de a exista într-un univers străin decît ignoranța. A tergiversa întîlnirea — și, poate, confruntarea directă — cu viața bizar de liniștitoare, care palpita frenetic în natura de dincolo de vehiculul ei atît de lamentabil naufragiat, însemna, la urma urmelor, un soi de abdicare, mai mult : o sinucidere.

Se ridică de pe podeaua modulului cu o mișcare atît de bruscă, încît trebui să se agațe cu toată puterea de bara de lîngă ușă ca să nu rămînă suspendată într-un echilibru precar. Mînată de hotărîrea intempestivă de a renunța la pasivitatea aceea fără soluție, nițeluș cam bleagă, uitase de orice precauție. Noroc de acest precipitat contact cu realitatea gravitațională a lumii în care voia să pătrundă, contact care o readusese — zîmbi chinuit la gîndul că manile verbale sînt adesea mai puternice decît cea mai necruțătoare evidență — „cu picioarele pe pămînt“.

O clipă se temu de propria ei indecizie, se temu ca panica irațională ce simțea c-o invadează să nu-i anuleze bruma de voință, atât de greu încropită, cu care pornise adineauri în explorarea necunoscutului. Un nou șuvoi de sunete, parcă și mai insistent, și mai îmbietor modulate, avu de data aceasta — deși nu erau mult deosebite de cele dinainte — un ciudat efect excitant, alungându-i subit temerile.

Numai că întâmplarea o învățase minte : acum se feri cu grijă de orice gest avîntat, stăduindu-se — așa cum fusese deprinsă la antrenamente — să-și concentreze întreaga pondere a greutateii, atîta cît rămăsese, spre jumătatea inferioară a trupului. Costumul ușor cu care fusese îmbrăcată în timpul zborului — așa-numita „îmbrăcăminte de cabină“, pe care renunțase s-o mai schimbe deoarece era evident că atmosfera de afară e perfect respirabilă — nu-i jena mișcările, ba chiar îi dădea o oarecare lejeritate căreia trebuia să-i pună neconținut frînă.

Deschise lent ușa și apăsă pe butonul care declanșa scărița de coborîre din modul. O bizară nerăbdare — parcă frica de a nu se lăsa din nou invadată de temeri și angoase — o mîna să pună piciorul pe prima treaptă încă înainte ca lenta deplasare a scării din găoacea ei metalică să se fi încheiat. Pentru a nu-și scăpa trupul de sub control, în clipa cînd se strecură afară din modul, se prinse zdravăn cu ambele mîini de barele ușii. Nu se întâmplă însă nimic, nici o forță n-o zgîlții, nici un vînt năprasnic n-o smulse. Așa cum rămăsese cramponată de ușa încăperii ei cosmice, părea o păpușă dezarticulată sau, mai curînd, un prunc care ezită îndelung să abandoneze căldura adăpostului matern.

Ușor, cu mii de precauții, pipăind atent cu călcîiul încălțăminteii gravifice fiecare treaptă, coborî scara care o apropia de solul noului ei habitat. Toată această domoală, greoaie desprindere de modul o făcea cu spatele la lumea exterioară. Nu vedea decît treptele scării și silueta tot mai precis conturată a vehiculului, care reflecta, cu scînteieri ciudate,

ca niște minuscule fulgere portocalii, lumina aceea a cărei sursă n-o descoperise încă.

Primul contact cu solul se petrecu firesc, atât de firesc, încît avu un scurt frison de uimire. Călcîiul se simțea în stranie siguranță pe această suprafață solidă, nițel granuloasă, ca și cum ar fi fost alcătuită dintr-un pietriș extrem de fin, însă bine cimentat de un liant viguros. Dacă nu i-ar fi fost teamă să-și piardă echilibrul prin cine știe ce mișcare riscată, ar fi frămîntat îndelung această primă porțiune de teren solid pe care o simțea sub picioare după atîtea săptămîni de cînd părăsise îndepărtatul cosmodrom terestru.

Ținînd o mîna incolăcită după drugul de metal al scării, îndrăzni o înceată rotire a trupului spre a putea cuprinde în raza privirii o secțiune cît mai amplă din peisaj. Din instinct închise ochii și de data asta — ca atunci cînd contemplantase întîia oară, de la fereștrua modulului, lumea în care a naufragiat — dar îi redeschise imediat, iritată de acest joc absurd, care risca să devină un fel de ritual superstițios al fricii de necunoscut.

Magnifica vegetație, care o copleșise atunci cu tulburătoarea ei frenezie, i se păru acum mai intimă, mai familiară, fără să fi pierdut, totuși, nimic din dimensiunile impresionante. Ba chiar avea senzația — firească, de altminteri — că pomii erau mai viguroși și mai înalți, coroanele mai stufoase, culorile mai vii în exuberanta lor diversitate. Ceva însă le estompa întrucîtva grandoarea, nu-și dădea încă seama ce, parcă un element nou pe care încă nu izbutea să-l sesizeze. Cercetă peisajul minuțios, cu oarecare ciudă pe carențele spiritului ei de observație, pînă cînd un amănunt, un fleac, căruia altă dată nu i-ar fi acordat nici o fărîmă de atenție, o frapă pînă la descumpănire. Treptele scării pe care abia coborîse aruncau pe sol, chiar lîngă ea, o vagă și bizară umbră cafenie. Dintr-o dată impresiile, pînă atunci amalgamate, haotice, i se limpeziră ca filtrate printr-o lentilă selectivă : întreaga natură lu-

xuriantă și fremătătoare din preajmă își atenuase, aparent, proporțiile somptuoase datorită haloului de umbră ce începuse să dilueze contururile, acele contururi pe care, de la ferestruica modulului, le văzuse nete, distinct imprimate pe fundalul cerului oranj.

Nu-și putu înfrîna un fior, izvorît din sentimentul straniu al obișnuitului în neobișnuit : era evident că se înserează, că și pe acest corp cosmic unde o azvîrlise hazardul se înserează, dar o înserare enigmatică, fără amurg. Nici un soare — sau, în orice caz, nici un soare vizibil privirii sale — nu amurgea spectaculos și prelung, în spatele unor coline sau undeva, la marginea orizontului : această înserare, în fond dulce, calmă, odihnitoare, sugera stingerea lentă a unor imense lustre invizibile, ca într-o vastă sală de teatru înaintea spectacolului.

Degetele subțiri și reci ale panicii începură din nou să-i lunece pe șira spinării : dacă pe lumină — acea lumină cu care, în pofida nuanțelor ciudate, era pe punctul de a se obișnui — lumea a cărei prizonieră devenise nu i se părea de loc ostilă sau măcar neospitalieră, ce surprize îi va rezerva în momentul cînd va coborî întunericul ? Oare aspectul liniștitor al acestei naturi exuberante, dar ne-agresive, nu fusese cumva o simplă fațadă, un camuflaj viclean sau, mai degrabă, o capcană menită să-i adoarmă, prin forța bizarei ei fascinații, elementarele reflexe de prudență ?

În chip firesc, prima tentație fu să facă imediat cale-ntoarsă, să urce în modul, pe care, desigur, l-ar fi voit un refugiu solid și trainic, deși îi cunoștea cu precizie limitele de rezistență. N-apucă însă să schițeze nici cel mai mărunț gest pentru a da curs tentației că în fața ei se ivi, coborînd lent dintre liane, făptura bleu-argent cu trăsături umane și înfățișare statuară. O privi îndelung, fără surîsul acela de ironică superioritate cu care o contemplase prin ferestruică, apoi, pe neașteptate, se roti pe călcîie și se îndepărtă în direcția unui desiș de plante

cu flori de un roșu aprins, violent, bătînd în sîngeriu. După cîțiva pași se opri și rămase țeapăn, cu spatele la ea, într-o stranie poziție de așteptare.

Oare chiar o aștepta? Fără voia ei, Flaviana se ghida încă după limbajul de gesturi și atitudini ale pămîntenilor, deși la această făptură, în pofida asemănării izbitoare cu cei de pe Terra, gesturile și atitudinile puteau avea cu totul alte semnificații. Nu putea să-și explice nici ea logic de ce, dar poziția în care se imobilizase bărbatul, cu mușchii omoplaților ușor încordați sub pielea argintie, i se părea — poate pentru că așa dorea și spera — mai mult chiar decît o stare de așteptare : un fel de stăruitoare invitație, o prelungire a chemării din straniul dangăt prefirat și nostalgic ce răzbătuse prin ușa modului.

Ezităările și îndoielile i se risipiră cu o incredibilă ușurare în clipa cînd bărbatul, cu o foarte omească nerăbdare, întoarse capul spre ea, țintuind-o cu privirea, la început nedumerit, apoi încurajator, de parcă abia acum și-ar fi dat seama de tot ce se petrece în sufletul ei. Uită fulgerător de teama care, numai cu cîteva momente în urmă, o îmboldise să se refugieze din nou în modul, de panica aceea apăsătoare la gîndul că înserarea lentă preludia coșmarul unei nopți cumplite. Ba chiar se strădui să se convingă, printr-o naivă încercare de autosugestie, că umbrele înserării nu progresau, că, de fapt, era vorba doar de o ușoară paloare a luminii portocalii ce scâlda lumea aceasta necunoscută, paloare identică aceleia a nopților albe care fac farmecul verilor în ținuturile nordice ale emisferei boreale terestre.

Păși, tatonînd terenul cu grijă și silindu-se să nu se dezechilibreze prin vreo mișcare prea abruptă, pe urmele bărbatului a cărui chemare i se părea acum neîndoielnică. El o aștepta lîngă tufișul de plante sîngerii și, numai după ce se convinse că ea îl urmează, continuă să înainteze pe o potecă îngustă arătîndu-i, vădit, drumul. Dîndu-și seama, desigur,

că pașii ei sînt incerți și precauți, își încetini și el mersul. Era primul semn de înțelegere — poate prima lor comunicare reală, embrionul unui limbaj comun — care o făcu pe Flaviana să simtă, pentru întâia oară de cînd se trezise din letargia prăbușirii, nu numai curiozitatea firească, generată de imperativul rațional de a investiga lumea unde naufragiasse, dar și o anume, deocamdată difuză, încredere în stăpînul incontestabil al acestei lumi.

Cînd ajunse pe potecă, Flaviana încercă o senzație neașteptată și care i se păru ciudat de inedită : simțul olfactiv, care pînă acum îi fusese parcă anesteziat, se deșteptă dintr-o dată și nările i se îmbibară de un amestec straniu de parfumuri, pe care l-ar fi putut invidia orice maestru de pe pămînt al fantezistelor combinații odorifice. O bucură nu atît savoarea subtilă a aromei, cît faptul că simțurile, a căror acuitate terestră se temea să nu fi fost anihilată de șoc, își reveneau încetul cu încetul la normal, întărindu-i astfel sentimentul de ieșire din vis, de trezie efectivă, de consistență a realului.

Bărbatul se opri brusc, atît de brusc, încît Flaviana, ocupată cu descifrarea senzațiilor ce o năpădeau, nu izbuti să se pihonească la timp pe picioare și se ciocni de el. Mîna îi atinse involuntar pielea bleu-argint și simți în vîrfurile degetelor o vibrație care-i dădu fiori : era o piele rece, învăluită parcă într-o rețea invizibilă de unde electrice. Își retrase mîna rapid, înăbușindu-și țipătul gata să țîșnească de pe buze. El nu părea însă să fi simțit atingerea ei și rămase cîteva clipe imobil, în acea poză de așteptare sau de chemare cu care o întîmpinase la capătul potecii. De data aceasta Flaviana avu certitudinea că figura lui statuară — pe care n-o vedea, dar o presimțea — se destinsese într-un zîmbet larg, de parcă i-ar fi pregătit o surpriză.

Și, într-adevăr, surpriza se produse : cu o imprevizibilă gingășie la o ființă atît de supradimensio-nată pentru obișnuitele reprezentări ale pămînte-

nilor, bărbatul bleu-argint se dădu la o parte, oferindu-i — ba chiar îmbiind-o — să-și adîncească privirea în priveliştea ce se deschidea amplu în faţa ei. Dar adevărata surpriză era tocmai această privelişte : în mijlocul unui luminiş edenice — de o armonie atît de tulburătoare, încît părea mai curînd un decor de teatru — se înălţa o căsuţă singuratică, un fel de bungalow pitit la umbra unui arbore uriaş, vopsit parcă de un pictor bezmetic în toate culorile curcubeului terestru. Bungalowul, care se zărea minuscul în raport cu copacul ce-l străjuia, era înconjurat din toate părţile de verande încîntătoare, create, poate, nu atît pentru desfătare, cît spre a îngădui o deplină vizibilitate asupra micro-universului împrejmuitoar.

Nu era singura surpriză pe care i-o rezervase această gazdă enigmatică, specialistă — pare-se — în dozarea efectelor cu fantezia şi minuţia unui experimentat regizor. Dovezile sale de evidentă ospitalitate se desfăşurau, de altminteri, într-o ordine precisă, călăuzită de o anume logică interioară, de parcă ar fi oficiat un solemn ceremonial iniţiativ.

În sfîrşit, Flaviana descoperi sursa acelei lumini portocalii, cu irizări blajine, care i se păruse, cu cîteva minute înainte, pe cale de a asfinţi : la marginea vastului luminiş se eşafoda o complicată construcţie, ceva asemănător cu puternicele proiectoare ale sateliţilor artificiali făuriţi de strămoşii actualilor locuitori ai planetei Marte. Din adîncurile acestei construcţii izbucnea, ca dintr-un vulcan în plină erupţie, o imensă vilvătaie translucidă, un fascicol de lumină oranj, incomparabil ca putere cu tot ce-i fusese dat să vadă pîn-acum : lumina plămădită de această formidabilă maşinărie se izbea apoi cu o violenţă unică de oglinzile mişcătoare ale unui gigantic policandru ce plana imobil la cîteva sute de metri deasupra luminişului, difuzîndu-se, printr-un ingenios şi savant calculat joc al refracţiilor, asupra unei zone vaste.

Flaviana se pomeni fluierînd băiețește de admirație, ca în anii studenției cînd izbutea să descifreze vreo enigmă științifică cu care se chinuise vreme îndelungată. Era o reacție de care cam de mulțor se dezobișnuise, mai ales de cînd intrase în corpul cosmonauților-stagiari. De altfel, vrînd să capete mai multă prestanță și autoritate în rîndurile noilor ei colegi, renunțase, printr-un efort de voință, la un șir întreg de deprinderi juvenile, pe care le considera compromițătoare pentru un tînăr savant în plină ascensiune. Era, în fond, o probă de ingenuitate ce stîrnea zîmbete, repede reprimare, la mai vîrstnicii ei mentori pe drumul pe care și-l alesese.

Aici însă acest inocent fluierat băiețesc o bucură de parcă și-ar fi regăsit, printr-o inexplicabilă mutație psihică, universul prea de timpuriu părăsit al adolescenței. Pînă acum socotise nedemn de un savant care trăia la interferența secolelor XX și XXI să se mai minuneze de ceva, fie și de cea mai ieșită din comun ispravă tehnică. Iată însă că, revenindu-i capacitatea simplei, umane uimiri, se simți, nu știa nici ea cum, îmbogățită.

La drept vorbind, poate mai mult ca orice o uluia pe acest straniu corp ceresc simbioza insolită a celui mai sălbatic și neșesălat primitivism (cel puțin în aparență!) cu niște semne elocvente, indubitabile ale unui stadiu de civilizație ce presupunea înalte cunoștințe tehnico-științifice. Nu dădea dovadă de o prea mare perspicacitate imaginîndu-și că punctul nodal, nucleul de cristalizare al acestei simbioze era tocmai omul bleu-argint care acum îi indica, printr-o ușoară înclinare a capului, casa umbrită de înaltul arbore multicolor.

Ea ridică — pentru întîia oară de cînd întîlnise făptura aceasta masculină atît de derutantă — o privire încărcată de recunoștință către ochii lui de un vioriu întunecat, culoarea prunelor coapte. Gestul îl descumpăni pe bărbatul de lîngă ea, care o scrută întrebător, cu o anume neliniște și cu dorința vădită de a înțelege exact sensul privirii. Cînd văzu

însă că buzele ei se întredeschid într-un suris abia mijit, își manifestă bucuria înălțînd brațele spre cer și izbucnind într-un hohot prelung, gîlgiitor, melodios, ce-i amintea Flavianeii de șuvoiul sunetelor care răzbătuseră în interiorul modulului.

Nemaiașteptînd nici o altă invitație, Flaviana se îndreaptă spre casa înconjurată de verande. Era o decizie care, cel puțin în intenția ei, trebuia să destrame pînă și ultimele îndoieli ale bărbatului cu privire la țelurile ce-o mînaseră încoace și să consolideze hotărîtor fragila punte ce începuse să se înfiripe, în ultimele minute, între ei. În psihologia oricărei ființe raționale, de pe orice planetă, acceptarea invitației de a-i vizita locuința nu putea fi receptată — în concepția Flavianeii, încă impregnată de prejudecăți terestre — decît ca un suprem, ba chiar ostentativ act de bunăvoință.

Bărbatul n-o luă înainte, cum s-ar fi așteptat, potrivit ritualului ospitalității pămîntene, ci, de data aceasta, o urmări cu o nedisimulată curiozitate, de parcă i-ar fi studiat reacțiile în fața realității căreia îi deschidea, pas cu pas, zăvoarele. Pentru el, probabil, aceasta avea valoarea unui test menit să-i dezvăluie comportamentul și intențiile făpturii picate din cer.

Hotărîtă să-și ducă experiența pînă la capăt, cu orice risc, Flaviana străbătu în cîteva clipe, fără ezitare, larga pajiște ce-o despărțea de casa singuratică. Se simțea, e drept, oarecum stînjenită în mișcări tocmai de ușurimea cu care își deplasa trupul, eliberat de o bună parte din greutatea sa terestră. Dar, cu un efort de voință, începuse să se deprindă cu această neobișnuită senzație, ba chiar să încerce unele delicii, ca ale unui copil care învață tainele unui joc inedit. De fapt, toată această treptată inițiere în misterele lumii luminate de acel fantastic policandru de oglinzi mișcătoare i se părea că se petrece conform unui cod blajin, în pofida evidenței sale ciudățenii. Precum codul unui joc cu reguli ce ți se relevă pas cu pas.

Ajunsă lângă veranda din fața casei, aruncă o privire în urmă. Bărbatul rămăsese la marginea luminișului, contemplându-i curios și cu o umbră — i se păru — de maliție în colțul buzelor răsfrînte fiecare mișcare, fiecare atitudine, fiecare gest. Se strădui din răsputeri să-i ignore prezența, știind instinctiv că numai o astfel de comportare poate avea aparențele depline ale firescului.

Urcă treptele verandei și se trezi în fața unei noi și semnificative mărturii de ospitalitate din partea enigmaticei sale gazde : pe podea, în mijlocul unui covor policrom dintr-un material ce nu semăna cu nici unul cunoscut de ea în sistemul planetelor explorate, tronau în stive iscusit aranjate și artistic ornamentate fructe și legume cu înfățișări stranii, dar care degajau arome dintre cele mai îmbietoare.

Timp de cîteva secunde se lăsă învăluită de aceste arome, care o făcură să presimtă senzații gastronomice de care aproape se dezobișnuise consumînd exclusiv inodorele și insipidele pastile alimentare cosmice. În orice caz, faptul că bărbatul se gîndise la una dintre nevoile prime, elementare ale omului, nevoia de hrană, îi întări sentimentul de securitate ; hotărît lucru, noul ei habitat n-avea — cel puțin pînă acum — nimic repugnant, nimic neomenesc, nimic înfricoșător. Avusese, într-un fel, noroc !

O irezistibilă pornire de a-și exprima recunoștința o făcu să întoarcă repede capul spre locul unde rămăsese ciudata ei gazdă : avu însă surpriza să-l descopere chiar lângă ea. O studia la fel de jovial și amuzat de aproape, ca și de la distanță. Părea satisfăcut, ca orice gazdă primitoare, de impresia pe care o produsese festinul pregătit spre bucuria oaspetelui. Flaviana nu-și putu reține un : „Mulțumesc !“ rostit din inimă, dar nu în limbajul interplanetar, pe care îl învățase înainte de a porni în expediția saturniană, ci în cea mai pură românească.

Și atunci, bărbatul bleu-argenț reacționează încă o dată cu totul neașteptat : duse mîna la pieptul ușor bombat și apăsă pe un minuscul medalion pur-

puriu pe care ea, pînă acum, nu-l observase. Aerul începu să vibreze de unde sonore, de parcă un radio-receptor de o tărie neobișnuită căuta cu osîrdie o anume lungime de undă. Bărbatul o invită cu o înclinare a capului să repete cuvîntul pronunțat mai înainte, iar Flaviana, fascinată, se supuse. După o clipă auzi o voce masculină cu inflexiuni melodioase exprimîndu-se într-o românească fără cusur :

— Fii binevenită în casa lui Tilbi ! Tot ce-i aparține lui îți aparține, de acum înainte, și ție...

III. Miercurea de după joi

Zguduită ca de un cutremur lăuntric de această urare rostită corect în limba ei maternă, Flaviana rămase o vreme interzisă, stăpînită de o perplexitate lesne de înțeles : dacă ar fi fost pronunțată în oricare alt idiom planetar sau terestru, fără îndoială că uluiala i s-ar fi atenuat întrucîtva. Așa însă nu izbuti nici măcar să se concentreze asupra întrebării elementare : cum de învățase omul acesta enigmatic cu atîta ușurință și, mai ales, rapiditate o limbă vorbită la milioane și milioane de kilometri distanță ? Mai mult : nu remarcă un amănunt cel puțin la fel de frapant ca siguranța cu care fuseseră pronunțate cuvintele românești. Și anume, că acela pe care îl bănuia a fi un soi de superpoliglot galactic nu marcase emisia de sunete prin nimic ce ar fi sugerat mimica umană a vorbirii. Mai precis, buzele i se păstraseră imobile, răsfrînte în același suris amuzat dinainte.

Ghicindu-i starea de spirit, gazda n-o lăsă mult timp pradă uluielii. Apăsă din nou pe medalionul de pe piept și aerul se umplu de rezonanța aceleiași voci plăcute :

— Iartă-mă, te rog, pentru tulburarea pe care ți-am provocat-o ! E vorba de un translator electronic ultraperfecționat și miniaturizat, capabil să

detecteze structura unei limbi după sunetele ce o alcătuiesc și să-mi traducă apoi instantaneu gândurile direct în limba respectivă. A fost suficient să pronunți un singur cuvânt în această limbă pentru ca translatorul meu să se orienteze rapid și să mă exprime nemijlocit pe înțelesul tău.

Explicația, în loc s-o liniștească, o răscoli și mai mult pe Flaviana. I se păru că a intrat în conul de umbră al unei forțe supranaturale, care o poate manevra după voie cu o incredibilă ușurință. Încercă nici să nu mai gândească, de teamă că omul de lingă ea ar putea, cu aceeași fantastică repeziciune, să-i citească gândurile. Deși logic ar fi fost s-o bucure posibilitatea de a comunica rapid, simplu și nemijlocit cu atât de ospitaliera ei gazdă, dimpotrivă, se simțea — în chip paradoxal — tracasată, frustrată, descoperită, ca și cum, prin însăși existența enigmaticului aparat de translație, se săvîrșise o nepermisă, aproape dușmănoasă incursiune în teritoriile cele mai intime și, totodată, cele mai vulnerabile ale universului ei lăuntric.

Luînd din stiva de pe covorul policrom un fruct cu deosebire ispititor — un fel de rodie violetă și zemoasă — și mușcînd lacom din carnea lui efervescentă ca o băutură răcoritoare, Flaviana se trezise făcînd un gest la fel de neașteptat pentru ea ca și multe din întîmplările prin care trecuse în ultimele ore.

Simți pe cerul gurii un gust tare, aromitor, care o ameți și o limpezi, în același timp. Mestecînd îndelung fructul, savurîndu-i deliciile după ritualul care o făcea, în copilărie, să prelungească iritant mesele la care i se serveau mîncărurile preferate, își dădu seama că adevărata plăcere i-o isca, de fapt, nu gustul propriu-zis al rodiei, ci altceva — însuși actul omenesc de a mîncea. Îngurgitînd săptămîni și luni de-a rîndul numai „mîncare esențializată“, redusă la forma de loc atracțioasă a pastilelor, devii fără voia ta un gurmand, iar contactul cu mîncarea normală se transformă subit într-o palpitantă aventură.

Automat, fără vreo intenție anume, prelungi și de data asta cît putu naivul ritual al savurării fructului. La drept vorbind însă încerca să amîne cît mai mult inevitabila reîntîlnire cu miraculosul aparat de translație care o azvîrlise în acea uimire buimăcită și înfricoșată. Știa că executarea oricărui gest simplu, mecanic, care nu-i solicită vreun efort special, are efecte liniștitoare asupra ei, redîndu-i ca prin minune capacitatea de a gîndi lucid, de a analiza și chibzui, în deplinătatea resurselor psihice, orice situație, oricît ar fi fost de complexă. Și acum avea nevoie de maxima concentrare a facultăților care o distinseseră printre colegii ei încă din anii studenției — discernămint, luciditate, sprinteneală a spiritului, spontaneitate a deciziei — facultăți ce jucaseră, de altminteri, un rol esențial la admiterea ei în corpul cosmonauților-stagiari.

Ridică privirea, căutînd parcă un punct de sprijin în lumea exterioară pentru încordata sforțare de limpezire lăuntrică. Bărbatul bleu-argint se afla din nou în fața ei, cercetînd-o cu ochii umbriți de o nedisimulată îngrijorare: era, neîndoielnic, conștient că el fusese acela care provocase brusca ei tulburare, dar la fel de evident era că nu pricepe semnificația reală a acestei fulgerătoare treceri de la euforie la încremenire. În orice caz, din teama instinctivă de a nu-i accentua confuzia, bărbatul nu-și mai pusese în acțiune acel „șperaclu lingvistic“, acea „mașină infernală de aruncat în aer intimitatea“, cum calificase Flaviana, în primul moment de spaimă, aparatul de tradus instantaneu. Înclinîndu-și ușor capul pe o parte, el o examinează mut pe fata aceasta cu tranziții atît de subite și de capricioase de la o stare la alta, chinuindu-se să descrie ce se petrece în spatele frunții senine de adolescentă peste care cădeau neglijent cîteva şuvițe de păr cu sclipiri de tăciuni mocniți.

În definitiv, gîndi febril Flaviana, de ce o uluise și o zăpăcise mai mult acest aparat de tradus decît complicata construcție pe care o zărise la marginea

luminii și care slujea drept soare artificial lumii dominate de bărbatul bleu-argint? La urma urmelor, era vorba de încă un semn al aceleiași insolite simbioze între o voită, minuțios organizată sălbăticie și folosirea unor cuceriri tehnice ce sugerau o surprinzătoare bogăție de cunoștințe. Pe acest tărîm se putea aștepta la încă multe alte dovezi asemănătoare, așa că trebuia să se înarmeze cu o anumită doză de blazare, care s-o facă mai puțin vulnerabilă la surprizele pe care i le va oferi și de acum înainte întîlnirea cu necunoscutul acesta binevoitor, dar ciudat.

— Poți oare pricepe, omule — rupse, în sfîrșit, Flaviana lunga și zbuciumata ei tăcere — ce am simțit auzindu-mi limba maternă vorbită cu nonșalanță și fără greș la zeci de milioane de kilometri depărtare de planeta mea natală? Ai încercat oare vreodată un șoc asemănător?

Minusculul medalion purpuriu fu din nou acționat și aerul vibra ca și cum o gură avidă ar fi absorbit cuvintele din eter. Buzele răsfrînte ale bărbatului se desfăcură și dentiția perfectă sclipi într-un hohot tăcut. Clătină din cap în semn de înțelegere pentru atît de omeneasca ei slăbiciune.

— Dacă-ai fi știut — răsună vocea aceea masculină cu inflexiuni melodioase — ai fi renunțat la acest mijloc simplu și direct. Ai fi recurs, poate, la altă cale de comunicare, mai ocolită, dar care să nu te tulbure. Mi s-a părut însă — continuă după o scurtă ezitare — că mașina plutitoare care te-a adus aici e dovada unei gîndiri evaluate care te face aptă să receptezi, fără nici o dificultate, orice semn, oricît de neobișnuit pentru tine, al prezenței și capacităților rațiunii. Principalul e că ne înțelegem, oricum, pe oricare cale, nu-i așa?

Era absolut logic tot ceea ce spunea, de o logică atît de firească și umană, încît Flaviana se întrebă încă o dată pur și simplu dacă făptura aceasta — în pofida straniei culori a pielii — nu e cumva un

pămîntean rătăcit, ca și ea, datorită cine știe cărei aventuri cosmice, pe un îndepărtat corp ceresc.

— Unde mă găsesc? exclamă ea abrupt, după o scurtă tăcere. Pe ce planetă, în ce sistem solar? Iartă-mă, te rog, dar înainte de a ști cine ești și de unde ai apărut în calea mea, mă interesează să aflu pe care lume mă găsesc, în ce univers am nimerit...

Binevoitoarea ei gazdă nu părea de loc jignită de refuzul atît de categoric de a i se stabili identitatea și nici deosebit de mirată de insistența cu care Flaviana își reclama dreptul de a cunoaște coordonatele cosmice ale noii sale existențe. O vreme privi absent dincolo de ea, spre peisajul lumii peste care domnea, apoi, fără un cuvînt, se apropie de peretele casei și începu parcă să-l zgîrie cu unghia, făcînd niște semne cabalistice care, în alte împrejurări, i s-ar fi părut Flavianeii de-a dreptul dementiale. Acum Flaviana aștepta curioasă sfîrșitul acestei ciudate demonstrații de prestidigitație. Nu trebui să aștepte mult timp. După cîteva secunde, peretele pe care bărbatul bleu-argint își exercitase măiestria se transformă într-un fel de ecran fosforescent pe care se conturau cu precizie, ca într-o hartă astronomică sui-generis, determinantele atît de familiare Flavianeii ale sistemului nostru solar.

Semnele care simbolizau soarele și planetele erau intrucîtva diferite de cele utilizate de cartografii terestre, păreau mai degrabă niște hieroglife toltece, asemănătoare celor descoperite pe piramidele celeste de la Monte Albán de către mexicanul Alfonso Caso. Fiecare planetă era reprezentată printr-un alt semn, care nu avea nici o semnificație concretă pentru Flaviana, deoarece sinuoasa și asimetrica lui armonie corespundea, vădit, unei alte configurații a conceptelor astronomice, cu totul deosebită de cea cu care era deprinsă tînăra cosmonaută pămînteană. Doar așezarea semnelor în economia desenului, distanțele ce le separau, ritmul ce le impulsiona mișcarea — căci enigmaticul ecran fosforescent avea proprietatea de a sugera deplasarea în spațiu — îi

evocau Flavianeii, fără să-i lase nici un dubiu, sistemul planetar din care face parte și planeta ei de obârșie.

Totuși, era ceva în acest desen care o contraria, o punea pe gânduri : undeva, între semnele care, potrivit reprezentărilor ei, ar fi trebuit să definească poziția lui Iupiter și a lui Saturn, se zărea o misterioasă hieroglifă, al cărei itinerar, conturat cu suficientă exactitate, interfera orbitele celor două planete amintite. Deși nu era vorba de vreo planetă cunoscută, prezența acestui corp în inima sistemului solar nu i se părea Flavianeii cu totul insolită, lipsită de sens. Numai că acum, în fața acestui ecran ciudat, un lapsus iritant — dintre acelea care apar tocmai atunci când simți nevoia stringentă ca memoria să funcționeze ireproșabil — îi răvășea toate cunoștințele, împiedicînd-o să se concentreze și să-și modeleze lucid gândurile în jurul unui reper cît de cît precis, să-și ordoneze buimăcitorul zbor al imaginației. Totul i se învâlmășa nebulos sub frunte, ca o masă informă prinsă într-un teribil vârtej.

La un moment dat observă însă că omul care întocmise cu atîta siguranță harta aceea cerească în același timp familiară și enigmatică zgîrie din nou peretele-ecran, parcă îngroșînd contururile hieroglifei ce o tulburase. Era vădită intenția de a-i atrage atenția tocmai asupra acestui semn : nu mai încăpea nici o îndoială că hieroglifa respectivă voia să desemneze corpul ceresc pe a cărui suprafață se prăbușise modulul saturnian. Dar ce fel de corp era acesta, de unde răsărise exact în acest punct al spațiului, nu izbutea încă să se lămurească.

O stranie presimțire că se află în preajma unei formidabile revelații nu-i dădea, totuși, pace. Presimțirea căpătă întruchiparea concretă a realității abia în clipa cînd remarcă un detaliu care îi scăpase pînă atunci: anume că orbita acestui corp este extrem de turtită, cu o neobișnuită excentricitate și, totodată, cu o mare înclinație față de planul orbitei Pămîntului, în unghi de aproape 45 de grade. Dintr-o dată,

ca la semnul unei baghete magice, gândurile i se adunară, apele învolburate ale memoriei începură să se limpezească și se pomeni filtrînd prin sita deasă a lucidității toți asteroizii ce umpleau spațiul enorm dintre Marte, Iupiter și Saturn. Da, unul singur întrunea cu precizie coordonatele pe care era situat ierogliful acela misterios : asteroidul Hidalgo, un soi de planetă de dimensiuni pitice, descoperită pe la mijlocul secolului al XIX-lea de astronomii mexicani și denumită astfel în cinstea unui erou al luptelor pentru eliberarea Mexicului, faimosul Hidalgo y Castillia.

— Aceasta e planeta pe care ne aflăm ? arătă Flaviana spre hieroglifa ce începuse să iradieze o intensă lucire portocalie, asemănătoare oarecum cu aceea care lumina universul dominat de bărbatul bleu-argint.

— Întocmai — se bucură vocea cu inflexiuni melodioase. E Rilo, un astru minuscule, poți să-l străbați cu piciorul timp de trei prînzuri și trei cîine. Soarele în jurul căruia se învîrtește este uneori foarte îndepărtat, ca acum, alteori foarte apropiat. Cînd se apropie suficient, sting soarele meu...

Era ca înfiriparea unei raze firave pe o zare încă învăluită de cețuri dense și tulburi. Prin urmare, asteroidul Hidalgo purta, în limba acestui străin enigmatic, numele Rilo, un nume cel puțin la fel de sonor și expresiv ca acela cu care îl botezaseră astronomii pămînteni, numai că mai ușor de reținut și memorat. „Rilo“, murmură ea de cîteva ori, degustînd parcă savoarea fiecărei silabe, fiecărei consoane, fiecărei vocale. Pronunțîndu-l, încerca, în fond, să se deprindă treptat cu ideea că acesta va deveni, prin forța inevitabilă a situației în care se găsea, noul ei lăcaș, habitatul noii ei existențe, și încă pentru un răstimp practic nedefinit.

Mai era ceva ce îi captase atenția în succinta explicație pe care i-o dăduse omul bleu-argint de pe Rilo : amănuntul cu privire la apropierea și depărtarea planetei de soare, amănunt care con-

firma, fără putință de tăgadă, identitatea cu Hidalgo. Într-adevăr, asteroidul Hidalgo, datorită ciudatei sale traiectorii pe boltă, se apropie de soare, la periheliu, mai mult decât Marte, iar la afeliu se găsește la mică distanță de Saturn. În felul acesta se lămură, în oarecare măsură, devierea itinerarului pe care-l urmase, fără presimțirea unei atari primejdii, fragilul ei modul saturnian.

Concentrându-se la maximum — și culegînd, cu gesturi mecanice, de pe covorul policrom încă un fruct, căruia nu-i distinsese însă nici forma, nici culoarea, nici măcar gustul — se strădui să extragă cît mai multă sevă din puținătatea datelor pe care i le oferise explicația gazdei. A, da, vorbise ceva și de anume distanțe, calculate după un sistem naiv, poate voit naiv ca s-o ajute să le înțeleagă, deoarece omul acesta n-avea de unde să știe — în pofida surprinzătoarelor lui cunoștințe — sistemul de măsurători utilizat pe Pămînt. Ei bine, ce distanță putea să străbată, chiar o ființă excelent dotată fizic ca el, în răstimp „de trei prînzuri și trei cîne“ ? Nu mai mult de 120—130 de kilometri. Cam la asta se reducea, prin urmare, circumferința lumii unde naufragiasse. O planetă cu diametrul de circa 70—80 de kilometri, mai mult o planetuță, un soi de jucărie la scara dimensiunilor cosmice, cam asta era Rilo.

Flaviana surise cu un fel de autosarcasm la gîndul că prejudecățile ei de pămînteană, orgoliul de locuitoare a unei planete „mari“ o făceau, de pe acum, să disprețuiască dimensiunile unei lumi croite după alte etaloane. Ce s-ar fi întîmplat dacă accidentul cosmic n-ar fi avut loc și dacă modulul saturnian și-ar fi atins ținta ? Cum s-ar fi împăcat reprezentările ei cu proporțiile unei planete de „talie“ lui Saturn, cu diametrul de 750 de ori mai mare decât cel al Terrei ? Și apoi, ce importanță aveau dimensiunile unui habitat unde nu existau — cel puțin după semnele exterioare — decât doi locuitori ? Eterna sete nesățioasă de spațiu, care

orbește imaginația și simțurile pămîntenilor, prefăcîndu-i în incredibil de stupide creaturi, torturate de claustrofobie, de teama ancestrală și absurdă a țarcurilor strîmte, chiar dacă e vorba de niște suprafețe măsurabile în mii de kilometri pătrați !

— Astrul acesta — întoarce ea într-un tîrziu privirea către omul bleu-argint — se numește în limba mea Hidalgo. Hidalgo — reluă ea după cîteva clipe — este numele unui om celebru...

— Hidalgo, Hidalgo, Hidalgo, — repetă vocea misterioasă, în timp ce buzele bărbatului încercară și ele, de această dată, să se arcuiască după forma sonoră a vocabulei terestre. Sună ciudat și frumos, adăugă vocea, iar pe Flaviana începu s-o amuze strădania naivă și, deocamdată, zadarnică a amabilei sale gazde de a pronunța, fără intermediul „șperaclului de sunete“, un cuvînt pămîntean.

O stranie și extatică exaltare ațîță dintr-o dată setea de cunoaștere a Flavianeii. Ceea ce aflase pînă acum despre planeta aceasta pitică unde o azvîrlise destinul i se păru subit numai preludiul unui lung sir de dezvăluiri, ce promiteau s-o inițieze într-un univers de miracole, de care se temea în aceeași măsură în care neastîmpărul lăuntric o îndemna să năzuiască descifrarea abia adulmecatelor taine.

— Ești unica făptură vie de pe Rilo ? Cum te numești ? De unde ai apărut ? Trăiești de mult prin părțile acestea ? îl potopi cu întrebări pe bărbatul bleu-argint care, înclinînd ușor fruntea spre umărul stîng, căuta, vădit, să nu piardă înțelesul nici unuia dintre cuvintele captate și traduse prin mijlocirea medalionului.

Cîteva secunde mai tîrziu, Flavianeii îi păru brusc rău de torentul acesta trivial de indiscret. Mai ales că străinul, pentru prima oară de cînd apăruse în calea ei, se întunecase la față. Albastrul translucid, selenar al pielii căpătase dintr-o dată o stranie tentă de cenușă, iar ochii, pînă atunci viorii, reflectînd senini lumina soarelui artificial de pe Rilo, se împurpuraseră, cufundîndu-se într-o negură ro-

șiatică. Îl tulburase neașteptat de profund tentativa fetei de a scormoni niște lucruri de care, probabil, uitase sau pe care, și mai probabil, se străduia să le înmormînteze într-un trecut fără întoarcere.

Poate că tăcerea ce se așternuse, grea și mîloasă, între ei nu dură, în realitate, decît un minut sau două, dar Flaviana avu senzația copleșitoare că se prelungește un timp nedefinit, că acoperă cu intensitatea ei secole și milenii. Se simți, la un moment dat, ispitită să spună ceva, nici ea nu știa ce, un cuvînt care, cît de cît, să anuleze efectul acelei neinspirate explozii de curiozitate indecentă, brutală și, cine știe, chiar traumatizantă. Dacă n-ar fi trăit ea însăși, nu cu mult timp înainte, tulburarea aceea cumplită pe care ți-o provoacă incursiunea în domeniile cele mai intime ale universului lăuntric, n-ar fi fost, desigur, atît de sensibilă la schimbarea ce se produsese în atitudinea amabilei și enigmaticei sale gazde. De aceea o și invadează un deznădăjduit sentiment de vinovăție, de parcă ar fi profanat un loc de cult, o tainică cu relicve sacrosancte. De aceea nici nu îndrăzni să mai deschidă buzele, căci cu orice cuvînt în plus, oricît ar fi fost de bine intenționat, se temea să nu agraveze starea în care îl azvîrlise, fără voie, pe omul adînc frămîntat din fața ei.

Într-un tîrziu, bărbatul bleu-argint ridică privirea spre ea : o privire brusc limpezită, ca și cum o puternică pală de vînt ar fi șters negurile. Flaviane i se năzări chiar că în abisurile profunde ale ochilor mijeste un surîs. Un surîs grav, dureros, asemeni grimasei cu care învingi repulsia stîrnită de o pilulă amară. După ce o examinează îndelung, de parcă ar fi văzut-o întîia oară, bărbatul se rupse cu o mișcare abruptă din atitudinea de încrîncenată imobilitate și o porni spre pajiștea din fața casei. După cîțiva pași se opri și o invită să-l urmeze cu același gest simplu, familiar cu care Flaviana începuse să se obișnuiască.

— Rilo — răsună vocea bărbatului — nu înseamnă numai locul acesta. Rilo înseamnă mult mai mult. Te voi călăuzi prin toate ungherele astrului meu, care de acum înainte va fi astrul nostru comun. Și, pe parcursul acestei călătorii, dacă vei dori să mă urmezi, firește, voi încerca să răspund întrebărilor tale. Lasă-mă însă să mă deprind cu ideea acestui interogatoriu. E prima oară când răspund unor întrebări după multă, multă vreme...

Tăcu așteptînd-o pe Flaviana, care — după o scurtă, aproape insesizabilă ezitare — se îndreptă spre el. Cînd fata ajunsese în dreptul umărului său, el rîse cu acel hohot cristalin ca un dangăt depărtat de clopot și își continuă gîndul :

— Nu te supăra, dar să știi că voi răspunde acum în primul rînd întrebărilor pe care, nemărturisit, mi le pun eu însumi. Și nu din clipa cînd te-ai ivit aici. Nu ! Cu mult înainte ! Numai că le-am înăbușit, n-am vrut să știu de ele, m-am temut de marea și fatala confruntare pe care o implică încercarea de a le răspunde. Cine știe, poate că într-o zi îți voi mulțumi pentru că, punîndu-mi-le, m-ai ajutat să le privesc în față. Și să le răspund...

Era o probă de vanitate masculină care, deși pe Pămînt ar fi iscat din partea Flavianeii o salvă de aprige ironii, aici i se păru de-a dreptul încîntătoare, deoarece îl umaniza, îl despuia de falsa aureolă a infailibilității pe omul acesta de loc simplu, cu nebănuite contorsiuni sufletești.

...Și timpul începu să curgă pentru Flaviana după niște rînduieli incerte și ciudate. Itinerarul pe Rilo în compania straniei sale călăuze se interfera adesea cu alt itinerar, într-o lume și într-o viață la început extrem de depărtate, învăluite în neguri enigmatice, dar care, încetul cu încetul, se instalau în propriu-i univers interior cu drepturi din ce în ce mai tiranice. Trăia nu o dată senzația amețitoare că elementarele reguli ale cronologiei s-au tulburat iremediabil sub rafalele unui ciclon nevăzut și că orele și zilele au început să se invol-

bure într-un soi de isterică sarabandă a hazardului. Că uneori diminețile veneau după amiezi, serile după nopți, duminica după luni, luna după marți. Vinerea după sîmbătă, miercurea după joi...

IV. Proiect pentru un paradis

„Mă numesc Tilbi. S-ar părea, după toate semnele exterioare, că sînt un solitar. Nu te lua după aparențe. Ascultă-mă, nu orice exil e o singurătate. Oriunde ne-am refugia, luăm cu noi tot, chiar și ce am vrea să azvîrlim ca pe un balast. Din păcate tragem după noi prin spațiu o întreagă nebuloasă de vieți posibile, pe care le rotesc în jurul nostru forțe ale căror legi în zadar ne străduim să le cunoaștem și să le stăpînim.

Una singură dintre ele izbutim s-o trăim pînă la capăt. Și, poate, nu cea mai demnă de energiile noastre potențiale sau de ceea ce ne imaginăm că reprezintă ele. Îți spun toate astea deoarece nu-mi face impresia că vîi dintr-o lume de nemuritori. Și chiar dac-ai veni dintr-o asemenea lume, n-aș putea decît să te compătimesc. Nu știu exact de ce, dar de cînd mă cunosc am încercat un soi de compasiune pentru făpturile nemuritoare din legendele planetei mele. În lumea ta există astfel de legende? Firește, nici nu se putea altfel! Încep să cred că năzuința illogică, ba aș spune chiar cretină, de a viețui veșnic e un fel de substrat comun a tot ce este ființă gînditoare la scara întregului univers, cel puțin a celui cunoscut de mine. Urăsc eternitatea măcar și pentru faptul că e teribil de obositoare. Și o mai urăsc pentru că hrănește tot felul de vanități absurde.

Dacă te plictisesc aceste divagații, iartă-mă ! Dar nu-ți pot făgădui că voi renunța la ele. Nici nu știu dac-aș putea s-o fac, chiar cu prețul unui autocontrol dus pînă la tortură. Nu-ți lepezi capul cum ți-ai lepăda părul : e o unealtă nesuferit de credincioasă, te urmează chiar și acolo unde te-ai lipsi bucuros de serviciile ei. Cineva de pe la noi — un individ considerat, nu știu pe ce motive, grozav de înțelept — zicea că omul care meditează este un animal depravat. O ființă denaturată de la rosturile ei firești. L-am crezut ! De o bună bucată de vreme încerc să ignor existența acestei unelte. Prezența ta m-a făcut, mărturisesc fără pic de orgoliu, s-o simt din nou pe umeri. Nu știu dacă e bine sau rău, dar asta este...

Obligîndu-mă să răspund unor întrebări pe care le speram definitiv îngropate în uitare, mă silești să reiau acest exercițiu stupid, acest viciu gratuit al reflecției. Înțelege-mă, e un interogatoriu de un fel deosebit : o confruntare cu un întreg capitol al existenței mele. Oricît m-aș strădui, n-aș putea să-ți satisfac curiozitatea, altminteri perfect justificată, decît tîrîndu-te după mine prin hățișurile tulburi și necruțătoare ale gîndului. Nu mă simt în stare să te informez pur și simplu, să-ți comunic datele cerute ca și cum le-aș fi captat pe un releu automat. Nici măcar nu mă simt în stare să le înălțui în canavaua logică și cronologică a unei povestiri. Pentru o asemenea treabă ar fi necesar să am sentimentul că sînt suficient de detașat de ele, să le contemplan oarecum cu un ochi străin. O clipă m-am crezut capabil de o astfel de ispravă. M-am înșelat. Suportă-mi, deci, divagațiile, căci, la urma urmelor, le-ai provocat.

Locul meu de baștină ? Sau, ca să mă conformez întrebării tale directe și brutale, de unde am apărut ? Da, ai ghicit, sînt, ca și tine, doar un oaspete al acestei planete. E drept, cu un stagiul ceva mai îndelungat. În orice caz, ești o ființă perspicace :

nu m-am născut pe Rilo. De altminteri, am toate motivele să cred că, înainte de sosirea mea, pe Rilo n-a existat nici un fel de viață.

Bine — presimt că mă vei întreba — dar de unde atunci toată această vegetație bogată, de unde toți acești arbori magnifici, toate aceste flori plesnind de vitalitate? Cum de s-au putut ivi pe un sol sterp, într-o lume de piatră și cenușă? Asta e cu totul altă poveste. Mulțumește-te, deocamdată, cu atîta: sînt opera mea.

Planeta unde m-am născut eu nu face parte din sistemul acestui soare capricios, care se apropie și se depărtează de noi într-o pendulare ce mi se pare adesea ridicolă. Ca s-ajung aici am umblat multă vreme prin Cosmos, am rătăcit cuprins de un fel de furie a disperării pe traiectorii care m-au adus nu o dată în pragul celei mai stupide dintre morți — moartea ignorată și fără urme.

Numele planetei unde am deschis întîia oară ochii este Ilgo, iar al soarelui care o luminează Elgo. Degeaba ridici ochii spre boltă, de aici nu e vizibilă cu ochiul liber, nici măcar acum cînd am micșorat puterea soarelui nostru propriu. Ți-o voi arăta cîndva cu ajutorul unui instrument special, cum cred, de altfel, că există și la observatoarele cerești din lumea de unde vii.

Ești curioasă, totuși, s-o reperezi în Cosmos? Se pare că pretutindeni unde trăiesc făpturi raționale, femeile suferă de grațiosul desfrîu al curiozității. O să încerc, prin intermediul acelorași semne care te-au lămurit asupra locului lui Rilo în spațiu, să-ți indic poziția planetei mele natale. Va fi ceva mai complicat, dar am convingerea că te vei descurca“...

Omul bleu-argint încetini pașii, rotindu-și privirea într-o febrilă căutare. Ajunseseră, în plimbarea lor ciudată, sub lumina de crepuscul a soarelui artificial simulînd asfințitul, pe un platou ceva mai înalt, înconjurat de cîteva stînci cu forme bizare. Materialul în care erau cioplite aceste sculpturi naturale, de un hieratism straniu, superb armonizat

cu ariditatea platoului, avea un aspect spongios, ca un burete enorm gata să absoarbă infinitele ecouri ale Universului. Porii deși de la suprafață păreau împlețiți într-o textură fină de un negru bătînd în cafeniu.

Tilbi se apropie de una dintre aceste stînci stranii și începu s-o zgîrie cu aceleași gesturi cabalistice care, nu cu mult timp în urmă, o impresionaseră pe Flaviana ca demonstrația de agilitate a unui prestidigitator versat. Acum însă știa la ce slujește gestică aceasta aparent dezarticulată și fără sens, de aceea o urmări cu încordare, nu ca pe un spectacol misterios, ci ca pe o inițiere științifică, așa cum ar fi urmărit o conferință pe Pămînt.

I se păru pe deplin firesc ca pe stîncă aceea cafeniu-întunecată, spongioasă să apară, la un moment dat, un desen asemănător cu cel prin care bărbatul bleu-argint îi indicase locul asteroidului Hidalgo. Nici măcar nu se întrebă de ce suprafața îngustă a stîncii poate deveni cu tot atîta ușurință ca și peretele casei cu verandă o comodă tablă de demonstrații; nu se întrebă, de asemenea, ce proprietăți deosebite posedă degetele lui Tilbi că pot preface orice suprafață așternută cu desenele acelea ciudate într-un soi de vitraliu translucid pe care contururile se distingeau clar, cu irizări fosforescente. Deocamdată izbutea să-și respecte legămîntul încheiat cu ea însăși de a adopta o atitudine mai reținută, dacă se putea chiar blazată, față de tot ce-i mai rezerva întîlnirea cu stăpînul acestui astru al surprizelor. Și, de altminteri, acum o interesa în cel mai înalt grad cu totul altceva: ce vrea să spună curiosul desen meșterit de Tilbi pe stîncă.

Din încîlcitele contururi și semne nu pricepu, la început, mai nimic. Mișcarea interioară a semnelor pe ecranul translucid părea călăuzită de alte legi decît cele ce o ajutaseră să definească locul lui Rilo. După cîteva clipe simți cum creierul, supus încordării, se umple de zgomote colosale de parcă undeva, pe aproape, s-ar fi declanșat vacarmul și

harababura unei formidabile explozii. Închise ochii o vreme ca să-și potolească vuietul lăuntric. Apoi, cînd îi deschise din nou, își propuse, întrucîtva calmată, să exploreze metodic, milimetru cu milimetru, toate cotloanele desenului, căutînd o cît de mărunță similitudine cu reprezentările anterioare, de pe harta migălită de gazda ei pe peretele casei.

Și de data aceasta, mai mult instinctul decît cunoștințele îi ghidă privirea spre un colț al desenului unde i se păru că întrevede contururile sistemului nostru solar. Într-o fulgerare își aminti că, în urmă cu ani, un venerabil profesor le propusese un joc, la care ei, învățăceii întru astronomie, se pretaseră cu tot felul de zîmbete și grimase ironice: să-și imagineze cum s-ar înfățișa Pămîntul contemplat de un observator astronomic de pe o planetă a altei constelații. Ea își alesese drept punct de observație o ipotetică planetă din constelația Centaurului, eventual o planetă a misterioasei Proxima Centauri, cea mai apropiată „vecină“ din galaxie a soarelui nostru. Ajunsese la concluzia — elogiată de venerabilul dascăl — că presupușii lor colegi din Proxima Centauri ar descoperi Soarele sub forma unei stele ceva mai strălucitoare din constelația Casiopeea, care se deplasează rapid spre constelația Girafa. Iar Pămîntul — invizibil cu ochiul liber și chiar cu instrumentele ultraperfecționate pe care imaginația le putea atribui unei civilizații foarte dezvoltate — și-ar dezvălui existența exclusiv datorită unor particularități ale traiectoriei Soarelui din care astronomii centaurieni, înarmați cel puțin cu cunoștințele celor de pe Pămînt, ar fi, neîndoielnic, capabili să deducă prezența unui întreg sistem planetar.

Exact aceeași imagine îi evoca acum, printr-un transfer ce i se păru de-a dreptul miraculos, desenul conturat pe spongioasa suprafață a stîncii. Sistemul solar din care făcea parte și Rilo avea acum proporții mult mai mici decît în desenul anterior, de aceea îl recunoscuse atît de greu. În schimb, dis-

tanțele ce separau între ele hieroglifele îi sugerau aproape pînă la obsesie configurația acelei porțiuni din galaxie în care se învecinau, din infinitele adîncuri ale eternității, Soarele și planetele sale cu sistemul de stele triple Alfa Centauri, căruiu îi aparținea, ca un fel de rudă mai săracă, și minuscula Proxima Centauri.

Bărbatul se dăduse de-o parte spre a nu-i împiedica vederea. Își contempla opera imobil, ca și cum ar fi uitat cu totul de prezența ei. Ba chiar Flaviana întrezări în privirea lui o umbră, iute reprimată, de înfiorată nostalgie. Părea el însuși fascinat de imaginea Universului scrijelită de propria-i mîină. Sau, poate, era în fond nostalgia Flavianeii, căreia tînăra pămînteană începuse să-i atribuie, în subconștient, semnificații universale ?

— Nu pricep încă — rupse, într-un tîrziu, fata liniștea meditativă ce se așternuse între ei — unde se află astrul de pe care ai pornit în călătoria aceea atît de aventuroasă. Îmi dau seama că e vorba de o constelație destul de apropiată, pe care noi o numim Centaurul. Dar constelația aceasta e enormă : din care punct al ei ți-ai luat zborul ?

Întrebarea avu darul să risipească părelnica brumă nostalgică ce împăienjenise privirea lui Tilbi. Acesta se îndreptă din nou spre stîncă și îngroșă, cu o apăsare rapidă și sigură a degetului, conturul unui semn care înfățișa un soi de cupolă prelungă și tuguiață. Nici de data asta Flaviana nu înțelese semnificația precisă a hieroglificei — de altfel, nici nu făcu eforturi deosebite s-o afle — dar intuitivă că nu putea fi vorba de altceva decît de planeta natală a bărbatului din fața ei. Or, această planetă executa, vizibil, o mișcare de rotație chiar în jurul Proximei Centauri ! Era, deci, nici mai mult, nici mai puțin decît o transpunere halucinantă în planul celei mai concrete și mai incontestabile realități a plăsmuirii ei nițeluș bezmetice de adolescentă pornită să exploreze, cu instrumentele unei dezlănțuite fantezii, o năstrușnică ipoteză astronomică.

Avu brusc senzația, deseori încercată în copilărie, că re trăiește pînă în cele mai insignifiante detalii o viață de mult visată sau că unele cețoase reverii, care-i tulburaseră nopțile adolescenței, încorporaseră, de fapt, în străfundurile lor difuze, o ciudată putere premonitoare.

Lucrurile, altminteri, păreau să se limpezească : planeta de baștină a lui Tilbi — acea Ilgo de care pomenise el mai înainte — era, deci, un invizibil satelit al Proximei Centauri. Numai că Proxima Centauri se numea, în atît de muzicala lui limbă, Elgo. Și se mai clarifica pe neașteptate o taină care, fără să-și dea seama, continuase s-o obsedeze în tot acest răstimp : strania culoare a pielii, care făcea din omul acesta, în primele clipe cînd îl zăreai, o apariție atît de derutantă. Într-adevăr, lumina pe care o emană Proxima Centauri e cam de zece ori mai slabă decît a Soarelui nostru : nimic mai firesc, deci, că pigmentii pielii au străvezimea aceea clorotic-albăstrie, deoarece nu sînt supuși unui iureș atît de impetuos și penetrant de raze solare. Intuiția ei funcționase, prin urmare, fără greș atunci cînd îl asemuise cu o făptură selenară : dacă pe Lună ar fi existat oameni și dacă viața lor s-ar fi desfășurat exclusiv sub imperiul luminii indirecte, reflectate a Pămîntului, nu încapе îndoială că și pielea lor ar fi căpătat o culoare asemănătoare.

Harta cerească desenată cu mijloace atît de bizare de solul acelei enigmatice Ilgo o lămurise pe Flaviana asupra unui element esențial : de unde apăruse această ființă, atît de neobișnuită și, în același timp, atît de umană în manifestările ei. Mai existau, e drept, suficiente taine legate de ivirea bărbatului bleu-argеnt pe un asteroid al sistemului nostru solar. Bunăoară, cu ce aparat de zbor izbutise să străbată uriașa distanță de peste 40 bilioane de kilometri, distanță pe care lumina, cu formidabila ei viteză de 300 000 kilometri pe secundă, o parcurge în nu mai puțin de patru ani și trei luni ? Ce nemaipomenită sursă de energie utilizase și care pu-

tea fi structura motorului capabil să reziste la asemenea accelerații și impulsuri, incomparabile cu tot ce cunoscuse ea pînă atunci? Și, mai ales, cărui extraordinar joc al hazardului se datora faptul că locuitorul planetei Ilgo nimerise totuși prin acești coclauri ai Universului?

De fapt, dacă stătea să se gîndească mai bine, misterul care o pasiona cel mai mult era altul: ce motive îl îndemnaseră pe Tilbi să părăsească lumea unde se născuse, ce-l făcuse să plece, în mod evident, fără gînd de întoarcere? Dar hotărî în sinea ei să nu mai stăruie în această indiscretă incursiune pe tărîmurile intime ale unei biografii vădit zbuciumate pentru a nu destrăma, stupid și nedibaci, bruma de încredere pe care începuse să i-o acorde străinul. Și apoi, cine știe, poate că Tilbi însuși, continuîndu-și chinuitul monolog, îi va destăinui noi amănunte revelatoare, care o vor ajuta să înțeleagă sensul real al straniei lui aventuri cosmice.

— Elgo — spuse ea, apropiindu-se de stîncă spongioasă și indicînd locul hieroglificei respective pe hartă — face parte dintr-o constelație care, în limba mea, se numește Centaurul. Iar numele lui Elgo este Proxima Centauri, un nume, recunosc, cam lung și indigest pentru sonoritățile limbii tale.

Sprijinit de stîncă pe care se mai zărea încă păienjenişul de hieroglifice, Tilbi era în așteptare. După cîteva momente, parcă nevenindu-i să creadă că fata îl scutește de necruțătorul și contorsionatul ei chestionar, se desprinsese de ciudata formă spongioasă și își continuă drumul pe Rilo, monologînd mai departe, poate nu atît pentru Flaviana, cît pentru un auditoriu imaginar infinit mai pretențios. Fata fu stupefiată cînd își dădu seama că, în fond, prin relatarea lui ulterioară, Tilbi tocmai eșafoda un răspuns frămîntărilor ei nemărturisite.

„Nu trebuie să-ți fie teamă de întrebarea care, știu, îți stă pe buze: de ce am evadat de pe Ilgo, de ce m-am năpustit în aventura nebunească a călătoriei de care ți-am amintit? Ar fi fost și nefi-

resc să nu ți-o pui, deoarece nici o ființă cu mintea întreagă nu-și părăsește casa fără rost, în căutarea iluzorie, nesăbuită a unui adăpost incert. Ori poate nu sînt cu mintea întreagă? Zadarnic protestezi, e un act de delicatețe din partea ta că nu-ți dai în vileag aceste, repet, foarte firești îndoieli, dar, scuză-mă, eu n-am nevoie de delicatețea sau de indelicatețea nimănui. Important pentru mine, în clipa aceasta, este să fac încercarea supremă de a privi adevărul, fără menajamente, drept în față. De reușita acestei încercări depind mult mai multe lucruri decît îți închipui. Înainte de orice, depinde încrederea în propria mea capacitate de a mai suporta vreodată întîlnirea cu acea fantomă pe care am crezut-o izgonită în vecii vecilor din calea mea și care nu e, de fapt, decît imaginea unui om, neverosimil și îngrozitor de fidelă, în oglinda conștiinței sale.

Ar cam fi timpul să revin la fapte, altfel risc să te plictisesc iremediabil și să-ți irosesc interesul. Or, nu vreau să se întîmple așa ceva din motivul, poate, egoist că am nevoie de o prezență care să-mi stimuleze spovedania. Ce iluzie găunoasă, ce naivitate cretină să crezi că sinceritatea e un rod firesc, chiar obligatoriu, al singurătății! Dacă vrei să știi, află că sinceritatea este un spectacol pe care — vrem, nu vrem — nu-l putem concepe fără public. Pentru minciună sau măcar pentru ignorarea voită a adevărului îți ești pe deplin suficient tu însuși, nu însă și pentru marele, zguduitorul spectacol al sincerității. Asta nu înseamnă de loc că nu voi răspunde în primul rînd — cum, de altfel, te-am prevenit — întrebărilor mele proprii, pe care de atîta amar de vreme m-am străduit să le țin sub obroc, să le fac uitate. Dar prezența ta — nu mă crede un cinic, însă, dacă m-am hotărît să fiu sincer, o fac pînă la capăt — reprezintă unicul stimulent posibil al nemaipomenitei cutezanțe de a înfrunta riscurile acestui drum, pîndit la tot pasul de nenumărate pericole și incertitudini.

Revin, deci, la fapte. Ilgo, planeta mea de baștină, ajunsese pe vremea cînd îmi terminam eu studiile de arhitectură și urbanism — căci asta mi-e meșeria — la acel stagiu ambiguu al dezvoltării unei civilizații care conține în adîncurile sale, adesea greu descifrabile contemporanilor, premisele cele mai contradictorii : imensele cuceriri științifice și tehnice ale epocii precedente puteau fi fructificate pe cele mai diverse căi, între care unele cu consecințe imprevizibile, iar altele de-a dreptul nocive.

În orice caz, pentru o minte înfierbîntată și o imaginație năvălășă, cum aveam eu pe atunci, clo-cotul subteran al unei asemenea epoci are în el ceva excitant, prielnic celor mai uluitoare și, nu o dată, aberante idei. Nu știu dacă și în lumea ta au existat astfel de epoci, dar eu am cunoscut una și-ți vorbesc dintr-o experiență trăită la un grad de intensitate greu de închipuit. Totul ți se pare realizabil, nici un zăgaz, nici o opreliște nu-ți par demne de luat în seamă. Parcă cei din jur nici n-ar aștepta altceva decît să se ferească neapărat cu ideile tale și parcă nici n-ar avea altă grijă decît să-și sacrifice liniștea și comoditatea de dragul înfăptuirii tuturor trăsnașilor ce-ți trec prin cap.

Ceea ce accentua și mai mult starea asta de continuă ebuliție a fanteziei era larga și zgomotoasa publicitate pe care o făcea, în jurul fiecărei idei ce prezenta un cît de mărunț sîmbure de senzațional, noua formă de presă care tocmai apăruse atunci, bucurîndu-se de o mare vogă : ziarele televizate direct la domiciliile abonaților pe baza unei simple apăsări de buton. Se crease chiar o rețea vastă de asemenea ziare, cu apariție regulată, dimineata, la prînz și seara, ziare ai căror abonați se înmulțiseră considerabil din momentul cînd un redactor întreprinzător avusese ideea de a specula pasiunea crescîndă a publicului pentru nou, lansînd cu tam-tam publicitar niște concursuri fulminante sub sloganuri menite să zgîndăre tot felul de ambiții : «În

calea ineditului — nici un obstacol» sau «În fiecare făptură gînditoare zace un viitor inventator !»

Pentru a-ți da seama de amploarea acestei psihoze, ce luase proporții de-a dreptul planetare, trebuie să-ți destăinuie unele amănunte ce țin de istoria social-politică a planetei Ilgo. În urma unei lungi și zbuciumate perioade de războaie și de revoluții, însoțite de convulsii dintre cele mai dramatice, pe mica noastră planetă, care nu număra mai mult de o sută de milioane de locuitori, se ajunsese la o derizorie acalmie și la un echilibru destul de precar, materializat într-un embrion de unificare statală la scara întregii planete. Deși încă această unificare se mai izbea de stavilele meschinilor interese de clan, deși existau suficiente forțe potrivnice, care acționau fătîș sau camuflat pentru a o deteriora, se încropise în rîndurile opiniei publice un climat, deocamdată difuz, ce favoriza, vădit, larga și liberă circulație a ideilor de la un capăt la altul al planetei. Asta și explică de ce o stare de spirit ca aceea pe care ți-am descris-o înainte devenise comună unor oameni aflați la distanțe uriașe unii de ceilalți, dar trăind la unison aceleași neliniști, frămîntări, îndoieli, și, mai ales, speranțe.

E de mirare oare că această atmosferă, efervescentă și contradictorie, și-a pus amprenta și asupra mea exact în anii formării spirituale, atunci cînd magma sufletului tînăr încă nu s-a sedimentat, cînd tot ce vine dinafară nu poate încă întîmpina rezistența spiritului critic ? Nu e oare firesc că și eu m-am lăsat antrenat, pînă la gradul supremei incandescențe, de euforicul, fascinantul «duh al vremii» în care trăiam ?

Au fost unii care, mai tîrziu, după ce, fără voința mea expresă, declanșasem de acum catastrofa, s-au năpustit asupra-mi cu tot felul de apostrofe și invective, acuzîndu-mă — pe mine, considerat unul dintre contemporanii cu ideile cele mai originale, mai ieșite din comun — de conformism cras, de pliere monstruoasă, ba chiar de slugărnicie cri-

minală față de moda epocii. De unde mi-am dat încă o dată seama că între originalitate și conformism există asemenea neașteptate similitudini, încît nu-i vine de loc greu, unui spirit predispus la simplificare, chiar să le confunde. De altminteri, nu numai unui spirit predispus la simplificare, deoarece printre cei care porniseră să mă împoaște cu noroi erau și spirite pe care le credeam pînă atunci subțiri și rafinate...

Găsești, desigur, că sînt prea pătimăș față de niște evenimente petrecute cu atîta timp în urmă: aș vrea să înțelegi cu exactitate, nu numai în litera, dar și în semnificația lor, destăinuirile acestea, pe care nu știu dacă voi mai fi vreodată în stare să le repet în fața altcuiva. Patima mea nu e reală, e numai un miraj, un rod al autosugestiei, căci fără o asemenea ambalare lăuntrică mi-ar fi cu neputință să continui spovedania. Sinceritatea, ca și orice alt fenomen care ține de arta reprezentării, solicită nu numai un public, dar și ațîțarea continuă a unui imaginar incendiu interior.

Să revenim însă la fapte. În fond, confruntarea cu ele, cu necrutătoarea lor logică și ireversibilitate, este singurul mijloc capabil să imprime o oarecare amprentă de autentic lamentabilului și atît de necesarului spectacol al sincerității.

Cum îți spuneam, de meserie sînt arhitect, și, mai ales, urbanist. O profesie ca oricare alta, nici mai nobilă, nici mai degradantă decît celelalte îndeletniciri omenești. Deși la noi e considerată, prin perpetuarea unor prejudecăți care datează din adîncul vremurilor, și o artă, eu personal ajunseseam de timpuriu la certitudinea că e vorba mai curînd de o ramură a psihologiei — psihologia persuasiunii — căreia, fi aparțin, bunăoară, și asemenea profesii, aflate pe atunci la mare cinste pe planeta noastră, ca publicitatea sau moda vestimentară.

Nu-mi arunca privirea asta scandalizată, căci n-ai nici o motiv, crede-mă. În definitiv și la urma urmelor, de ce o activitate precum croiala veșmintelor

ar putea fi privită dintr-un astfel de unghi, fără riscul de a fi socotită derizorie, iar ridicarea unor acoperișuri deasupra capului ar trebui obligatoriu să se bucure de cine știe ce onoruri superb omagiale? Și oare aceste meserii nu au numitorul comun al tendinței de a sugera omului că trupul său, edificat de natură pentru a o înfrunța și esențializa, se cere neapărat ocrotit și cocoloșit? Ca să nu mai vorbesc de rizibila prejudecată a frumosului într-o civilizație care, oricât ar voi, nu poate fi decît funcțională, deci, prin forța lucrurilor, închinată urîtului.

M-am lăsat și eu o vreme amăgit de această gingașă inutilitate a frumosului. Am conceput edificii de o grație și o armonie care astăzi mi se par — firește, prin prisma a tot ce am trăit în acest răstimp — de-a dreptul monstruoase. Numai că, la momentul respectiv, aveam senzația că sînt picurat cu cine știe ce har divin, că pot concura cu însăși natura în zămislirea frumosului.

De fapt, dacă stau să mă gîndesc mai bine, de aici, de la această supremă vanitate a concurării naturii, s-a declanșat întreaga dramă de mai tîrziu. Și cînd rostesc cuvîntul «vanitate» n-o fac, crede-mă, din cine știe ce cochetărie a intelectului. Nicăieri nu mi se pare mai vană ideea de a concura natura ca în domeniul, prin excelență, al artificialului care este plămădirea de forme presupus durabile pentru adăpostirea trupului omenesc. La urma urmelor, natura nu lucrează pentru a-l pune la adăpost pe om de nimic, după cum nu pune la adăpost nici o altă izvodire a țesuturilor ei intime, după cum, dacă stai să te gîndești mai bine, nu se pune nici pe ea însăși la adăpost de distrugere. Și poate că aceasta e și explicația faptului că rezistă, că nu se degradează, că sfidează timpul cu atîta uluitoare vioaie.

Îmi vine greu să precizez acum în ce moment anume a luat naștere IDEEA. Mai curînd cred că a fost o pură întîmplare, că nimic n-a pregătit-o

în mod special. Deși o vreme am avut și eu naivitatea — sau, poate, era vorba doar de aceeași vanitate de care îți pomeneam înainte — să cred că tot ce realizasem și gândisem pînă atunci era un soi de subconștientă anticipație, un bizar preludiu al cristalizării EI. În orice caz, un ferment neîndoielnic a fost reîntîlnirea, după o lungă perioadă de cînd nu ne mai văzusem, cu un prieten din copilărie, pe nume Bisro. Un individ altminteri nu strălucitor de inteligentă, mai degrabă un mediocru, dar care tocmai prin această mediocritate delirant-extatică mă făcea să capăt sentimentul unei, de fapt, ireale superiorități, ba chiar îmi cultiva un soi de absurdă conștiință a nu știu cărei genialități frustrate.

Știi, există un mod de a te retrage în umbra altuia, un soi de — să-i zicem — modestie, care, în loc să reliefeze, să pună și mai mult în lumină personalitatea celui alt, azvîrle peste el un întuneric acaparator. Grav e însă că, atunci cînd îți iese în cale un asemenea ins prelins pe lîngă ziduri, semănător și amator de umbră, orgoliul nu-ți îngăduie să-l respingi. Te complaci în zona de admirație exaltată pe care o creează, adesea inconștient, fără intenții adulatoare, în jurul tău și încetul cu încetul ți se pare chiar firesc să trăiești la orice oră din zi și din noapte într-o asemenea atmosferă.

Ar fi o ingratitude din partea mea să nu recunosc că reîntîlnirea cu Bisro a însemnat, într-un fel, startul uneia dintre cele mai fecunde perioade creatoare din cariera de arhitect și urbanist abia începută. După scurtă vreme mă și credeam un fel de făptură supradotată, căutînd să modelez propria-mi imagine despre mine însumi conform imaginii violent exacerbate pe care mi-o sugera Bisro. Această infatuare — recunosc acum, dar atunci nu eram atît de lucid — diminuea adesea, în ochii celorlalți, valoarea reală a succeselor mele, ba chiar stîrnea în jur un fel de compasiune ironică, mai greu de suportat decît disprețul.

Poate și dintr-o secretă răzbunare față de atitudinea aceasta, cumva mai jignitoare decît o ofensă directă și brutală, m-am apucat cu o crîncenă voluptate de elaborarea IDEII pînă la cele mai infime amănunte.

Eram, la început, pradă unei adevărate febre interioare, cu convulsii, ipoteze și reacții adesea insuportabile. Totul se învîlmășea într-un haos, într-o dezordine, într-o incoerență aproape perfectă, care îmi dădea — poate n-ai să crezi, dar așa este — o euforie continuă, cu indescritibile delicii.

Timpu! acela, singurul de care îmi amintesc cu o anume nostalgie, era ca o perpetuă acumulare și risipire : clipă de clipă aveam senzația ciudată, neîndoielnic exaltantă, că mă fărîmîtez și mă adun, într-un joc voios și inconștient cu lumea și cu mine însumi.

Desigur, te întrebi în ce constă acea IDEE capabilă să mă obsedeze într-un asemenea grad încît — cum s-a întîmplat mai tîrziu — să nu mai fiu în stare s-o domin, ci să mă las dominat de ea pînă la totala uitare de sine, devenind un instrument docil și fără voință în mîinile ei. Nu știu cum o fi la voi, în lumea ta stranie și îndepărtată, dar la noi, pe Ilgo, pasiunea supremă a oamenilor care se voiau — și se credeau — ieșiți din media comună era, în epoca respectivă, elaborarea de proiecte, care de care mai năstrușnice, pentru tot soiul de paradise artificiale, menite să rezolve automat problemele și conflictele umane. Era un soi de competiție ne-declarată, cu ambiții abia disimulate. Mai degrabă, un sport.

Ridicolul acestei competiții — căci azi, la atît amar de vreme de atunci, sînt suficient de detașat ca să-mi dau seama că era ridicolă — consta nu atît în faptul că era vorba de proiecte adesea fanteziste, fără nici un suport real, cît în totala lor lipsă de ecou, în gratuitatea lor stupidă : odată elaborate, nimeni nu le mai acorda nici o atenție. Nici măcar

autorii. Simpla lor existență era suficientă pentru ca toți să se simtă cu conștiința împăcată, ba chiar să exulte de orgoliu, un orgoliu dement și rizibil, redus la formula : «Iată de ce sîntem în stare !»

Marele, fundamentatul meu păcat, pentru care mă blestem și acum, este că am crezut atît de mult în paradisul artificial născut în acele zile de mintea mea înfierbîntată — căci aceasta era IDEEA, un paradis altfel decît cele gîndite de toți predecesorii — încît m-a invadat dorința tulburătoare, irezistibilă, înnebunitoare de a-l vedea transpus în realitate. Și atunci Bisro, bunul, indispensabilul meu Bisro, mi l-a dus în cale — sau a fost o întîmplare, nu mai știu — pe un anume Horimo...”

Omul bleu-argint își întoarse, în acea clipă, brusc privirea. Flaviana vru, instinctiv, să-l sprijine crezînd că l-a cuprins o neașteptată amețală. Era însă cu totul altceva decît o simplă amețală.

V. Arpegii la o ascensiune

Flaviana se cățăraseră, cu o senzație plăcută de lesniciune a mișcărilor, pe o măgură nu prea înaltă, de unde se zărea un șir de pajiști orînduite conform unei geometrii ciudate : romburi succedau trapezelor, hexagoane urmau triunghiurilor, într-o dezordine numai aparentă, deoarece pretutindeni era vizibil un sîmbure de intenție, o abia sesizabilă rigoare.

Jocul exploziv al formelor și culorilor sugera un gest disperat de izgonire a cine știe căror demoni. Poate erau pur și simplu demonii singurătății, de a căror necruțătoare urmărire Tilbi voise cu tot dinadinsul să se elibereze. Poate era doar un mod de a nu se simți inutil, de a se iluziona cu propria-i

prezență într-un univers indiferent, dacă nu chiar vrăjmaș. Era ca un strigăt în pustiu, ca semnalul tragic pînă la obsesie al unui naufragiat pe o insulă asaltată de imensitatea oceanului: în loc să agite spre cele patru puncte cardinale cine știe ce sfișiată eșarfă a deznădejdii, exilatul voluntar de pe misterioasa Ilgo își sublimase spaima de neant în aceste bizare desene vegetale.

Tilbi urcase și el pe măgura aceea de piatră ușor fărîmicioasă, dar nici măcar nu-și azvîrli privirea spre straniile forme geometrice ce se întrezăreau dincolo de ea, pînă la marginea orizontului scăldat în lumină portocalie. Se mulțumi s-o contemple pe Flaviana fără să schițeze nici cea mai elementară încercare de a explica rostul pajiștilor succedate haotic.

În clipa însă cînd fata făcu un pas, cu intenția vădită de a-și continua drumul, omul bleu-argint o cuprinse ușor cu brațele, obligînd-o blajin să se așeze pe un colț de stîncă. O scrută cîteva clipe cu ochii catifelati, parcă treziți dintr-o letargică amorțeală. Cînd i se păru că remarcă în privirea ei o abia mijită lucire încurajatoare, își reluă povestirea. De ce își alesese acum tocmai acest loc spre a da din nou frîu liber contorsionatei destăinuiri, Flaviana n-a înțeles decît mult mai tîrziu. Cufundată aproape ostentativ în muțenie, îl ascultă, străduindu-se să priceapă semnificațiile unei drame învăluite încă în greu descifrabile păienjenisuri de contradicții.

„Cui i-ar fi putut trece prin gînd că această cunoștință întîmplătoare, că acest Horimo, ale cărui trăsături și al cărui glas le și uitasem chiar a doua zi, avea să joace un rol atît de hotărîtor în întreaga mea viață ulterioară? Cine și-ar fi imaginat că făptura aceea firavă, aproape transparentă, parcă mistuită de un rău adînc, de o suferință secretă, va fi în stare să-mi pecetluiască destinul cu o forță atît de devastatoare? Nimic nu părea să prevestească o turnură atît de ciudată e evenimentelor. Sau,

poate, de vină era exclusiv propriul meu orgoliu, căci să ştii că nimic nu anihilează mai total luciditatea, nimic nu otrăveşte mai mortal inteligenţa decât această glandă cu secreţii bolnave, decât tumoarea aceasta malignă a caracterului uman.

Scuză-mă, observ că am început din nou s-o iau razna; tare mi-e teamă că din haosul spovedaniei mele n-ai să poţi, pînă la urmă, desprinde vreun fir inteligibil. Voi încerca să pun oarecare ordine, căci, altminteri, din divagaţie în divagaţie, risc să alunec pe panta primejdioasă a pulverizării însuşi rostului esenţial a acestei, crede-mă, de loc desfătătoare confruntări cu propriu-mi trecut.

Fireşte, te interesează în primul rînd — cum m-ar interesa şi pe mine dac-am inversa rolurile — în ce consta proiectul meu, ce obiective urmăream prin el, prin ce mijloace intenţionam să-l traduc în viaţă. Căci, dacă n-ar fi existat această intenţie absurdă de a-l vedea înfăptuit, dacă nu m-ar fi muşcat morbul acestei ambiţii nesăbuite, sînt ferm convins că lucrurile ar fi luat o întorsătură obişnuită, aşijderea zădărniciiei celorlalte proiecte, de pe urma cărora nu s-a clintit nimic pe Ilgo. Cel mult mi-aş fi înscris numele într-o somptuoasă şi ridicolă listă a gloriilor gratuite.

Epocala mea descoperire, rodul zilelor şi nopţilor mele zbuciumate, decurgea din ideea că un proces, un fenomen, o tendinţă nu-şi pot fructifica toate avantajele latente decât dacă sînt duse pînă la ultimele consecinţe, epuizîndu-şi integral valenţele vitale. Coborînd din sfera ideilor generale în cea, fatalmente limitată, a profesiei de arhitect şi urbanist pe care o exercitam, ajunseseam la concluzia că procesul intens de urbanizare, specific planetei Ilgo în acel moment al multimilenarei sale istorii, nu-şi putea da toate roadele decât în măsura în care căpăta forma definitivă, finalitatea absolută a oraşului planetar.

Nu ştiu dacă-ţi poţi imagina ce perspective deschidea această idee contemporanilor mei! Aveam

sentimentul că le-am oferit cel mai frumos dar la care puteau râvni, că le-am deschis larg porțile spre cea mai bună dintre lumile posibile. Deși înainte îmi câștigasem renume, îndeosebi printre confrății de meserie, pentru ironia mea mușcătoare și, mai ales, pentru necruțătoarea autoironie, care cenzura, cu un rictus al supremei lucidități, orice pornire exaltată, acum ajunsesem să fac spume la gură ca să-i conving pe cei din jur de realitatea acestei utopii. Și nu izbuteam, în pofida avalanșei de argumente cu care mă străduiam să-i copleșesc...

Indiferența jovială, puțin condescendentă, cu care întâmpinaseră senzaționalul meu proiect, mă adusesese într-o stare de continuă, dementă tensiune. Trăiam febril — acum îmi dau seama, prin lentila severă a detașării — nu de dragul proiectului în sine, nici măcar de dragul înfăptuirii sale, ci aproape exclusiv pentru ecoul său în conștiința semenilor. Era ca o oglindă convexă, cu o mare putere de difracție, care deforma monstruos toate proporțiile.

Timpul trecea și exaltarea inițială era pe cale să se consume. Și asta pentru că, deși aveam în mine un fel de morb buimac al autodistrugerii, eram, totodată, suficient de superficial și monden ca să nu pun mare preț pe ceva care, în cel mai bun caz, nu-mi putea oferi decît o iluzorie — și cumva îndoielnică — glorie postumă. Eram setos de succes imediat, fie el și facil, fie și cu prețul unor concesii față de etalonul absolut al IDEII. Și poate, cine știe, m-aș fi lăsat păgubaș, căutîndu-mi alt făgaș spre a depăși bariera tembelismului nepăsător al celor din jur, dacă nu mi-ar fi ieșit în cale acel Horimo..."

Bruschețea cu care Tilbi își reteză șuvoiul gîlgiitor al confesiunilor o făcu pe Flaviana să tresară. Îl măsură cu o privire intrigată, comic nedumerită, ca a unui copil căruia i s-a luat prin surprindere jucăria. Tulburarea cu care gazda ei de pe Rilo se poticnise a nu știu cîta oară exact în același punct al povestirii, la același personaj, îi dădu sentimentul unei ciudate incertitudini : oare chiar exista acest

Horimo, nu era cumva rodul unei halucinații emanația închipuirii bolnave a lui Tilbi ? Sau, poate, era ceva mai complicat ? Un alter ego pe care — într-o supremă fugă de sine — îl investise cu întreaga răspundere a unui destin răvășit ?

Straniu era că timpul, care, la un moment dat, pierduse orice sens și orice valoare în ochii Flaviane, începea acum, în lumina atât de haoticei povestiri a lui Tilbi, să se redimensioneze, căpătînd semnificații și amplitudini noi, raportate la o cu totul altă realitate, la cu totul alte criterii. Pe măsură ce Tilbi se destăinuia, fata se angrena, fără voia ei, într-o desfășurare tot mai trepidantă de trăiri și emoții, iar fiecare întrerupere în cursul impetuos al confesiunii i se părea de-a dreptul sufocantă.

„Prima întâlnire cu Horimo — reluă Tilbi, parcă reculegîndu-și gîndurile și făcînd un suprem efort de a le ordona — n-a avut, cum îți spuneam, nimic deosebit. Mi se pare că Bisro mi-a făcut cunoștință cu el la un club, un fel de conclav, nițel esoteric, al celor ce se credeau sau se voiau propulsori ai ideilor îndrăznețe. Între atîția frămîntați, care făceau spume la gură ca să-și susțină imensele năstrușnicii, el, cel cu căutătura febrilă, cu un veșnic palpît interior în priviri și în gesturi, părea cel mai placid, ba chiar nu mă părăsea senzația că-i absent, că nu-l prea interesează ce se discută, fiind obsedat de cu totul altceva. Numai cînd am luat eu cuvîntul mi s-a părut că se înviorează, dar la sfîrșit, după ce Bisro a încercat în zadar să înfiripe între noi o conversație, Horimo a plecat, așa, pur și simplu, cu un scurt salut din priviri...

M-am pomenit, peste cîteva zile, cu un individ ciudat, un soi de halucinat, cu priviri fixe, pierdute într-o nedefinită depărtare, care mi-a transmis, cu o voce moale, lipsită de vlagă, parcă ar fi fost în transă, un mesaj din partea lui Horimo ; mă invita la ceea ce el numea pompos «reședința viitorului», o insulă altădată locuită, acum lăsată pradă celei mai

sinistre paragini, situată pe un loc din apropierea capitalei planetei Ilgo.

Întîlnirea urma să aibă loc a doua zi după-amiază, dar mărturisesc că pînă cu o oră înainte de clipa fixată eram hotărît să nu mă duc, convins că e vorba de o farsă sau, în orice caz, de ceva nesperios, de un fel de hatîr absurd al unui original. Nici pînă azi nu ştiu ce m-a făcut să-mi schimb hotărîrea.. De data asta nici nu pot măcar arunca vina pe bunul, pe indispensabilul meu amic Bisro. Nu, el habar n-avea de mesajul lui Horimo, ba chiar în ziua aceea lipsea din oraş, nu-mi amintesc pentru care motiv, dar în orice caz era plecat. Cum spuneam, cu vreo oră înainte de momentul fixat de Horimo pentru întîlnire, catapultat parcă de un impuls nestăpînit, mai puternic decît mine, m-am azvîrlit în primul vehicul găsit în cale — un soi de taxi-rachetă, nu ştiu dacă la voi există asemenea vehicule — şi am rostit adresa indicată în mesaj.

Am sosit la «reşedinţa viitorului» — de fapt o casă ruinată printre grotele urît mirositoare ale acestei insule părăsite — cu mult înainte de ora cînd trebuia să aibă loc întrevvedere. Horimo nu părea de loc mirat de această grabă stranie: m-a întîmpinat simplu, firesc, cu o politeţe oarecum rece, voind să sublinieze, desigur, că socotea venirea mea un fapt perfect normal. M-a rugat să mai aştept pînă se adună şi «restul lumii». Cine era «restul lumii» am aflat exact la timpul indicat prin mesaj, cînd au descins pe insulă vreo zece indivizi, de vîrste şi cu înfăţişări diverse, dar cu un aer comun, acel aer de halucinaţi cu care mă impresionase şi purtătorul invitaţiei lui Horimo (de altminteri, se afla şi el printre ceilalţi, fără să pară însă că mă recunoaşte).

Fără nici un fel de introducere — considerînd cumva că toată lumea se cunoaşte şi incluzîndu-mă astfel, cu nonşalanţă, în cercul intimilor — Horimo a intrat direct în temă: cuvîntarea pe care a rostit-o, rodul unui delir uscat, fără mare fantezie, avea nu ştiu ce subtilă ameteală, nu ştiu ce înmărmuritoare

vrajă care cotopea și anihila orice împotrivire a rațiunii. La un moment dat m-am surprins că pierdusem pur și simplu firul logic al expunerii, dar ascultam neclintit, temîndu-mă să nu se nască din senin vreo pală de vînt care să miște aerul și să estompeze un singur cuvînt, un singur sunet.

La fel mi s-a întîmplat și cînd mi-am dat seama că se amintise numele meu; probabil că se vorbea de mult despre mine, dar eu n-am fost conștient decît în clipa cînd vocea cu inflexiuni pițigăiat-cîntătoare a lui Horimo mi-a picurat în auz acele vocabule în care investisem febril ultimii ani de viață: orașul planetar...

Prima reacție a fost un fel de mirare prostească: de unde pînă unde IDEEA mea în această adunare ciudată și, la drept vorbind, nițel grotescă? Ce legătură au oamenii ăștia cu proiectul amețitor de utopic al paradisului artificial pe care îl zămislisem în jocul meu inconștient și voluptuos de-a demiurgul?

N-am avut puterea lăuntrică să-mi duc întrebările la ultimele consecințe, căci, furat de exaltarea ambianței, potopit de o frenezie ce răspundea, neîndoielnic, unor supape ascunse ale propriului meu orgoliu, m-am pomenit eu însumi vorbind, explicînd, trîmbițînd, tunînd și fulgerînd, de parcă m-aș fi aflat nu în prezența unor necunoscuți, ci a conclavului de pătimași în fața cărora îmi expusesem proiectul cu cîteva seri înainte. Ba chiar, să fiu sincer pînă la capăt, privirile fascinate, strigătele de aprobare entuziastă, aplauzele furtunoase cu care mi-au punctat discursul ad-hoc îmi gîdilau suficient orgoliul ca să-mi pierd iremediabil și ultima brumă de spirit critic ce-mi mai rămăsese.

Horimo se retrăsese într-un colț și mă contempla cu un soi de curiozitate detașată și obiectivă, mai bine zis cu ochii unui expert care, cercetînd un fenomen abia relevat, caută să distingă în structura sa intimă nu numai legile lăuntrice care îl guvernează, ci și eventualele foloase ce s-ar putea trage de pe urma lui. Dar la ora aceea nu-mi prea păsa de el

și de privirile sale iscoditoare, principalul pentru mine era că, în sfârșit, găsisem un auditoriu care nu opunea inteligenței mele ascuțișul steril al altor inteligențe, ci părea dispus să îmbrățișeze fără rezerve IDEEA, IDEEA mea de care mă simțeam acum, prin nu știu ce transfer misterios, legat ca de o umbră sau de un destin.

Da, da, era vorba de destin, nu folosesc cuvinte mari și fără acoperire, căci acum îmi dau seama că în clipele acelea s-a petrecut ceva care mi-a derulat firul vieții în cu totul altă direcție decît crezusem vreodată că se va desfășura.

În momentul cînd mi-am terminat expunerea pasionată și tumultuoasă, Horimo nu m-a lăsat nici măcar să-mi trag răsuflarea; într-un elan de care nu-l bănuiam capabil, s-a repezit extatic spre mine ridicîndu-mi brusc mîinile ca pe ale unui biruitor virtual al tuturor forțelor potrivnice. I-am auzit vocea pițigăiat-cîntătoare șuierînd peste capetele celor adunați, ce înlemniseră de parcă i-ar fi atins o baghetă magică: «Iată cauza pe care o căutam, iată steagul sub care vom strînge pe toți cei dori-tori să schimbe fața acestei mizerabile planete. Iar pe cei ce nu vor fi alături de noi îi vom azvîrli, ca pe niște venetici, în Cosmos!».

Cea mai comodă dintre scuze este: «O, dac-aș fi știut atunci ce știu astăzi!» Ce m-a împiedicat să știu? Trebuie să fiu necruțător cu mine însumi și să recunosc: nimic, absolut nimic! Eram un om matur, stăpîn pe mințile mele, capabil să discern semnifi-cația unei acțiuni, să-i descopăr resorturile, s-o de-montez în părțile componente, să-i sesizez conse-cințele posibile, dar mai ales să *optez*. Doar orgoliul, doar vanitatea mea subit și naiv hipertrofiată de efuziunile acestui mediu straniu mi-a anulat pînă într-atît spiritul critic, încît să nu mai fiu în stare să reacționez firesc și simplu la asaltul imbecili-tății abia deghezate.

Un lucru e cert: în clipa cînd l-am auzit pe Horimo perorînd cu atîta înfocare despre nu știu ce cauză și

nu știu ce steag, m-am trezit pentru cîteva momente din letargia aceea a gîndirii raționale, cuprins de o teribilă frică. În definitiv, îmi spuneam, ce legătură există între amețitorul meu proiect urbanistic și steagul sau cauza despre care vorbise omul al cărui oaspete eram pe insula aceea părăginită? Nu cumva... dar ce rost are, mi-am zis, să alung beatitudinea trufașă, căreia îi căzusem iremediabil pradă, prin asemenea întrebări nesăbuite izvorîte dintr-o minte bolnavă încă de prea multă logică? Mi-am zăvorît din nou întrebările în cel mai tănuț ungher al conștiinței, dezertînd astfel ca ultimul dintre lași de la obligația elementară a oricărei ființe gînditoare. A fost departe de mine, în clipa aceea, gîndul că dezertarea avea să fie hotărîtoare nu numai pentru un om, ci pentru o întregă planetă.

Și așa a început aventura fundamentală a vieții mele! M-am trezit peste noapte legat de Horimo printr-un pact ciudat, nescris, dar pecetluit cu un sînge mai viu și mai clocotitor decît cel din vene și artere, sîngele trufiei îmbătate de perspectiva unei magnifice împliniri, dincolo de tot ce sperasem vreodată.

A doua zi dimineată am dormit mai mult, mă simțeam obosit, pe undeva mă apăsa senzația tulbure că mă angrenasem într-o cursă fără oprire, una din acele curse din rîndurile căreia alergătorii, chiar dacă vor, nu mai pot să se desprindă. Poate că încercam să izgonesc prin somn spectrul năucitor al iremediabilului, nu știu, cert e că nu m-am deșteptat decît zgîlțit de Bisro care, după cîte mi-am dat seama, fusese pur și simplu exasperat de somnul meu prelungit.

Nu știu cum, dar în clipa cînd l-am văzut aplecat asupra mea cu ochii holbați, parcă extaziindu-se de însuși banalul moment al trezirii, mi-a inundat tot gîtlejul un hohot irezistibil de rîs. La început s-a dat cîteva pași înapoi, crezînd, desigur, c-am înnebunit brusc. Pe urmă, dîndu-și seama că rîsul acela debor-

dant, veselia aceea neînfrînată au o explicație mult mai simplă, s-a pornit și el să-mi țină isonul, convins că, în felul acesta, îmi face neapărat plăcere. Eu mă opriseam de mult din rîs — realizasem subit gravitatea și caracterul angajant al întîlnirii la care luasem parte cu o zi înainte — dar el continua să se hlizească în fața mea, făcînd să crească în mine nu numai o banală enervare, ci și un soi de lehamite. Mi-era lehamite, la drept vorbind, nu atît de el, cît de mine, de propria mea amețeală, de propriul meu orgoliu exacerbat care îmi jucase — a cita oară ? — festa.

Mă vei ierta că nu intru în unele amănunte privind anumite aspecte ale vieții mele intime din acea perioadă, despre unele mi-e de-a dreptul penibil să povestesc, cert e un lucru, și anume că n-aveam pe nimeni mai apropiat decît acest devotat pînă la imbecilitate Bisro, așa că — simțînd nevoia imperioasă de a mă confrunta cu părerea cuiva — i-am destăinuit tot ce se petrecuse cu o seară înainte la «reședința» lui Horimo.

L-am văzut dintr-o dată cuprins de o agitație frenetică, o zburdălnicie cvasiinfantilă ; dansa în jurul meu ca o sfîrlează, rîdea în hohote, debita fraze delirante. Și în tot acest amalgam de cuvinte și sunete, unele absolut haotice, revenea ca un leit-motiv singura frază cît de cît coerentă : «A venit timpul tău, Tilbi, timpul să le arăți de ce ești în stare !»

Firește, dac-ar fi fost alături de mine în clipele acelea o ființă lucidă, capabilă să-mi pună în față o oglindă necruțătoare, să mă supună unui tir de adevăruri simple, elementare, ar mai fi fost încă vreme să dau înapoi, căci ireparabilul încă nu se petrecuse. Sau, cine știe, poate n-ar fi ajutat la nimic, deoarece răul era prea adînc împlîntat în mine, făcea corp comun cu straturile cele mai profunde ale conștiinței mele. În zadar mi-aș căuta acum o justificare în prezența bietului Bisro cu candidul

său entuziasm față de tot ce putea să determine lumea să-mi recunoască geniul. Dacă stau să mă gândesc mai bine, drumul era de-acum trasat, un drum care pornea din zonele buruienoase ale ambițiilor tembele și, cu sau fără Bisro, nu mai eram în stare să rezist tentației. Mă simțeam însă bine avându-l alături ca pe un facil etalon al gloriei la care rîvneam.

Glorie care a venit mai repede decît mă așteptam. Atît de repede, încît pur și simplu am avut senzația vertijului. Era ca năpustirea unui bolid în spațiu, ca o dezlănțuire supraaccelerată de forțe pe care, la un moment dat, nu te mai simți capabil să le controlezi. Nimic nu-ți paralizează voința în așa hal ca excesul de voință canalizată pe un făgaș absurd, străin firii tale.

Întîi a fost o știre mărunță, aproape insignifiantă, la ediția de seară a unuia din acele «ziare televizate» de care ți-am amintit mai înainte. O știre în așa fel ticluită, încît să nu se înțeleagă mare lucru, decît, eventual, de către cei versați în descifrarea unor asemenea aparent banale anunțuri. Ceva de genul : «Recent s-a constituit în orașul nostru un grup de studiu care și-a propus drept obiectiv investigarea posibilităților practice de traducere în viață a unui ingenios proiect urbanistic». Cum putea o astfel de știre să dea de gîndit și, mai ales, să alarmeze pe cei cîțiva abonați zeloși și pașnici care urmăriseră ediția ?

Un grăunte de adevăr știrea avea, și anume, că, la puțină vreme după reuniunea de pe insulă, Horimo s-a înființat la domiciliul meu și, cu un aer bizar, amestec de persuasiune complice și brutalitate imperativă, mi-a comunicat că, începînd de a doua zi, voi avea la dispoziție o echipă, precum și mijloacele financiare necesare, pentru a elabora pînă la capăt, pînă în cele mai mărunte detalii, modalitatea practică de înfăptuire a IDEII. În mod normal, aș fi trebuit, desigur, să-l întreb cine sînt acei oameni, de

unde i-a cules, ce hram poartă și, îndeosebi, de unde și-a procurat subvențiile destul de substanțiale de care era nevoie pentru ducerea trebii la bun sfârșit.

Aș minți dacă ți-aș afirma că m-am simțit măcar ispitit să-i pun asemenea întrebări. Nu, nici prin gând nu mi-a trecut, mi s-ar fi părut chiar indecent s-o fac, și apoi eram atît de copleșit de posibilitatea ce mi se oferea pe neașteptate, încît numai la întrebări incomode nu-mi stătea capul. M-am apucat neîntîrziat de lucru, cu singurul gând că o asemenea ocazie nu trebuie în nici un caz pierdută, că poate niciodată în viață nu mi se va mai oferi puțința de a-mi traduce în realitate proiectul.

Și am muncit cîtva timp ca un disperat. Uitasem și de hrană, și de somn, păream ținuit de planșetă, ba, mai mult, devenisem irascibil și neîngăduitor și cu ceilalți, pe care îi terorizam cu stupida convingere că mă sabotează, că sînt mînați de intenția mișelească de a-mi pune bețe-n roate. Ajunsesem chiar, printr-un straniu transfer, să-i învinuiesc sincer că nutresc gînduri dușmănoase nu numai față de mine, ci și față de însuși viitorul planetei, față de măreția și splendoarea care o așteaptă.

Bunul, nelipsitul Bisro îmi devenise în acea perioadă și mai indispensabil. Deși nu era urbanist de meserie — să-ți spun drept, nici nu m-am întrebat vreodată prea serios cu ce se ocupă, cred că era un fel de consilier la o instituție de organizare a timpului liber — l-am angajat ca secretar și, la drept vorbind, factotum al echipei noastre (era, de altminteri, singurul membru al echipei pe care izbutisem să-l impun eu, restul fuseseră aduși de Horimo). Dacă n-ar fi fost el, nu știu ce m-aș fi făcut, căci priceperi organizatorice n-aveam nici o iotă, iar operațiile legate de finisarea aceluï proiect gigantic necesitau o mare cantitate de lucrări adiacente, plicticoase și tracasante, dar obligatorii, pe care el le executa sau le coordona cu un devotament zelos pînă la totala uitare de sine.

Din cînd în cînd ne vizita și Horimo. Nu încerca să-și dea aere de expert, nu emitea păreri pretențioase și agresive, nu căuta să-și impună vreun punct de vedere. Contempla cu un ochi aproape indiferent haosul de schițe rătăcite prin diferitele încăperi și apoi pleca. Vizitele lui păreau fără obiect, în realitate însă, cum am observat după un anumit timp, mă studia pe mine, se străduia în fel și chip să-mi descifreze reacțiile, vrînd să se convingă de ceva ce mie mi se părea pe atunci lipsit de sens, bizar, atît de absurd, încît nici nu merita atenție.

Între timp știrile despre «ingeniosul proiect urbanistic» deveneau tot mai dese și mai insistente, și nu numai la «ziarele televizate». Nu știu dacă voi, pe planeta voastră, cunoașteți un asemenea fenomen, dar la noi, pe Ilgo, există un soi de circulație subterană a informațiilor, nu o dată mai rapidă și mai eficientă decît cele mai rapide și mai eficiente dintre mijloacele de comunicare de masă (al căror ritm de perfecționare tehnică, între noi fie zis, atinge uneori limitele fabulosului !)

Tot mai des se întîmpla ca simpla-mi apariție într-un loc public să fie întîmpinată cu neașteptate aclamații, izbucnite din cîte un grup în care, cîteodată, recunoșteam — sau mi se părea că recunosc — pe unul sau altul dintre anonimii prieteni ai lui Horimo. La un moment dat s-a petrecut chiar un fapt nostim care, mi-aduc aminte, m-a distrat enorm la vremea respectivă. Ieșisem să iau puțin aer după o zi de trudă încordată și, plimbîndu-mă așa, în neștire, ajunsesem într-un loc cu trafic foarte intens. Ceea ce m-a frapat a fost, dintr-o dată, tăcerea. Am rotit privirea intrigat : împrejuul meu se oprise circulația și cei din vehicule contemplau, cu un fel de grijă pioasă și ridicolă de a nu-mi stingheri plimbarea, spectacolul unui ins neatent, pierdut pe altă lume — acela eram eu — care rămăsese năucit în mijlocul drumului.

La un moment dat mi-a ajuns la urechi că avuseseră loc, în ultima vreme, câteva întruniri — când într-un colț, când într-altul al nefericitei și inconștientei noastre planete — care neliniștiseră în oarecare măsură autoritățile prin caracterul lor agresiv și, mai ales, prin unele note ciudat ultimative în legătură cu obligația imperioasă de a transpune în practică — și încă neîntârziat, fără nici un fel de tergiversări — «senzaționalul proiect urbanistic menit să ne ridice pe o nouă treaptă de civilizație și să aducă tuturor îndelung rîvnita fericire». În toate aceste prilejuri numele meu fusese pomenit cu venerație, ca al unui dezinteresat binefăcător al neamului ilgian, iar cel al lui Horimo cu patimă partizană, ca al miruitului meu mesager plenipotențiar.

Popularitatea aceasta crescîndă — de ce să fiu ipocrit — nu mă deranja, ba dimpotrivă. Altceva îmi dădea însă o efectivă stare de neliniște : senzația că, prin acțiunea al cărei erou, pe nesimțite, deveneam, tulburam niște ape abia așezate, deschideam niște canale prin care și-ar fi putut face loc cine știe ce aluviuni mîloase. Și apoi, tonul tot mai amenințător al adunărilor jena oarecum gusturile mele de intelectual cu educație raționalistă. Îmi izbea urechea de undeva un sunet barbar, de un primitivism abia mscat. O să ți se pară, poate, straniu, dar în pofida vederilor mele îndrăznețe pe planul profesiei, în pofida cutezanței critice pe care o afișam nu o dată cu nonșalanță față de imbecilitatea anumitor ipostaze oficiale, mi-era destul de greu să mă văd în postura unui individ certat cu autoritățile.

Am căutat să am o explicație pe această temă cu Horimo. I-am destăinuit cu o sinceritate aproape brutală temerile mele. M-a ascultat cu obișnuita lui placiditate care contrasta atît de ciudat cu palpitul acela frenetic din priviri. La sfîrșit m-a întrebat doar atît : «Ce ți se pare mai important, liniștea bleagă a cîtorva săraci cu duhul, pe care numai

indiferența neroadă a iubiților noștri concetățeni i-a azvirlit în posturi de comandă, sau înfăptuirea IDEII de care nu numai tu, dar și eu, și atîția alții ne-am legat speranța ieșirii din marasm?» Am încercat să-i ripostez cu argumentul că nu există nici o contradicție între una și cealaltă, dar nici eu nu prea credeam în realitatea acestui argument, deoarece era vădit că un proiect de îndrăzneala celui elaborat de mine nu putea fi pe placul celor ce țineau mai mult decît la orice pe lume la echilibrul, fie și precar, al succesiunii tabieturilor. Simțindu-mi slăbiciunea, Horimo s-a dezlănțuit, cu acel elan furibund care te făcea să-l crezi mistuit de toate durerile lumii, într-o demonstrație cam haotică, dar tocmai prin aceasta impresionantă, a imposibilității de a recurge la altă cale decît violentarea obișnuințelor pentru a impune celor din jurul nostru o acțiune de atare anvergură, menită să așeze însăși viața planetei pe alte temelii. Era în vocea lui pițigăiat-cîntătoare, care căpăta uneori neașteptate inflexiuni de cascadă ce izbește necruțător încremenitul repaus al stîncilor, atîta convingere, încît m-am dat bătut.

Măcar dac-aș putea invoca scuza că, în cele ce au urmat, rolul meu a fost pasiv ! Nu, nici măcar scuza asta nu-mi stă la îndemînă. Încetul cu încetul m-am lăsat antrenat cu toată pasiunea de care eram capabil în agitația tot mai turbulentă pe care Horimo și amicii săi o provocau — deliberat și, după cîte mi-am putut da seama, potrivit unui plan minuțios ticluit — în jurul zgomotos trîmbițatului meu proiect. Luam parte și eu la tot felul de întruniri, care nu mi se mai păreau atît de caraghioase și nerezonabile ca înainte. Ba chiar mă pretam la un soi de mascaradă regizată cu un anume tîlc : rămîneam la începutul adunării undeva, în culise, pentru ca — atunci cînd Horimo, ajuns pe culmile patetismului, îmi pomenea numele — să-mi fac o apariție „cu

totul întâmplătoare“, ca a unui om pe care numai purul hazard l-a adus aici exact în clipa aceasta.

Efectul era fulminant ca o explozie din senin, iar vorbitorul avea grijă să-l valorifice din plin, stîrbind adevărate furtuni de aplauze și ovații. Nu prea aveam talente oratorice, dar în ultima vreme nu mai puteam rezista tentației și urcam eu însumi la tribună spunînd tot felul de baliverne, doar din plăcerea tembelă de a mă auzi gargarisindu-mă în fața unui auditoriu. Pierdusem și bruma de spirit critic cu care înainte mă făleam, ba chiar mi se părea că rostesc cine știe ce adevăruri nemaiauzite și că gloata aceea de gură-cască se adunase special ca să-mi soarbă perlele oratorice rostogolite de-a valma, fără cap și fără coadă.

Firește, cel care ovaționa mai furtunos, întreținînd o atmosferă de euforie zăludă, buimacă, nu era altul decît bunul, nelipsitul meu Bisro. Prezența lui făcea savoarea adunărilor, transformînd fiecă inflexiune a glasului meu într-un eveniment memorabil, galvanizînd entuziasmele ascultătorilor.

Cu mine se petrecea un fenomen bizar și care ajunsese să mă fascineze de parcă ar fi fost vorba de un străin. Înainte eram stăpînit de prejudecata că trebuie să caut cu tot dinadinsul realitatea în cuvinte, acum cuvintele începuseră să aibă o existență aparte, dincolo de real și chiar de mine însumi, o existență izolată, misterioasă, fără nici un fel de contacte, cel puțin aparente, cu ceea ce se petrecea în jur. Trăiau o viață a lor, de sonorități grandilocvente, dezlipite total de rosturile lor primordiale, ca niște corpuri cerești ce s-au desprins unele dintr-altele și își continuă drumul independent, pe orbite aproape antitetice.

Grav era că eu însumi mă desprindeam tot mai vizibil, mai dureros de mine, cel ce fusesem odinioară, și nu numai atît, dar cumva începusem să și uit de existența celui eu anterior, de parcă ar fi fost din altă viață. În clipele de luciditate îmi puneam între-

barea dacă nu tocmai această desprindere — echivalând pe plan moral cu o perpetuă autoanulare — era acea energie care îmi dinamiza resorturile interioare, altădată anchilozate de bezmeticele scrupule ale rațiunii. Poate că ceea ce dă oamenilor forța de a-și duce la capăt proiectele este această desprindere continuă și fără remușcări de ei înșiși.

Se întâmplă un lucru destul de curios ; această patimă nouă și nesăbuită a cuvintelor începu să-și exercite tirania și asupra muncii mele cotidiene. Nu că aș fi lucrat mai puțin, că m-aș fi lăsat pe tînjală, amețit de ineditele mele succese oratorice. Altceva era la mijloc : în loc să dau cuvintelor greutatea faptei, am început să ajustez fapta după grandilocvența, adesea de loc cumpănită, a cuvintelor. Dacă mă lansam, bunăoară, în cine știe ce elucubrații enorme pe seama contururilor concrete ale IDEII, a doua zi mă simțeam obligat — făceam din asta chiar o formidabilă problemă de conștiință ! — să caut neapărat soluții pentru a-mi pune în acord proiectul cu neroziile debitate de mine însumi. Devenise un fel de manie această competiție neconținută între emfatica gargariseală a discursurilor și eforturile, nu o dată penibile, de a le găsi o echivalență în realitatea proiectului.

La drept vorbind, competiția asta avea, mai ales la început, ceva stimulator în ea : fantezia lucra din plin, se iveau rezolvări neașteptate, care îmi dădeau o stare de continuă uluială euforică în fața propriilor mele resurse nebănuite de capacitate imaginativă. Rezultatul final era însă monstruos : proiectul dobîndea niște proporții ce depășeau cu mult intențiile inițiale. Nu-mi puneam nici o clipă problema dacă mai era realizabil sau nu și cu atît mai mult nu și-o puneau docilii mei ascultători. Dacă ar fi să mă iau după ce s-a întîmplat în acea perioadă decisivă a vieții mele, s-ar părea că o idee sau un proiect, cu cît sînt mai aberante, cu atît au mai multe șanse să se impună conștiinței publice, să stîrnească de-

lirul aprobator al mulțimii. Că nu era chiar așa mi-au dovedit-o faptele petrecute mai târziu, dar atunci totul convergea cu o zăpăcitoare lipsă de logică să-mi insuflă o asemenea convingere.

Autoritățile și-au dat seama, la un moment dat, că ceea ce li se părușe o vreme joacă de copii mari începe să se metamorfozeze într-o insidioasă amenințare împotriva abia încropitului și atât de șubredului echilibru planetar. Era însă prea târziu. Au încercat să ne interzică întrunirile, au luat măsuri drastice contra acelor «ziare televizate» care făceau publicitate în jurul acțiunilor noastre, dar totul a fost în zadar. Cu sfidarea tuturor dispozițiilor oficiale, întrunirile se țineau, și încă nu în locuri ascunse, ci cât mai la vedere, uneori chiar sub nasul celor puși să ne supravegheze. Cît privește «ziarele televizate», în afară de faptul că Horimo făcuse rost de fonduri (din surse la fel de misterioase ca și înainte, dar de care nu mă mai sinchiseam !) pentru achiziționarea unei rețele proprii, celelalte se băteau care mai de care să ne difuzeze știrile și comunicatele, căci devenisem o senzație gustată și cerută de marele public, deci, implicit, o afacere ultrarentabilă.

Un lucru mi se pare curios : că tocmai în momentul acela, de tulburătoare gravitate pentru destinul civilizației de pe Ilgo, spiritele lucide, atâtea cîte existau (și, judecînd la rece, pot spune că nu erau puține !), n-au găsit ceva mai bun de făcut decît batjocorirea ușuratică, luarea în derîdere cu mijloace ieftine a «acestor palavre fără acoperire». Pînă și unii rafinați, care altminteri ar fi strîmbat din nas la orice ar fi mirosit cît de cît a vulgaritate, se coborîseră la nivelul unor anecdote de duzină. Foști amici, foști colegi de studii, oameni de care altădată mă lega, dacă nu o comunitate de idei, măcar o anume stimă profesională, începuseră să mă trateze ca pe un măscărici, ceea ce, desigur, nu-mi făcea mare plăcere, dar nici nu-mi crea cine știe ce tristeți iremediabile.

Despre Horimo cel puțin povesteau tot felul de istorii picante — nici nu m-am întrebat vreodată dacă

și în ce măsură aveau legătură cu realitatea — care nu făceau decît să minimalizeze amploarea acțiunii pe care o inițiasse și o dirija. El era «zgîitul din umbră», «căpățînosul fără căpățîină», «fantoma măscăriciului», dar toate aceste drăgălașe porecle nu dovedeau decît că, în conștiința acelor bizare «spirite lucide», Horimo nu prea reprezenta mare lucru, era mai curînd o cantitate neglijabilă, care nu merita nici măcar efortul inventivității. Pe mine însă — poate și pentru că, pînă nu de mult, fusesem unul de-ai lor, un «rafinat rezonabil» — nu scăpau nici un prilej ca să mă ia în târbaca zeflemelii. Bisro era cel care îmi aducea zilnic porția de vorbe de spirit lansate pe socoteala mea, mai ales de un anume Dindo, un zănatic erudit, dar fără o meserie anume, trăind din tot felul de expediente, cel mai adesea pripășit pe la casa unuia sau altuia dintre cei ce-i prețuiiau sarcasmele și năstrușniciile verbale. La început făceam adevărate crize de furie, pe urmă însă — îndeosebi după ce Horimo mi-a explicat că anecdotele nu fac decît să ne crească cota popularității — am ajuns chiar să mă distrez de unele dintre ele, ba chiar să le duc uneori lipsa.

Marea schimbare s-a produs brusc, fără complicații, ridicol de lin, ca într-un joc ale cărui reguli fuseseră de mult stabilite. Într-o bună zi — după ce, în cîteva locuri ale planetei se desfășuraseră cîteva noi întruniri ale adepților noștri, nici mai multe și nici mai agresive decît cele din perioada anterioară — am aflat, spre formidabila mea stupoare, că cele zece «persoane de încredere», cum li se spunea guvernanților de pe Ilgo, lăsaseră totul baltă și fugiseră cu o cosmonavă într-o direcție necunoscută. Nu-mi dau seama de ce au renunțat atît de ușor. Lucrurile acestea nu le-am înțeles niciodată. Dar nici nu m-au interesat prea mult.

Pe neașteptate — pentru mine, dar, cum am înțeles mai tirziu, nu și pentru Horimo — mi-am dat seama că, din acea zi, puterea era în mîinile noastre...”

VI. „Himera“ lansează un colac de salvare

Nu trecuseră decît cîteva minute de cînd modulul „Saturn-1“ dispăruse ca înghițit de hăul stelar, și cei cinci cosmonauți care formau echipajul „Himerei“ — nava-mamă de pe care plecase Flaviana Sfetcu — se și dezmeticiseră din stupefacția și disperarea primei clipe. Antrenați în lungi și epuizante exerciții să-și stăpînească rapid nervii și — orice s-ar întîmpla — să pună la iușeală frîul pe propriile lor reacții, ei izbutiseră, cu un suprem efort de voință, să-și recapete luciditatea (cît îi costase pe fiecare dintre ei acest efort e greu de cîntărit, dar cert e că acum redeveniseră acel „colectiv solar“, cum se botezaseră cîndva în glumă!).

— Înainte de orice, trebuie să ne dăm seama de natura fenomenului care a putut smulge cu atîta violență modulul de pe orbita sa firească — deschise discuția Roger O'Flaherty, primul care își recăpătase sîngele rece. Altfel nu văd cum am putea acționa eficient pentru salvarea Flavianeii...

Rostite cu vocea aceea măsurată, egală, cu care O'Flaherty își scotea adversarii din sărite în timpul disputelor științifice, aceste cuvinte — în fond banale, cuprinzînd doar o observație de bun simț — avură darul să sugereze celorlalți, mai limpede ca orice îndemn direct, necesitatea calmului și a stăpînirii de sine. Numai micul și agitatul radist Pak Sen Ir, exasperat de ceea ce el considera a fi doar o poză flegmatică, își bulbucă ochii sub sticlele masive ale ochelarilor. Se strădui, totuși, să vorbească pe un ton cît mai ponderat, pentru a nu ațîța spiritele:

— E vorba, dragă doctore, nu de o controversă academică, ci de salvarea unui tovarăș de-al nostru, aflat în cel mai îngrozitor pericol ce poate fi imaginat!

— Desigur, tinere — ripostă medicul — numai că, în situația noastră, după părerea mea, doar o analiză substanțială, de nivel, dacă vrei, academic, ne poate ajuta să găsim grabnic cea mai bună soluție. Mințile noastre trebuie să lucreze acum cu competența și luciditatea a zece academii adunate la un loc...

Temperamentala Miguela Cubillas, cea care răs-pîndea altă dată în jur acea stare de continuă exaltare ce devenise climatul emoțional al întregului echipaj, își smulse cu greu privirea de pe ecranul de televizor care le înfățișa imaginea colțului de Univers unde se aflau. Trăsăturile chipului, doar cu cîteva minute înainte luminate de văpaia nobilă și fascinantă a unei frumuseți ciudate, descinsă parcă din frescele indienilor aravaki al căror sînge îi curgea în vine, se crispaseră într-o grimasă de zbucium neputincios. Își aruncă o privire fără țință peste capetele celor întruniți în cabina comandantului și izbuti să murmure cu un glas istovit :

— Numai că tocmai acum, doctore, aveam nevoie mai mult ca oricînd de cunoștințele Flavianeii...

— Bine, asta e limpede, Miguela, dar Flaviana nu e printre noi și trebuie să ne descurcăm cum putem, cu bagajul de cunoștințe pe care l-am adunat fiecare — lansă cu vocea lui bubuitoare uriașul Tihon Abrosimov, azvîrlindu-și cu un gest abrupt vîrtejul de păr cînepiu și cîrlionțat care-i tot cădea peste frunte. Nici unul dintre noi nu este, după cîte știu, ageamiu în această materie, așa că nu văd de ce ne-am socoti iremediabil handicapați...

Singurul care tăcea în continuare, înmărmurit în fața microfonului, pe a cărui membrană mai stăruia parcă ecoul acelui răcnet deznădăjduit : „Nu pierde speranța, Flaviana !“, era comandantul expediției, bărbosul roșcovan Christian Van Heymans. Își revenise și el din stupoarea cutremurată a acelei clipe năucitoare cînd modulul dispăruse, ca absorbit de un aspirator misterios și năprasnic, ivit pe neașteptate de undeva, din genuni, dar acum căuta să realizeze mental, cu febrila repeziciune a unui calcula-

tor electronic, distanța la care s-ar putea afla în acest moment Flaviana. Datele erau desigur, precare, unica coordonată mai precisă fiind de fapt, diferența de timp ce se scursese între clipa când modulul se mai găsea încă pe orbită și aceea când glasul Flaviane s-a pierdut, ieșind, deci, din raza de acțiune a comunicației lor radiofonice. Numai după ce ajunse la o concluzie, măcar și aproximativă, își îngădui să intervină în discuția tot mai aprinsă a celorlalți :

— Pe puțin o sută de mii de kilometri pe secundă, asta trebuie să fie viteza...

În clipa aceea s-a lăsat în cabină o tăcere buimacă. Ceilalți patru membri ai echipajului și-au scrutat nedumeriți comandantul, ba chiar O'Flaherty făcu o mișcare profesională de parc-ar fi vrut să-i ia pulsul ca să-și dea seama dacă nu s-a îmbolnăvit brusc de temuta „febră cosmică“. Se liniștiră însă văzându-i privirea limpede a ochilor verzui.

— O asemenea viteză — adăugă el, răsturnându-se în fotoliul din fața pupitrului de comandă — nu poate fi atinsă, în mod logic, decît de un corp cosmic cu o masă nu prea mare, dar suficient de puternică spre a deturna, prin forța ei gravitațională, o stație orbitală de tipul modulului nostru...

— Asta în cazul în care nu i s-a defectat cumva angrenajul automat de menținere pe orbită și nu s-a prăbușit, deci, chiar pe Saturn ori pe unul dintre sateliții săi — se grăbi Abrosimov să-și valorifice cunoștințele astronomice.

— Exclus ! negă energic Van Heymans. M-am gîndit și la posibilitatea aceasta, dar, avînd în vedere densitatea destul de redusă a materiei de pe Saturn și, în consecință, atracția nu prea mare pe care o exercită asupra corpurilor înconjurătoare, ar fi fost cu neputință atingerea unei astfel de viteze...

— Bine, comandante — țîșni Pak Sen Ir — dar cum ai putut calcula cu atîta precizie viteza unui corp a cărui dispariție a fost atît de fulgerătoare ?

Le explică răbdător și laconic mersul deducției sale, atît de simple și, totodată, de ingenioase, apoi

le solicită întreaga putere de concentrare pentru a izbuti, cu forțe unite, să dea de capătul dezesperanței enigme. În orice caz, un punct era, evident, câștigat — dacă se putea spune așa ! — și anume că fragilul modul nu fusese „răpit“ de Saturn. Cine era însă misteriosul pirat cosmic ? De unde apăruse ? Ce impulsuri îl mînau, ce urmărea cu terifianta sa tîlhărie ?

— Nu poate fi decît un mecanism înjghebat de ființe raționale — opină Miguela, privindu-l oarecum intimidată pe Van Heymans, cu frica secretă de a nu-i dezlănțui ironia mușcătoare.

Comandantul însă tăcea, fără s-o aprobe, dar și fără s-o contrazică, semn că ideea nu i se părea chiar de lepădat. Într-un tîrziu însă îi azvîrli o privire rapidă pe sub sprîncenele groase și schiță un suris forțat :

— O iremediabilă romantică, așa ai fost și ai rămas, doña Miguela. Numai într-un căpșor de mineralog romantic își pot face lăcaș atît de trainic schemele senzaționale ale unor romancieri de teapa onorabilului Pit Deal...

Piatra aruncată în ograda doctorului O'Flaherty, cel ce păcătuia beletristic sub zeflemisitul pseudonim, nu rămase fără răspuns. Flegmaticul american mormăi :

— Ei, las' că mai cunosc eu niște formidabili comandanți de cosmonave care au pereții căptușiți cu cărțile onorabilului Pit Deal. Numai că le citesc pe ascuns, de teamă ca, vezi dumneata, să nu se compromită în ochii echipajului. Și fiindcă veni vorba, de ce ți se pare atît de improbabil ca modulul să fi fost „furat“ sub ochii noștri de cine știe ce cosmonavă din altă lume ?

— Fii rezonabil, doctore — se revoltă înciudat micul radist — nu-mi imaginam că și dumneata crezi în poveștile acelea pe care le așterni pe hîrtie. Nouă ne ard buzele după o soluție, nu după ficțiuni pentru ahtiații de aventuri citite...

— Mai probabil mi se pare — îl întrerupse Van Heymans, dorind să curme o discuție ce risca să alunece pe o pantă penibilă — ca modulul să fi fost captat de un astero...

Ultimul cuvânt fu parcă tăiat cu briciul de țipătului lui Tihon Abrosimov, care, de la o vreme, fixa tot mai fascinat imaginile de pe ecranul televizorului ce-i lega de exterior :

— Drace, priviți și voi și spuneți dacă ceea ce se distinge acolo nu-i o navă ??? O navă altfel construită decât cosmonavele terestre, dar navă, totuși, în toată puterea cuvântului. Ei, priviți și minunați-vă și nu mai cîrțiți împotriva cărților eminentului nostru romancier vizionar Pit Deal !

Într-o clipă, toți se năpustiră în jurul ecranului, de parcă nu numai rezolvarea enigmei, dar însăși viața bieteii Flaviana ar fi depins de ceea ce se zărea din ce în ce mai deslușit pe dreptunghiul de fosforescențe stelare din cabina lor. Ei, temerarii exploratori ai acestei zone de graniță a sistemului solar, se agățau acum ca de un fir de paie de speranța că acea formă stranie, ce părea înșurubată în mijlocul fantasticilor irizări de incandescențe, le-ar fi răpit tovarășa de echipaj.

O ciudată construcție ovoidală, de un diametru pe care Van Heymans îl aprecie cam la șapte metri în partea cea mai bombată și în lungime de circa douăzeci de metri, lucea palid cu licăriri viorii, izvorîte, după aparențe, din însăși țesătura fuzelajului. De altminteri, materialul din care era zămislit acel bizar corp ceresc nu părea asemănător cu nimic din ceea ce exista pe Pământ : avea în el ceva hieratic, părea în unele momente transparent, iar alteori de o masivitate monumentală și, întrucîtva, greoaie.

Toți îi aruncau furișe priviri admirative lui O'Flaherty, dar americanul nu-și degusta de loc izbînda, ci părea mai uluit decât ceilalți de această neașteptată, aproape neverosimilă confirmare a îndrăznețelor sale ipoteze. Dacă nu s-ar fi jenat de naivitatea ges-

tului, și-ar fi înfipt unghiile adânc în carne ca să se convingă că imaginea de pe ecran nu e rodul cine știe cărei halucinante obsesii.

— Răpitorul pare-se că l-am găsit — mormăi el după ce uluiala se mai risipi — dar nu înțeleg un lucru : unde o fi prada ? Doar dacă... și ezită un moment, speriat parcă el însuși de enormitatea înfricoșătoare a presupunerii — doar dacă nu cumva a înghițit-o ? Ei nu, asta ar fi prea de tot, zău așa, ar întrece puterile sărmanei imaginații a lui Pit Deal ! M-aș da definitiv bătut și în viața mea n-aș mai scrie cărți de-astea...

— Cum să înghiță prada ? se înfioră Miguela. Doar nu vă gândiți că monstrul acela ar fi putut cumva să încorporeze în trupul lui modulul Flavianeii ?

— Și de ce n-am lua în considerație o asemenea eventualitate ? se întoarce spre ea cu toată statura lui herculeană Abrosimov. Dacă e să judecăm după dimensiuni, nu mi se pare de loc imposibilă : un vehicul minuscul ca modulul saturnian încape foarte bine într-o coastă a „monstrului“. Și, pe urmă, mie îmi place să pornesc întotdeauna de la ipoteza cea mai puțin liniștitoare. În orice caz, deziluziile sînt mai mici și orice înfirmare se transformă într-o adevărată victorie. Dar dumneata de ce taci, comandante ? Ori povestea asta ți-a luat piuitul ?

În continuare, Van Heymans se încăpățîna să tacă. Nu pentru că bizara apariție i-ar fi „luat piuitul“, dar pentru că se străduia să reclădească din cioburile supozițiilor sale anterioare o deducție cît de cît plauzibilă. Ipoteza cu „înghițitul“ nu putea s-o conceapă în ruptul capului. La urma urmelor, dac-ar fi fost o cosmonavă-pirat — din acelea care bîntuiau Universul în anumite romane de anticipație, dar pe care el, în lungă și aventuroasă sa carieră cosmică, nu le întîlnise niciodată — nu înțelegea de ce n-a părăsit grabnic locul raptului. Să nutrească oare niscaiva intenții agresive la adresa lor ? Nici asta nu părea probabil, deoarece ar fi putut s-o facă pînă acum de zece ori. Mai curînd forma aceea ovoidală

părea și ea dezorientată, poate din alte motive decât ale lor, dar, oricum, lui îi dădea senzația, greu de explicat cu argumente logice, că ființele ce o dirijau — dacă or fi existat aceste ființe — treceau și ele prin clipe de cumpănă. La un moment dat se întrebă chiar dacă între corpul ovoidal și dispariția modulului era măcar vreo legătură. Se putea foarte bine să fie o simplă coincidență, căci ar fi fost stupid să se nege rolul hazardului la această răspîntie necunoscută de lumi.

Era însă perfect conștient de faptul că, dacă ar fi lansat ipoteza unei întâlniri întâmplătoare în spațiul cosmic, ar fi fost întâmpinat — și, pe fundalul întregii tensiuni psihice, pe deplin justificat — de protestele indignate ale tovarășilor săi de expediție. În definitiv — în afară de faptul că nimic nu-i garanta că „monstrul“ n-avea nici un amestec în dispariția modulului — ceilalți aveau absolută nevoie, spre a-și susține moralul, de un punct de sprijin, de un reper al speranței lor nebunești că o vor regăsi, totuși, pe Flaviana.

— Pleacă! urlă de odată Abrosimov. Uite-l c-o ia din loc! Banditul o șterge, cu modulul nostru cu tot...

Bizara arătare începuse, într-adevăr, să se învîrtească cu o viteză amețitoare, ca o morișcă sau ca un câine care ar fi vrut cu tot dinadinsul să-și muște coada. Spectacolul era fascinant, tulburător, chiar și pentru un cosmonaut încercat, cu atâtea zboruri la activ, ca Van Heymans. Își dădu însă seama instinctiv că nu era timp de contemplație: trebuia luată imediat o hotărîre. Simți, în frîntura unei clipe, că asupra lui apasă întreaga povară a Cosmosului: de această hotărîre depindea, în fond, poate nu numai salvarea Flavianeii, dar însăși puțința ca ei înșiși să se mai întoarcă pe Pămînt. Depindea supraviețuirea lor fizică. Șansele de a o regăsi pe Flaviana erau minime, în schimb posibilitatea ca nava lor să se rătăcească în Cosmos și, pînă la urmă, să-și piardă urma în neant era reală, copleșitoare.

Van Heymans fu fulgerat chiar, o secundă, de imaginea de coșmar a celui care, aruncînd un colac de salvare cuiva în pericol să se înece, este tîrît el însuși în abisul fără speranță al adîncurilor. Dar, în secunda următoare, izgoni cu un efort de voință acest coșmar născut din frică — cine a spus oare că frica este stigmatul și gloria îndrăzneților? — și rosti apăsător, fără măcar a întoarce capul spre cei din jur, care își ațîntaseră privirile spre buzele sale :

— Fiți gata ! Accelerez motoarele ! Pornim cu viteza maximă în urmărirea lor...

VII. Sub cupola de raze albastre

Timbrul vocii acelui „șperaciu lingvistic“ pe care îl folosea Tilbi se mula atît de perfect după starea emoțională a vorbitorului, încît Flaviana percepea aproape dureros răvășitorul tumult declanșat de fluxul amintirilor în sufletul celui ce i se destăinuia. Era un amestec ciudat de zbucium autentic și de orgoliu al zbuciumului, de remușcări și de orgoliu al remușcărilor, care o făcea pe Flaviana părtașă nu numai la drama trăită de Tilbi și de îndepărtata sa planetă, dar și la amețitorul joc al justificărilor cu care omul din fața ei încerca să-și acopere o vină reală sau imaginară.

„Din clipa cînd mi-am dat seama că puterea e în mîinile noastre — își continuă Tilbi spovedania, parcă temîndu-se să nu piardă un fir cu greu descîlcit — și, mai ales, din clipa cînd am devenit conștient că îndelung rîvnita posibilitate de înfăptuire a IDEII era de-acum o realitate, am fost cuprins de un soi de febră. Tot ce înainte mi se părea limpede și fără nici un fel de umbră, acum căpătase un ciu-

dat colorit difuz, opac, cu contururile cleioase, haotic amalgamate.

Nu mai țin minte ce filozof al planetei noastre își construise un întreg sistem de gândire pe observația subtilă că între dorință și timp există stranii raporturi de atracție și respingere, că timpul devorează și regenerează dorința ca pe un combustibil superior al propriei sale dinamici. De abia acum înțelegem însă că destinul tragic al multora dintre dorințele noastre cele mai aprinse este de a fi consumate, degradate, denaturate de timp și că, uneori, curajul esențial este de a înfrunta timpul în însăși rețuta lui inexpugnabilă, păstrându-ți — ca o condiție indispensabilă a demnității — puritatea aspirațiilor primordiale, a dorințelor definitorii.

Greu, foarte greu mi-a venit să mă dezmeticesc din febra aceea a primelor clipe, amestec de delir euforic și de neliniște tulbure, aparent fără obiect. Prea trăiam din plin, cu intensitatea unei sensibilități încordate la maximum, acea inevitabilă degringoladă și metamorfoză a valorilor pe care le comportă orice răsturnare de asemenea natură. Prea mă lăsasem prins de avalanșa entuziastă a ovațiilor cu care mulțimea ne purtase pe mine, pe Horimo și pe prietenii lui apropiați spre puntea de comandă și spre cîrma puterii. A trebuit să mă supun eu însumi unei chinuitoare dezintoxicări de dulcile otrăvuri ale euforiei spre a recăpăta necesarul dram de luciditate.

Prima măsură — care a însemnat, de fapt, actul inaugural al noii puteri — a fost restrîngerea numărului «persoanelor de încredere» la numai trei : eu, Horimo și un individ pe care nu știu dacă îl întîlnisem pînă atunci de două ori, pe nume Melmi (propunerea ca acest Melmi — altminteri o figură de mare calibru, renumit pentru perspicacitatea sa în ce privește psihologia mulțimilor — să facă parte din abia instauratul nostru triumvirat a venit din partea lui Horimo, deși nu știam ca, pînă acum, să-l fi numărat printre amicii săi).

La ordinea zilei era, desigur, înainte de orice, transpunerea în practică a proiectului meu, în care locuitorii planetei investiseră toate nădejdlile legate de intempestiva răsturnare a puterii. De la un capăt la altul al planetei se țineau lanț adunările care reclamau cu vehemență îndeplinirea acestui vis ce reprezenta în ochii multora panaceul universal împotriva tuturor suferințelor reale și imagine.

Atunci a ținut Horimo întiiul său discurs de anvergură, pe care istoria planetei Ilgo avea să-l consemneze ca «piatra de temelie a mileniului fericirii absolute». La drept vorbind, ideea acestui discurs îi aparține lui Melmi, care încă de la prima noastră consfătuire în trei ne demonstrase urgența unei apariții în public de mare amploare, menită să consolideze — cum spunea el — «victoria morală printr-o victorie psihologică». Firește, ai să te întrebi de ce n-am fost eu eroul acestei prime întâlniri cu masele. N-aș putea să-ți dau un răspuns limpede la această întrebare. Cred că m-a invadat subit o frică bizară de confruntarea cu cei în care eu însumi întreținusem atita vreme speranțele cele mai delirante. O, nu, nu încerc să mă dezvinovățesc, nici să afirm că era cumva o încercare conștientă de a demisiona din postura orgolioasă de Salvator al Planetei. A fost, pur și simplu, un act de renunțare lașă.

Horimo — trebuie să recunosc — a fost, cu acel prilej, magistral. A izbutit să ție în frâu un auditoriu de câteva sute de mii de oameni, fasonându-le pînă și respirațiile după respirația sa cînd amplă, cînd sacadată, cînd torențială și nezăgăzuită, cînd înecată de emoție.

Firește, în primul rînd s-a ocupat pe larg și cu amănunte captivante (eu îi furnizasem toată documentația!) de proiectul «redefinirii nu numai urbanistice, dar și moral-spirituale a epocii», în jurul căruia urmau să se coaguleze «energiile sănătoase ale planetei». N-a uitat să precizeze că proiectul va solicita «catapetesmele gîndirii și faptei», «ienetul fierbinte al voinței izbăvitoare și vestitoare

de neprihănire» și, desigur, «jertfele înălțătoare ce sînt singurele chezașe ale mîntuirii de neant». Că-lul de bătaie al discursului a fost însă «ordinea de oțel», unica în măsură să asigure «mileniul fericii absolute». Cu această ocazie a anunțat — nu ca pe un eveniment deosebit, ci în treacăt, dar marcîndu-i prin anumite accente importanța — crearea unor așa-zise «grupe de sacrificiu», care urmau să combată fără cruțare pe toți «cîrtitorii, dezertorii și slăbănogii» și al căror semn distinctiv urma să fie o anume uniformă, gri-verzuie, cu căști din material incasabil, de aceeași culoare.

Nu trecuseră nici două zile de la discurs că în așezările de pe Ilgo își și făcuseră apariția «bluzele gri-verzui», cum fuseseră denumite «grupele de sacrificiu» chiar de la început de populație. Purtătorii «bluzelor» erau niște haidamaci care nu aveau nici măcar privirile fixe și aerul de halucinați al primilor partizani ai lui Horimo, ci o anume aroganță primitivă, întemeiată pe forța mușchilor, aceștia, într-adevăr, demni de toată considerația. La început oamenii nu prea le-au dat însemnătate, ba chiar unii se și amuzau de prezența lor, cam bizară, prin locurile publice. Însă după primele altercații, soldate cu intempestive acte de violență și chiar cu cîteva răniri, un vînt uscat de îngrijorare și de negre presimțiri a trecut peste fața planetei.

În scurtă vreme, «bluzele gri-verzui» — a căror apariție rapidă și brutală, ca din neant, îmi dăduse și mie o neașteptată stare de neliniște — se impuseseră în viața planetei ca o realitate de care nu se mai putea face abstracție. Elanul inițial încă nu se stinsese, oamenii mai trăiau încă euforia nădejdilor a căror împlinire se întrezărea la orizont, de aceea cu atît mai mult se întrebau ce rost aveau acești vlăjgani bine îmbrăcați, bine hrăniți, totdeauna puși pe hartă, care foloseau cel mai insignifiant pretext ca să-și pună în acțiune tehnica rafinată cu care fuseseră dotați (și cînd spun «tehnică» nu exagerez, crede-mă, de loc, căci aveau la îndemînă tot

felul de instrumente ultraperfecționate de luptă care le permiteau să-și exercite teroarea nu numai asupra celor mai slabi ca ei, ci și asupra celor mai vînjoși).

Mi-am exprimat, cu prima ocazie, nedumerirea față de Horimo și Melmi. Da, era vorba, înainte de orice, de nedumerire, căci, în iresponsabila mea nai-vitate, îmi permiteam să cred că existența «bluzelor gri-verzui» nu răspundea nici unei nevoi reale. Horimo a zîmbit enigmatic, dar nu mi-a dat nici o explicație, în schimb Melmi a desfășurat un întreg evantai de argumente, care de care mai ingenios, dovedind subtilitatea unei inteligențe capabile să găsească justificare oricărei acțiuni, fie ea cît de stupidă. La drept vorbind, nu părea nici el prea convins și, în cîteva rînduri, eram pe punctul de a crede că, în fond, argumentele le elaborase mai curînd pentru propria lui liniștire.

Pînă la urmă m-am resemnat, încercînd să nu mai dau importanță acestor «amănunte» care — după spusele lui Melmi — ar fi fost de natură să-mi distragă atenția de la menirea mea esențială : dirijarea giganticelor lucrări pentru înfăptuirea neabătută a proiectului. Tot restul — mai spunea el și nu puteam să nu-i dau, barem în această privință, dreptate — era, la scara întregii planete, un fleac, pe cînd transpunerea IDEII în realitatea faptei purta în ea autenticul sîmbure al eternității.

Dacă stau să mă gîndesc mai bine, proiectul Orașului Planetar, al aceluia Planetopolis, cum i-ați spune voi — sau, mai pe scurt, Proiectul, cum i se zicea în cercurile noastre — căpătase, mai ales în ochii mei, virtuți de a căror reală semnificație aproape că nici nu-mi mai dădeam seama. Știi, în trecutul îndepărtat al societăților ce se succedaseră pe Ilgo existase, la un moment dat, ciudatul fenomen al transferului anumitor însușiri umane asupra unui obiect ce dobîndea în felul acesta o valoare simbolică de sine stătătoare, aproape detașată, independentă. La fel se întîmplase, pentru mine, și cu Proiectul, pe care îl investisem nu numai cu niște co-

ordonate pur tehnice, dar și cu valențe și disponibilități cvasiumane. Era ca o chintesență a resurselor mele de energie și creativitate, unica justificare a căii pentru care optasem.

Urmă perioada, poate, cea mai febrilă și mai împlinită din viața mea. Nu știu dacă ai trăit vreodată senzația celui care își vede visul, îndelung legănat în cele mai intime cotloane ale imaginației, căpătînd contururile materialității. E ca o prelungire a propriei ființe și, totodată, ca o desprindere din ea, ca o evadare lentă și dureroasă. Ai sentimentul schimbător, capricios, că te recunoști și nu te recunoști în această imagine în care te-ai încorporat, totuși, cu tot ce ai mai bun în tine.

Trec peste amănunțele legate de edificarea acestei gigantice așezări (nu-ți voi ascunde că unele dintre ele îmi sînt penibile și aș prefera să le fi uitat, cum ar fi, bunăoară, refuzul tot mai accentuat, pe măsură ce înaintau lucrările, al unor oameni dintre cei mai diverși — și nu puțini care, la început, susținuseră Proiectul — de a contribui la realizarea lui pînă la consecințele finale; de altminteri, «bluzele gri-verzui», al căror comandant-șef se proclamase peste noapte Horimo, spărseseră de-acum niște capete «nesănătoase» — așa fuseseră porecliți de prietenii lui Horimo cei ce cutezau să cîrtească și să nu fie de acord cu «ordinea de oțel» a «mileniului fericirii absolute» — și porniseră o adevărată vînațoare de suspecti).

Înțelege-mă, deci, de ce sar peste anumite etape și prefer să te aduc direct în fața operei încheiate. De altfel, o să-ți dai seama și tu că adevărata dramă de abia din acel moment a început, că de abia din clipa aceea mecanismele imprevizibile — sau pe care n-am vrut să le prevăd — s-au declanșat cu toată năucitoarea lor avalanșă. Dacă încerc să mă debarasez cît de cît de obsesia faptelor, mi se dezvăluie istovitor de limpede că abia atunci a început confruntarea mea decisivă cu ceilalți și cu propriul meu destin.

Și acum — deoarece vorbele nu ți-ar putea reda decât trunchiat, văduvit de sens, imaginea Proiectului înfăptuit — dă-mi voie să te ajut să vezi cu ochii tăi cum arăta, în faza finală, Orașul meu Planetar, căci doar astfel vei fi capabilă să mă înțelegi pînă la capăt...”

Ridicîndu-și privirea de pe chipul cutreierat de neguri tot mai dese și mai încrîncenate al lui Tilbi, Flaviana descoperi cu uimire că, fără să-și dea seama, ajunseseră din nou în preajma bungalowului cu verande. Straniul vulcan solar își arunca acum cu toată puterea lumina caldă spre multiplele oglinzi ale enormului policandru, care, la rîndu-i, își difuza generos lucirile portocalii asupra pajiștii.

Grăbit, cu gesturi febrile și ușor dezarticulate, Tilbi urcă treptele uneia dintre verandele laterale. Flaviana îl urmă cît putu de repede, străduindu-se să nu-și piardă echilibrul printr-o mișcare precipitată (căci încă nu se obișnuise cu realitatea gravitațională a noului ei lăcaș).

Ajunse pe verandă respirînd din greu. Pentru în-tîia oară de cînd luase contact cu lumea stranie și, totuși, atît de familiară de pe Rilo, o osteneală apăsătoare, dureroasă i se înstăpînise cotropitor în toți mușchii și toate vertebrele. Ar fi dormit bucuroasă chiar aici, pe verandă, dacă ceea ce i se înfățișă în clipa aceea privirilor nu i-ar fi alungat, ca prin efectul unui leac magic, senzația de epuizantă istovire.

Nu pricepu prea bine ce meșterește Tilbi la po-deaua verandei — i se păru doar că introduce într-un ciudat orificiu o tabletă minusculă, scripitoare, de nuanța platinei — dar covorul de la picioarele lor se luminează dintr-o dată, de parc-ar fi fost proaspăt vopsit cu o substanță fosforescentă, și, în momentul următor, dreptunghiul acela licăritor se umplu de tulburătoarea vibrație a vieții.

De data asta nu mai era vorba de imaginile acelea stranii pe care Tilbi i le desenase pe peretele spon-gios al stîncii, ci de o reprezentare cît se poate de

exactă, în relief și în mișcare, a unei lumi pe care, într-adevăr, nici cele mai stăruitor meșteșugite cuvinte n-ar fi putut-o sugera cu atîta pregnanță. Sentimentul care o copleși era nu de spectator, nu de martor pasiv al unei realități străine, depărtate, exotice, ci de angrenare, împotriva voinței ei, în structura lăuntrică a acelei lumi.

Zări mai întii curbura clar conturată a planetei Ilgo, apoi plonjă amețitor la suprafața ei, pomenindu-se înconjurată de un univers straniu, mai ales datorită luminii egale, de un albastru difuz, spălăcit. Pe măsură ce înainta în această lumină fără strălucire avea senzația că se afundă într-o grotă. Respirația i se tăia, i se părea că se sufocă, tîmplele îi băteau tot mai violent sub răpăitul de baterie dezlănțuită al singelui.

Îndată ce-și deprinse privirile cu această lumină — care, de altminteri, dincolo de senzația subiectivă de clausturare pe care i-o insuflase, n-avea nimic obositor — investigă cu ochi avizi lumea ce colcăia în jurul ei. În primul rînd fu frapată de mulțimea edificiilor de dimensiuni monstruoase pentru reprezentările ei și a căror monotonie de forme îi accentua sentimentul că se află în fața unei geometrii riguroase și cumva apăsătoare; se succedau unii după alții coloși cilindrici orbi, fără nici un fel de orificiu care ar fi putut semăna cu ferestrele. Spațiile dintre acești coloși erau atît de strîmte încît, în alte condiții, nici nu și-ar fi putut imagina că aici se poate desfășura ceea ce pe planeta ei se numește viață. O izbi însă faptul că în aceste spații strîmte domnea o forfotă inimaginabilă: se îngheșuiau vehicule cu cele mai ciudate aspecte, iar printre ele, într-o învălmășeală ce i se păru de coșmar, făpturi umane cu staturi de giganți, cu aceeași pigmentație a pielii bleu-argint, ca a lui Tilbi, dar cu înfățișare clorotică, răvășită, spăimoasă, de parc-ar fi fost toate atinse de o boală bizară.

Se întrebă, la un moment dat, de unde izvorăște acea lumină albăstruie, spălăcită, cavernoasă, care

ii dăduse la început senzația aceea dureroasă de sufocare și vomă. Își înălță privirile spre ceea ce ar fi trebuit să fie „cerul“ planetei Ilgo, dar nu zări decît un nemărginit tavan ce i se păru construit dintr-o sticlă groasă, mată, impenetrabilă. Abia după ce scrută mai atentă înălțimile își dădu seama că ceea ce părea a fi sticlă era ceva cu mult mai complex — un soi de țesătură de raze sinilii, ca niște fire dintr-un material aparent fără densitate, dar scortos și dur ca un blindaj.

O cupolă de raze albastre ! Întreaga viață a furnicarului uman din jur se desfășura sub această cupolă, care se întindea cît vedeai cu ochii, deasupra întregii planete (poate că asta — o fulgeră un gînd — și explică acea curioasă culoare a pielii lui Tilbi și a celorlalți locuitori ai planetei Ilgo). Dacă priveai lucrurile lucid și fără prejudecăți, nu părea de loc ca traiul cotidian al acestor oameni să fie mizer sau lipsit de comoditățile pe care le considera pe Pămînt ca absolut indispensabile vieții civilizate. Dimpotrivă, avea chiar impresia că din punctul acesta de vedere cei de pe Ilgo nu numai că nu se puteau plînge, dar erau pe deplin îndrituiți să se declare ultrasatisfăcuți.

Altceva o înfioră, poate chiar mai mult decît senzația sufocantă de cavernă confortabilă : nicăieri nu se zărea urmă de arbore sau floare, nicăieri nu-și făcea apariția altă vietate decît oamenii bleu-argint. *Natura dispăruse !* Și asta nu pe un kilometru sau doi, ci de-a lungul și de-a latul unei întregi planete. Dispăruse ca un detaliu inutil și stupid.

Totul avea caracterul finit, geometric finit, al unei opere desenate cu rigla și compasul, după o concepție într-adevăr grandioasă, însă cu un aer demențial tocmai pentru că îi lipsea fantezia și irepetabilul formelor vieții. Era ca un templu imens închinat artificialului pur, crud și copleșitor și inuman.

La toate acestea se adăuga viteza : în spațiile înguste dintre edificiile cilindrice totul era în mișcare, totul era dinamizat de mobiluri enigmatice. Oameni

și vehicule înaintau, se vînzoleau, se încrucișau, într-un balet mecanic de o frenezie bolnăvicioasă prin lipsa oricărui sens descifrabil. Acum înțelegea, de altfel, că ciudata stare de vertij de la început se datora nu numai senzației de întemnițare într-un univers înțărcoit, dar și vitezei nebunești a unor fapte a căror unică rațiune de existență părea a nu fi nimic altceva decît însăși această absurdă accelerație, ca într-o continuă fugă de ceva, poate de ei înșiși.

Mai era ceva care-i izbi retina cu forța de șoc a unui cutremur : din loc în loc, în vălmășagul acesta uman, se iveau grupuri compacte de indivizi, cu chipuri neverosimil de asemănătoare, de parc-ar fi fost copiile mărite la dimensiuni naturale ale uneia și aceleiași fotografii. Nici mai înalți, nici mai viguroși decît ceilalți, păreau însă investiți cu anume atribute bizare ce le îngăduiau să lovească în dreapta și-n stînga, aparent fără nici o alegere. Pe neașteptate se opreau în cîte un loc și începeau să rotească în jur niște instrumente stranii — un soi de bice-străvezii, cu capetele emanînd o lumină gălbui-fosforescentă — care făceau ravagii instantanee : oamenii se prăbușeau cu capetele sparte. „Sînt bluzele gri-verzui !“ își dădu seama și se îngrozi cînd le văzu mutrele neutre, impasibile, privirile de ființe care își exercită profesional, fără pic de participare, o îndatorire strictă.

Desprinderea de tirania ciudat fascinantă a acestui univers de coșmar o costă eforturi supraomenești. Cînd izbuti să ridice privirea de pe misteriosul covor (pe care imaginile continuau să se rostogolească într-un vîrtej năucitor), pe obraji îi curgeau broboane de sudoare, iar ochii îi erau încercănați ca după nu știu ce nopți de veghe. Ca să-și calmeze trepidația dureroasă a inimii, contemplă îndelung — de parcă ar fi vrut să alunge obsesia că trăiește, în fapt, *acolo* și nu *aici* — peisajul odihnitor în multicolora-i exuberanță al pajiștii din fața casei. Abia într-un tîrziu îl privi pe Tilbi.

Imobil, cu ochii cotropiți de o maladivă fixitate, acesta se scufundase ca un scafandru în torentul de imagini derulate vertiginos pe covor. Dar ceea ce îi dădu frisoane Flavianeii fu simțămîntul pe care îl degaja chipul lui Tilbi în acele clipe : *un nemăsurat orgoliu.*

Urmărirea corpului ovoidal de către cosmonava pămînteană „Himera“ luase o turnură neașteptată : la drept vorbind, nici nu semăna a urmărire, deoarece cei din ciudatul vas cosmic nu păreau să se ferească ori să caute a-și șterge urma. Ba uneori, spre uluiala locuitorilor „Himerei“, cei pe care îi bănuiau a fi răpitorii Flavianeii dădeau impresia că nu accelerează viteza — deși ar fi putut s-o facă — special pentru a nu se desprinde prea mult de încăpățînații lor urmăritori.

Jocul acesta, al cărui sens nu-l pricepeau, ajunsesese să-l scoată din sărute pînă și pe flegmaticul doctor O'Flaherty, care mormăia într-una ceva despre nepătrunsele taine ale psihologiei locuitorilor altor lumi.

— La urma urmelor — exclamă el, nemaiputîndu-se stăpîni — nu se poate să nu fie ceva necurat la mijloc. Poate că prada li se pare insuficientă și vor să ne atragă într-o capcană...

— Exclus ! și Abrosimov își răvăși și mai mult claia de păr ciufulit. De ce n-au făcut asta în prima clipă, cînd puteau profita de elementul surpriză ? Nu, iubitul meu romancier, ipoteza dumitale mi se pare, de data asta, lipsită de o elementară logică, iar ceea ce apreciază cititorii în romanele lui Pit Deal este, dacă nu mă-nșel, tocmai formidabila stringență a demonstrației logice, dusă uneori pînă la exces. Și apoi, te rog, ajută-mă să înțeleg : ce nevoie ar avea de noi și de nava noastră dacă admitem presupunerea că ei ar fi răpit-o pe Flaviana cu modul cu tot ? Nu le e oare de ajuns această mostră de ființe vii și de civilizație tehnică terestră ?

Argumentul rusului părea să răspundă convingător îndoielilor care, mărturisit sau nu, îi rodeau pe fiecare dintre ei. Ba, chiar Miguela, care, de la începutul urmăririi, trăia din nou starea ei obișnuită de exaltare, de parcă găsirea și eliberarea Flaviane ar fi fost o chestiune de ore, nu-și putu reține un abia camuflat reproș la adresa medicului :

— Mi se pare că unica hrană de care avem nevoie acum este speranța...

Singurii care tăceau erau comandantul și micul radist coreean. Primul nici măcar nu se uita la ecranul televizorului ca să-și dea cît de cît seama de traiectoria corpului ovoidal. Cu pleoapele lipite, părea cufundat într-o stare de amorțeală îngemănată cu abulia, dar — ceilalți știau foarte bine acest lucru — nu era vorba nicidecum de abulie, ci de suprema concentrare a tuturor facultăților psihice pentru a pătrunde dincolo de înșelătoarele aparențe și a încerca să prevadă turnura cutezătoarei lor aventuri. Iar Pak Sen Ir, cu urechile acoperite de niște căști enorme, se străduia să distingă ceva — firește, fără prea mare nădejde — din asurzitorul tumult cosmic.

— Tăcere ! țipă el deodată surescitat. Ascultați și voi : e o muzică sau am eu halucinații auditive ?

Ridicînd căștile, în cabină răzbătu la început un sunet prelung, nostalgic, distilat apoi într-un clinchet subțire.

VIII. Ceață într-o sticlă bine astupată

Hotărît lucru, pentru Flaviana viața pe Rilo căpăta întorsături și complexități pe care, în euforia primelor clipe, cu greu și le-ar fi putut imagina. Privirea aceea halucinantă și orgolioasă cu care Tilbi își contemplase opera o descumpănise într-atît,

încît minute în şir după aceea nu-şi putu reveni. Şi poate nu atît privirea ca atare, cît impresia covîrşitoare a unei transpoziţii subite şi aberante într-o zonă de simţire străină întregului ei mod de a concepe lumea, de a-şi reprezenta raporturile dintre creator şi propria sa operă.

Jos, pe fantasticul ecran al covorului, furnicarul uman de pe Ilgo continua să viermuiască în aceeaşi zăpăcitoare goană după ţeluri ce ei i se păreau de neînţeles. Nu-şi mai coborî privirea de teama acelei dureri surde, dar atroce, în stomac, acelei stări de sufocare şi vomă care o sfredelise la întiul ei contact cu universul de sub cupola de raze albastre.

O clipă după aceea, Tilbi săvîrşi un gest care o înlemni pe Flaviana: cu o lucire bruscă de furie violentă, elementară, izbi cu piciorul ciudatul ecran, făcînd să se tulbure imaginile pînă la totala dispariţie. Era ca un fel de răzbunare infantilă, dar cu atît mai impresionantă prin disperata ei lipsă de sens. Flaviana avu sentimentul penibil, că, fără voia ei, este martora spectacolului chinuitor al arderii unui manuscris de către poetul deznădăjduit de convingerea eşecului definitiv şi iremediabil. Un eşec plătit cu un preţ ale cărui dimensiuni şi proporţii nu era în stare să le cîntărească.

La fel de brusc, Tilbi îşi reluă confesiunea. De data asta glasul „şperaclului lingvistic“ — care, pînă acum, se păstrase în limitele unei voite, aproape ostentative detaşări, cu tonuri neutre, ca ale unui povestitor anonim — deveni abrupt, sacadat, cu subite schimbări de registru, exprimînd avalanşa stărilor de spirit, haotic amalgamate la această răscruce esenţială a amintirilor.

„Îţi mărturisesc că şi eu revăd această lume pentru prima oară după atîta amar de vreme. Am adus cu mine o «pilulă de memorie», dar pînă acum mi-a lipsit curajul s-o pun în acţiune. Am crezut chiar că, între timp, s-a deteriorat sau s-a alterat, însă se vede treaba că procedeele de conservare utilizate pe Ilgo nu sînt de loc proaste. De ce mi-a lipsit cu-

rajul ? Știu eu ?! Poate pentru că singurătatea nu e numai, ea însăși, manifestarea supremă a lașității, dar și generatoare de mari lașități.

Spune sincer, nu-i așa că Orașul meu Planetar. Opera vieții mele, întruchiparea finită a IDEII, te-a copleșit ? De ce taci ? De ce nu-mi răspunzi ? A, văd din privirile tale că te-a înspăimîntat. Nu spui o vorbă, dar în adîncul ochilor ți-au rămas urmele calcinate ale unui incendiu. Ca o cenușă.

Ei, dar nu se poate să nu te fi impresionat grandoearea și armonia unui asemenea supergigant urbanistic. Sînt sigur că acolo, pe planeta ta îndepărtată, nici prin vis nu vă trece că s-ar putea plămădi o lucrare de atari proporții ! Pe mine, deși nu mă mai credeam în stare de astfel de emoții, m-a făcut să re trăiesc delectarea estetică, bucuria aceea exaltată și fără asemuire cu care mi-am desăvîrșit Opera.

Zadarnic aș încerca să-ți reconstitui din cuvinte clipele acelea de inegalabilă împlinire pe care mi le-a dăruit Opera contemplată în strălucitoarea ei plenitudine. Închipuiește-ți, o întreagă planetă metamorfozată în oraș, bucurîndu-se de toate binefacerile confortului și civilizației urbane ! O întreagă planetă din care fuseseră definitiv alungate haosul și nonsensul naturii anarhice, dezgustătoare, impure ! O întreagă planetă reconstruită după legile armonice ale Geometriei, singura integral sinonimă cu însăși Perfecțiunea ! Și, la urma urmelor, de ce-ar mai fi fost nevoie de excrescențele primitive ale florei și faunei într-o lume ce nu mai depindea de loc de ele, deoarece tot ce era necesar vieții se realiza sintetic, în laboratoare ? De ce nu ne-am fi dispensat de capriciile absurde ale climei, capabile doar să conturbe o existență armonioasă, mereu egală cu ea însăși ?

Nu știu de ce părere sînt gînditorii planetei tale, dar în rîndurile ființelor alese de pe Ilgo — printre care îmi plăcea, firește, să mă consider — era extrem de răspîndită ideea că omul se manifestă pe deplin ca expresie supremă a naturii numai în mă-

sură în care își reneagă apartenența, își anulează obârșia, desprinzându-se irevocabil din regnul impur care i-a dat naștere. Doar astfel, ordonînd lumea după construcțiile simetrice, riguroase ale rațiunii sale, intronînd în jurul său ORDINEA, își exprimă autentică sa vocație.

Pot să-ți spun că, atunci cînd Opera a fost gata, pînă și cei mai recalcitranți «cîrtitori», pînă și cei care, la un moment dat, refuzaseră să participe la înfăptuirea ei, pînă și spiritele ultrarafinate care nu conțineră să difuzeze pe seama mea tot felul de insaniități, au rămas într-o mută, înmărmurită, năucită admirație. Laudele la adresa mea nu mai conțineau, poezii îmi închinău ode, compozitorii cântate, pictorii fresce. Eu însumi, cuprins de vîrtejul acestei euforii colective, îmi reluasem plăcuta ocupație a discursurilor, de data aceasta însă fără acele penibile lovituri de teatru cu care îmi începusem cariera de «orator», ci înconjurat de toată măreția ce se cuvenea unui geniu recunoscut, adulat, răsfațat.

Mă vei întreba, desigur: bine, dar atunci de ce ai ajuns aici? Ce te-a făcut să părăsești atît de brusc, intempestiv, locul triumfului, cu toate corolarele sale firești?

Îți voi răspunde din amara experiență a unei biografii dinamitate de explozivul necruțător al orgoliului: pentru că adevăratele triumfuri, crede-mă, nu se cuceresc niciodată împotriva oamenilor, ci cu oamenii. Dar în clipa cînd am înțeles acest adevăr era prea tîrziu. Nu că aș fi încrucișat atunci brațele a neputință, nici gînd de așa ceva, ai să-ți dai seama din ce-ți voi povesti mai departe că, dimpotrivă, m-am zbatut, mi-am pus în joc, fără cruțare, toată energia, tot prestigiul cucerit, dar — cel puțin pentru mine — lucrurile luaseră o turnură ireversibilă.

Cu toate că nu mi-e de loc plăcut, pot să fixez cu precizie în timp clipa cînd am avut *revelația erorii mele fundamentale, a aberației mele decisive*: a fost atunci cînd unicul copil al bunului, mediocrului și in-

dispensabilului Bisro — un flăcău de toată frumusețea, care mă idolatriza și, de aceea, îmi devenise discipol în profesie, dovedind excepționale însușiri de urbanist — a murit subit de o maladie bizară, a cărei obârșie a rămas învăluită multă vreme în cel mai profund mister. În câteva zile, cei atinși de această boală își pierdeau graiul, apoi auzul, văzul și își dădeau sfârșitul în convulsii înfiorătoare. Fiul lui Bisro a fost prima victimă, au urmat alții, dar — și acest fapt îi derutase cel mai mult pe specialiști — nu sub forma unei epidemii, nu prin contagiune, căci cazurile apăreau la distanțe destul de mari, în cele mai depărtate colțuri ale Orașului-Planetă. Până la urmă, corelând simptomele, comparându-le cu cele ale unor boli cunoscute pînă atunci, unul din marii savanți de pe Ilgo, Sereto, faimos, de altminteri, și prin curajul său de a spune totdeauna lucrurilor pe nume, a scos la iveală cauza enigmaticii maladii: transplantarea bruscă și de lungă durată a organismului uman într-un mediu complet artificial.

Semnificativ și dureros pentru mine a fost faptul că primul căruia Sereto i-a adus la cunoștință teribila sa descoperire am fost eu. Întrevederea mea cu el a fost lungă și dramatică. Rece, onctuos, distant, s-a mărginit să-mi prezinte, cu obiectivitate științifică, faptele. N-a făcut nici un comentariu, n-a apelat la compasiunea mea pentru victime. Dar fiecare dintre datele științifice pe care mi le înfățișa lovea, într-un fel sau altul, în Opera vieții mele. Fiecare suna ca un act de acuzare nu numai împotriva Orașului planetar ca atare, dar împotriva însăși a concepției și principiilor ce i-au stat la bază. Rechizitoriul suna cu atît mai violent cu cît era rostit calm, aparent detașat, fără pic de patos.

Firește, nu puteam face altceva decît să-i resping cu indignare argumentele. Mi-am sprijinit pledoaria pe date bine cunoscute privind condițiile incomparabil mai bune de igienă și salubritate ce se creaseră ca urmare a urbanizării integrale a plane-

tei. I-am expus ultimele statistici, ce-i erau, de altfel, cunoscute, cu privire la scăderea spectaculoasă a celorlalte maladii și, în general, a morbidității. I-am reamintit că hrana și condițiile de locuit se îmbunătățiseră și ele radical, ceea ce nu putea să nu se reflecte, în ultimă analiză, asupra sănătății locuitorilor de pe Ilgo. Deși n-aș fi vrut în ruptul capului să dau impresia că mă dezvinovățesc, în fond asta făceam !

Argumentele mele îl lăsară impasibil pe Sereto. Mă urmărea cu acea politețe placidă și impermeabilă care te scoate mai mult ca orice din sărite la oamenii pe care-i simți pe undeva superiori (dacă nu în înjghebarea logică a poziției pe care o adoptă, măcar în substanța ei etică). La sfârșitul întrevederii, mi-a mai solicitat un singur lucru : să-l sprijin să se poată folosi de mijloacele de comunicare în masă (uitasem să-ți spun că «bluzele gri-verzui» preluaseră controlul tuturor gazetelor televizate, umplându-le de «catapetesme», «icnete», «milenii» etc.) pentru a-i putea informa pe locuitorii planetei de primejdia iminentă ce plana asupra lor și al cărei simptom, pentru el decisiv, era maladia care-l ucisese pe fiul lui Bisro. Primejdia a definit-o tăios, fără echivoc : degenerarea speciei.

Nu știu dacă a urmărit cu această solicitare vreun efect special — mai curînd presupun că nu, deoarece nu era de loc tipul diplomatului perspicace, capabil să facă cine știe ce jocuri subtile, cu repercusiuni îndelung calculate — dar, voit sau nevoit, un efect a existat : după plecarea lui m-am simțit întrucîtva părtaș cu el la un complot deocamdată imaginar, care viza, în chip curios, însăși... Opera ce reprezenta, pînă nu de mult, rațiunea mea de a fi. În pofida strădaniilor mele de a-mi liniști conștiința, aureolînd-o cu toate acele elogii ditirambice care confereau Orașului Planetar și autorului său virtuți de salvatori universali împotriva tuturor relelor posibile și imposibile, sămînța îndoielii, aruncată de Sereto cu atîta elocvent-convinsă nonșalanță, se do-

vedea mai rebelă și mai viguroasă decît însăși natura izgonită de mine. Pe negîndite, somnul a început să-mi fie bintuit de coșmaruri care înfățișau, tulburător, Orașul Planetar pustiit, fără locuitori.

Împins de un impuls pe care astăzi îmi vine greu să-l explic, la prima întîlnire cu ceilalți membri ai triumviratului am cerut stăruitor să i se pună la dispoziție lui Sereto una dintre gazetele televizate pentru a împărtăși locuitorilor planetei senzaționala și alarmanta sa descoperire. Propunerea mea a produs efectul unui trăsnet. Melmi, cel a cărui inteligență subtilă și pătrunzătoare mă uimise în atîtea rînduri, făcea acum eforturi disperate să înțeleagă, iar Horimo izbucni pur și simplu într-un hohot de rîs ca la o glumă bună.

— Dragul nostru Tilbi — mă luă pe departe Melmi, străduindu-se, desigur, să nu mă jignească — după modesta mea opinie, investiția uriașă de energie nervoasă care te-a costat construcția Orașului a însemnat, totodată, și un surmenaj peste măsură. Sînt profund convins că nu ți-ar strica o perioadă de odihnă în răstimpul căreia să-ți refaci forțele...

— Zi așa — țipă Horimo, pradă unei voioșii isterice care, la el, nu era niciodată un semn de bun augur — ți-a trebuit multă vreme ca să elaborezi o asemenea idee isteată? Ori, poate, ți-a venit peste noapte pofta să-ți repudiezi propria Operă? Nu cumva ți-ai imaginat chiar c-o să-l lăsăm pe un trăsnet recunoscut ca acest Sereto să-și debiteze năzbîtiile așa, în voie, pentru a submina ordinea de oțel pe care abia am izbutit s-o instaurăm pe Ilgo?

Le-am înșirat toate argumentele pe care mi le adusese însuși Sereto, plus încă o sută care-mi treceau prin cap (și pe care, cu cîteva zile în urmă, le-aș fi considerat eu însumi niște elucubrații), dar n-a fost chip să-i clintesc de pe o poziție ce mi se părea absurd de încăpățînată. Argumentul suprem era că unele mici concesii făcute naturii, prin ajustări ce s-ar fi putut aduce chiar acum Proiectului inițial, nu aveau cum să afecteze în mod esențial

IDEEA. Și, la urma urmelor, dacă eu, autorul Proiectului, nu mă simțeam lezat, ba chiar consimțeam la anumite ameliorări, de ce tocmai ei să se opună cu atîta rigiditate ?

O clipă mai tîrziu mi-a fost dat să aflu substratul acestei încăpățînări. Horimo mă străpunsese cu o privire ironic-disprețuitoare și-mi aruncă din vîrfurile buzelor :

— Ramolitul ăla de Sereto a uitat să-ți comunice un singur «amănunt», dar esențial : că cei uciși pînă acum de boala aceea misterioasă, printre care și fiul bunului tău prieten Bisro, fac parte din subdiviziunea «craniilor romboidale». Se vede treaba că «romboidalii» sînt mai puțin rezistenți și adaptabili la condițiile de viață ale Orașului Planetar...

Am crezut că mă înșală auzul. Cred că am făcut o figură complet năucită. Cîteva momente n-am fost în stare nici să gîndesc. În timp ce încercam să-mi revin ca să pot raționa cît de cît asupra celor aflate, Horimo mă contempla cu un hohot nestăpînit de satisfacție, iar Melmi mă studia minuțios, de parcă mi-ar fi scalpat țeasta cu un bisturiu imaginar ca să poată investiga în voie învîlmășeala difuză de acolo.

Nu-mi dau seama cît a durat această cumplită buimăceală. Încetul cu încetul, din vîlmășagul de gînduri s-a încropit un fir conducător care se încolăcea obsedant în jurul unui ax țîșnit brusc din adîncurile memoriei. Așa cum învățasem în anii de școală, cîndva, în trecutul foarte îndepărtat, pe Ilgo coexistaseră două populații cu caracteristici umane foarte apropiate, doar cu o mică deosebire între ele care, după opinia celor mai competenți anomiști și fiziologi, nu jucase absolut nici un rol în dezvoltarea ulterioară a umanității de pe planeta noastră (umanitate ce se născuse, de altminteri, din contopirea aproape integrală a celor două populații). Deosebirea — atît de insignifiantă, încît mulți o și uitaseră, iar pentru alții nu era decît un prilej de anecdote, de obicei cam anacronice și nesărate —

consta în conformația unui anume os al craniului care la unii avea o formă ușor romboidală, iar la ceilalți nițeluș trapezoidală. În întreaga istorie a planetei se găsisese un singur individ — un diletant ce-și dădea aere de învățat, dar ale cărui cunoștințe se dovediseră mai mult decît șubrede — care se străduise să fundamenteze pe temeiul acestei deosebiri o anume, chipurile, «superioritate» a «craniilor trapezoidale» asupra celor «romboidale».

În ruptul capului nu mi-aș fi imaginat că, la stadiul de civilizație unde ajunsesem, în condițiile de raționalitate și echilibru, de lipsă a prejudecăților pe care le presupunea însăși existența Orașului Planetar, se vor găsi unii — și nu niște descreierați oarecare, ci capete pe care le considerasem pînă atunci luminate, ca Horimo și Melmi — care să reînvie aberațiile individului aceuia ce fusese acoperit de ridicol.

Totul mi se părea atît de fantastic, atît de greu de conceput, încît mi-a fost teamă, la un moment dat, că sînt victima unei farse. Pentru a-mi forma o convingere pînă la capăt, am arborat mutra cea mai naivă cu putință și am cerut explicații suplimentare. Horimo i-a făcut semn lui Melmi, de parcă și-ar fi împărțit rolurile dinainte și acestuia i-ar fi revenit oricum misiunea să-mi furnizeze lămuririle de rigoare.

— Crede-mă, dragul nostru Tilbi — vorbi Melmi — că este în propriul tău interes să nu acorzi atîta atenție unor probleme care n-ar putea decît să-ți tulbure inutil liniștea. De altfel, nu te-am pus pînă acum la curent cu ele tocmai din dorința sinceră, și a mea, și a lui Horimo, de a-ți evita orice sustragere din sfera preocupărilor tale superioare. Gustă-ți din plin gloria meritată și lăasă treburile astea pe seama noastră ! Dacă vrei însă să știi cu tot dinadinsul la ce s-a referit prietenul nostru comun Horimo cînd a făcut aluzie la dificultățile de adaptare ale «craniilor romboidale», nu văd de ce nu

te-am informa. Când ți-ai conceput genialul proiect al Orașului Planetar, ți-ai imaginat, desigur, în marea și sfînta naivitate a creatorului, că ai și pus bazele unui soi de paradis. Ei bine, dragul nostru Tilbi, paradisul nu există decît în închipuirea ta. Te-ai întrebat oare cine va asigura mijloacele de subsistență celor aleși, meniți să conducă Orașul? Îmi închipui că tu, cu candoarea demiurgului, ți-ai făcut iluzia că munca va fi comună, ca și roadele etc, etc. Ascultă-mă pe mine, Tilbi, gogorița asta e bună de adormit copiii, și încă cei abia născuți! Ceilalți știu foarte bine că o asemenea aspirație e imposibilă, că, într-o organizare rațională, unii trebuie să depună eforturi pentru a chezașui liniștea și îndestularea celor ce poartă cu ei menirea de a dirija. Dar cum să-i faci pe unii să accepte situația de chezași ai belșugului celorlalți? De bună voie și nesilit, nimeni nu acceptă o asemenea postură. Și atunci? Ei bine, aici intervine geniala idee a lui Horimo: readucerea în actualitate a problemei «craniilor romboidale». Tu doar faci parte din subdiviziunea «craniilor trapezoidale», ca și mine ori Horimo, deci n-ai nici un motiv de neliniște personală. Iar dacă ai vreun «romboidal» căruia vrei să-i schimbi statutul — amicul Bisro, de pildă — îi vom acorda, de dragul tău, o licență specială.

Simțeam acut — cu concretețea aceea nemiloasă și implacabilă pe care ți-o dă năvala calmă și egală a absurdului în cea mai obișnuită situație cotidiană — că nu știu ce dezordine halucinantă, nu știu ce haos terifiant schimbă nu numai mersul firesc al lucrurilor, dar și optica personală asupra raporturilor dintre normal și anormal.

— Bine — m-am auzit exclamînd de parcă ar fi fost o voce străină — să admitem ipoteza pe care mi-ai expus-o cu atîta lux de amănunte, dar explică-mi, în acest caz, cum veți reuși să-i convingeți pe «romboidali» să accepte rolul la care îi condamnați?

— Ei, aici e aici — interveni și Horimo cu hohotul acela tăcut parcă deformându-i fața într-un rictus bolnav — să vedem dacă ești cît de cît perspicace!

Văzînd că nu-i răspund, nu se sinchisi și continuă:

— Boala aceea de care a murit fiul lui Bisro a picat într-un moment cum nu se poate mai nimerit. Ți-o spunem sincer, față de tine n-are rost să ne ascundem, că doar împărtășești cu noi puterea pe Ilgo: nu-i adevărat că toți cei ce-au pierit de pe urma ei sînt «cranii romboidale». Există printre victimele atinse pînă în prezent și «trapezoidali» get-beget. Dar asta n-are mare importanță, rațiunea supremă ne cere să declarăm sus și tare și să difuzăm pe toate canalele posibile că victimele se recrutează exclusiv, cel puțin deocamdată, dintre «romboidali», că «romboidalii» sînt, prin urmare, purtătorii misteriosului morb și că, în consecință, altă soluție n-avem decît să-i strîngem la un loc în niște țarcuri care să-i facă inofensivi și unde să muncească fără precupețire ca să-și garanteze dreptul de a supraviețui în mijlocul nostru, bucurîndu-se chiar și de unele avantaje, e drept îngădite, ale traiului obișnuit în Orașul Planetar.

Restul discuției nu ți-l mai redau. Mare lucru nici nu-mi mai amintesc. Știu doar că, multă vreme după aceea, săgetat de dureri atroce în coșul pieptului și în creștet, am umblat în neștire pe străzile înguste dintre edificiile Orașului Planetar. Lumina aceea lăptoasă, lină, uniformă, care altă dată îmi dădea o adevărată stare de euforie, acum mă durea, mi se părea un ciob ascuțit care-mi zgîrie retina. Și simțeam că respir tot mai greu, de parcă în jur s-ar fi coborît o ceață groasă de s-o tai cu cuțitul. Ceață sub cupola de raze care îmi acoperea ermetic Opera. Ceață într-o sticlă bine astupată.“

Firul acela de melodie prelungă, nostalgică, ce invadase brusc cabina de comandă a „Himerei“, avu un efect ciudat asupra celor cinci cosmonauți: în loc

să-l recepteze ca pe o expresie a dorinței de contact și comunicare din partea cuiva care voia, în felul acesta, să-și marcheze intențiile lipsite de ostilitate, ei — poate doar cu excepția lui Van Heymans — îl ascultară cu un fior de neliniște, ca pe o enigmatică sfidare din partea necunoscutului ori poate chiar ca pe o provocare.

Pînă și Miguela sau Abrosimov care, în urmă cu cîteva momente, afișaseră un optimism atît de categoric, reproșîndu-i lui O'Flaherty îndoielile și suspiciunile sceptice, căzuseră subit pradă unui vîlmășag de incertitudini și presimțiri care de care mai sumbre. Mai ales Miguela privea spre căștile acelea enorme din care se prefirau modulațiile, altminteri atît de firave și inocente, ca spre nu știu ce cutie a Pandorei în ale cărei străfunduri se ascundeau pericole nebănuite.

— Nu cumva ai nimerit, din întîmplare, vreun post terestru? întrebă cu o umbră de speranță Abrosimov. Sau poate o fi lăsat deschis emițătorul cineva de pe o cosmonavă pămînteană care n-are altă treabă la ora asta decît să facă pe melomanul jucîndu-se cu nervii noștri?! Că mai se-ntîmplă și încurcături de-astea, nu-i așa?!

Toți întoarseră privirile spre micul radist coreean, așteptînd răspunsul. Le-a fost însă de ajuns să-i vadă mina întunecată, ochii bîntuiți de negurile unei neascunse tulburări, ca să priceapă că era vorba de cu totul altceva. Într-un tîrziu, Pak Sen Ir murmură copleșit :

— Am efectuat măsurători precise cu aparatele noastre de bord : nu poate încăpea nici o îndoială, emițătorul se găsește în imediata noastră apropiere...

— Ei drăcie — izbucni Roger O'Flaherty, care-și părăsise complet morga flegmatică de la începutul călătoriei și părea mai derutat decît toți — am senzația că re trăiesc, clipă cu clipă, subiectul unuia dintre primele mele romane. E o senzație stranie, nu știu dacă vă puteți imagina, seamănă cu acele

împrejurări, studiate de psihiatri, cînd ai impresia că re trăiești niște întîmplări pe care le-ai mai trăit în altă viață...

Răvășiți cum erau de melodia aceea nefiresc de dulce și melancolică, ce continua să le asedieze nestingherită auzul, uitaseră să mai observe, pe ecranul televizorului telescopic, mișcările corpului ovoidal. Numai Van Heymans, singurul care nu comentase în nici un fel bizara intrusiune sonoră, își arunca din cînd în cînd privirea pe ecran. La un moment dat ceva îi atrase în mod deosebit atenția. Nu vru să-i alarmeze pe ceilalți — și așa destul de surescitați — pînă ce nu se convinse că este vorba de ceva, într-adevăr, ieșit din comun. Atunci, cu vocea sa drămuată, egală, liniștitoare, îi informă :

— Înclin tot mai mult să cred că cei de pe nava aceea bizară n-au intenții agresive față de noi. Pur și simplu vor să ne comunice ceva. *Ne transmit mesaje !* Văzînd că nu pricepem mesajul lor sonor, acum au recurs la alt sistem de comunicare. Priviți !

Și, într-adevăr, cosmonauții de pe „Himera“, înghesuți din nou în jurul ecranului ca în preajma unei oglinzi dotate cu puteri magice, observară că straniul corp ovoidal emană o mirifică lumină portocalie, la început difuz răspîndită pe întreaga lui suprafață, apoi tot mai vizibil concentrată pe o anume porțiune, unde configurează cu din ce în ce mai multă claritate contururile a ceva ce seamănă cu *un desen*. Contemplau într-o tăcere înmărmurită jocul acela fantastic de linii iradiante — mai tîrziu Miguela avea să relateze în jurnalul ei intim că asistase la prima lecție de pictură cosmică ! — deslușind cu o bucurie aproape temătoare sensul izbitor și de nătăgăduit al contururilor : pe corpul ovoidal apăruse, precis trasat, *un profil uman*.

Fiecare dintre ei gîndea și simțea același lucru și, dacă ar fi fost să dea frîu liber emoției care îi inundase, cabina ar fi vibrat asurzitor de dezlănțuirea unei voioșii în sfîrșit nezăgăzuite. Un lucru devenise

cert : că aveau de-a face cu umanoizi, cu făpturi asemănătoare cu ei și, mai mult, cu ființe capabile să se exprime prin limbajul sensibil și rafinat al artei. Ba chiar li se părea cu deosebire încurajator că acești îndepărtați frați întru umanitate găsiseră cu cale să se dea în vileag, sau, după criterii pămîntene, să se recomande, tocmai prin mijlocirea unor plăsmuiri ale spiritului : mai întîi prin melodia aceea prelungă și nostalgică — poate, în intenția lor, un soi de chemare — iar apoi prin acest profil uman desenat în Cosmos.

— Bine că nu ne-am repezit în ei să-i facem zob — destinsse Abrosimov atmosfera printr-o glumă care ar fi dat prilej altădată la incisive ricanări pe seama unui anume gen de umor, dar care acum li se păru tuturor genială.

— Ce păcat — exclamă Miguela — că nu putem să le răspundem pe aceeași cale ! Ne-ar fi permis să întreținem cu ei un dialog autentic, să...

Nu-și duse gîndul pînă la capăt deoarece din enormele căști răzbătu în clipa aceea o tulburătoare simbioză sonoră : melodia prelungă, nostalgică se întrețesea acum, într-un inedit contrapunct, cu o alta, viguroasă, explozivă, ale cărei modulații le erau de mult cunoscute. Toți îl priviră intrigati pe Pak Sen Ir. Chipul micului coreean iradia o bucurie greu disimulată : emițătorul lui transmitea vecinilor lor de pe corpul ovoidal primul mesaj al cosmonavei terestre, tot un mesaj sonor, cel mai simplu, mai esențial dintre toate cele în care s-ar fi putut întruchipa spiritul Terrei, „Oda bucuriei“ din a noua simfonie beethoveniană. Și, ca un răspuns parcă la aceste efluvii de entuziastă fraternitate umană, contururile desenate pe corpul întunecat al ciudatei cosmonave deveniră și mai incandescente, profilul uman înconjurîndu-se parcă de un nimb argintiu. Apoi, brusc, contururile se șterseră și, în locul lor, se ivi un semn de care toți îl recunoscără cu ușurință :

— E o săgeată — vorbi calm Van Heymans. Da, e limpede : ne indică direcția pe care vor s-o urmeze și, desigur, ne invită să-i însoțim. Bine, dar încotro ? Cu ce scop ? Și oare ce legătură au cu misterioasa dispariție a Flaviane ?

IX. O felie de neprevăzut

Singura reacție de care se mai simțea în stare Flaviana față de avalanșa destăinuirilor lui Tilbi era o lucidă și amară compasiune, pe care se străduia însă s-o disimuleze ca să nu-și jignească gazda și interlocutorul.

Între ei se statornicise, de altminteri, un soi de comuniune ciudată, cu flux unilateral, care, la început, n-o deranja în nici un fel pe Flaviana, ba dimpotrivă, îi convenea de minune, căci cufundarea aproape totală în biografia și destinul altcuiva o împiedica să se gândească prea mult la soarta ce-i era ei înșiși rezervată pe Rilo. De la un timp însă se surprindea tot mai des într-o stare de spirit contrariată, pricinuită de nepăsarea, cu aspecte adesea iritante, a lui Tilbi față de viața și problemele ei. Nu-i pusese niciodată barem cea mai mărunță, mai lipsită de pretenții întrebare cu privire, bunăoară, la identitatea ei pămînteană, la profesie ori la alte detalii ale traiectoriei ei umane.

Rostul real și profund al stufoaselor confesiuni ale lui Tilbi îi rămînea învăluit în mister. Firește, cea mai la îndemînă presupunere era că ființa aceasta, de atîta vreme claustrată într-un exil orgolios, își descărca pur și simplu suprasaturatul acumulator al nervilor. Mai era, poate, ceva : strădania de a și-o face complice în înfruntarea tot mai acerbă a unui greu ascuns sentiment de vinovăție.

Orice ar fi fost la mijloc, cert era că povestirea omului de pe Ilgo atinsese o asemenea tensiune, încît Flaviana avea senzația că Tilbi re trăiește fiecare episod, fiecare încheștare poate mai acut chiar decît în momentul cînd s-au petrecut.

„Mă întreb uneori — continuă Tilbi, plimbîndu-se agitat de la un capăt la altul al verandei — ce s-ar fi întîmplat cu mine dacă n-ar fi existat convorbirea aceea decisivă cu Horimo și Melmi. Poate că și azi m-aș mai fi aflat pe Ilgo, copleșit de onoruri și cu conștiința perfect împăcată. Aș fi simțit o sfîntă indignare împotriva măsurilor discriminatorii referitoare la bieții «romboidali», mi-aș fi exprimat față de cîțiva intimi dezaprobarea, aș fi întreprins diligențele necesare ca să-i obțin bunului Bisro statutul de «trapezoidal» și toată revolta mea s-ar fi consumat armonios, rotund, finit, ca însăși vasta-mi Operă urbanistică. Așa însă Horimo și Melmi mă făcuseră — desigur, intenționat, mizînd pe popularitatea de care încă mă bucuram în rîndurile concetățenilor mei — părtaş la acțiunea pe care o urzeau.

Asemenea momente cruciale, cînd te covîrșesc parcă din senin răspunderi pe care înainte nici măcar nu ți le bănuiai, slujesc ca un revelator instantaneu ce-ți dezvăluie în toată cruditătea substratul real, necontrafăcut, al tuturor faptelor tale.

Un astfel de moment mi-a fost dat să trăiesc atunci. O bruscă răsturnare a valorilor, o sălbatică involburare a noțiunilor, de parcă le-ar fi spulberat un uragan năprasnic.

Prima victimă a acestei cumplite degringolade lăuntrice a fost însăși înfăptuirea definitorie a vieții mele, expresia supremă a nemăsuratei mele trufii de creator: Orașul Planetar. Ceea ce pînă acum mi se părea definitiv și în afara oricărei tăgade, întruchipare a IDEII în stare pură, mi-a apărut dintr-o dată înnegurat de cețurile tuturor îndoielilor posibile și imposibile. Nu era vorba doar de maladia aceea enigmatică și teribilă, pe care Horimo și Melmi

voiau s-o ia drept pretext spre a-și pune odiosul plan în aplicare, ci de întreaga desfășurare a vieții sub ingenioasa mea cupolă de raze. Priveam în jur cu ochii cuiva care întâia oară descoperă monstruozi-tatea și zădărnicia unei lumi în care, totuși, s-a in-vestit integral, pînă la ultimul suflu. Vorbele dure ale lui Sereto ți s-ar fi părut un blajin gîngurit de copil față de invectivele cu care ajunsesem să-mi împrôșc eu însumi Opera.

Judecînd cu o luciditate aspră, devastatoare tot ce mi se păruse înainte un pisc inaccesibil altei minți creatoare, pisc ce niciodată nu va mai putea fi depășit de vreun urbanist de pe Ilgo, am ajuns, cu opintiri dureroase, la concluzia că edificasem nu un loc pentru viața și munca omului, ci un imens cimitir potențial, mai întîi cimitir al energiilor, iar apoi al aspirațiilor și visărilor. Alungînd natura din mijlocul umanității și umanitatea din mijlocul na-turii săvîrșisem, în fond, un dublu asasinat, pentru care n-aveam circumstanțe atenuante.

Ore și zile întregi făceam ceea ce pînă acum so-cotisem o pierdere de timp : străbăteam Orașul. Îmi cercetam Opera. Folosindu-mă de rapidele vehicule subterane, ale căror linii, forate de-a lungul și de-a latul planetei, permiteau deplasarea ultraoperativă de la un capăt la altul al lui Ilgo, desfășuram o în-vestigație totală. Scrutam minuțios și necruțător fiecare cotlon a ceea ce pînă în prezent considerasem a fi etalonul desăvîrșirii. Dar, mai ales, încercam să descifrez realitățile umane, viața și soarta pe care o creasem omului.

Nu-ți imagina că, înainte de aceasta, eram numai un urbanist plutind în sferele diafane ale dulcilor sale reverii. Desigur, profesia îmi acaparase complet preocupările, dar nu mă făcuse insensibil la proble-mele semenilor mei. Cel puțin așa îmi place să cred. Mă țineam, în orice caz, la curent cu tot ceea ce oamenii de știință dezvăluiau în ce privește viața exterioară și lăuntrică a umanității de pe Ilgo. Abia acum îmi dădeam însă seama că toate cunoștințele

mele erau superficiale, unidimensionate, lipsindu-le acea focalizare pe care o imprimă cunoașterii facultatea specific omenească a înțelegerii. Pînă acum mă mulțumisem doar să cunosc fără să înțeleg.

Iar acum trăiam, clipă de clipă, drama unei tîrzii și cu atît mai dureroase înțelegeri. Pentru întîia oară înțelegeam că nu înțelesesem. Niciodată nu înțelesesem nevoile reale ale semenilor mei de pe Ilgo, deoarece niciodată nu fusesem obsedat, pînă la intensitatea și acuitatea participării totale, de destinul lor uman.

Și poate mai mult decît aspectele frapante ale robiei — da, asta era realitatea, supercivilizația pe care le-o oferisem îmi calcina privirile cu imaginile celor mai diverse și apăsătoare servituți, de la servitutea față de spațiul strîmt în care trebuiau să-și ducă viața pînă la servitutea față de cadențele amețitoare ale cotidianului, de la spaima față de prezența tot mai agresivă și insolentă a «bluzelor gri-verzui» pînă la tensiunea difuză strecurată de vestea că se vor aplica măsuri discriminatorii împotriva «craniilor romboidale», purtătoare ale morbului misterios — dincolo, zic, de toate acestea am fost zguduit de adevărul că le răpisem semenilor mei cea mai prețioasă dimensiune a umanului : sentimentul viitorului. Universul acela de sub cupola de raze albastre era atît de închegat, aseptizat, decantat, esențializat, aveau la îndemînă o asemenea aglomerare de facilități și comodități, încît ajunseseră să nu-și mai dorească nimic, să nu mai aspire la nimic, să nu mai înalțe privirile spre nimic. Alergau în neștire, așa, doar ca s-alerge. Eram conștient — conștient pînă la suferința fizică — de faptul că eu însumi, cu orgolioasele, prăpăstioasele mele exerciții oratorice, contribuiseam hotărîtor la geneza unei asemenea dezagregante mentalități.

Clarificarea, cum îți spuneam, a fost lentă și traumatizantă. Cine spune că orice limpezire a conștiinței e și o revigorare, că purificarea implică neapărat și o înzdrăvenire, crede-mă pe mine, n-a trăit nicio-

dată cu adevărat momentul acela al confruntării supreme cu ceea ce ai fost și cu ceea ce ești, din care ori se naște o viziune nouă asupra lumii, asupra ta, asupra semenilor, ori ieși mortificat, prelungindu-ți agonia inutil între ceilalți.

Eram întovărașit adesea, în călătoriile acelea aparent fără motiv, de devotatul Bisro. Omul ăsta senin și generos, pentru care altădată nu existau decît prilejuri de voioasă euforie, se închisese în el după moartea fiului și devenise brusc, ca la atingerea unei baghete magice, taciturn și contorsionat de nu mai puteai ști cum va reacționa în clipa următoare. Într-o bună zi m-a contemplat cu un aer ușor ironic și mi-a spus :

— Am auzit că te-ai zbatut din răputeri să-mi faci rost de statutul de «trapezoidal». Îți mulțumesc ! Și, mai departe, te întreb : o să-mi învie statutul ăsta fiul ? O să mi-l readucă în mijlocul oamenilor ? (Urmă o pauză destul de lungă, de parcă ar fi stat în cumpănă dacă să-mi spună sau nu, de teamă, poate, să nu mă jignească.) Să știi că am renunțat la statutul acela. O să împărtășesc soarta tuturor «romboidalilor»...

Zadarnic am făcut risipă de argumente încercînd să-l conving să renunțe la această trăsnaie. În van m-am străduit să-l fac să înțeleagă că astfel de gesturi spectaculoase nu declanșează, în cele mai multe dintre cazuri, reacțiile-fulger pe care contezi. Își continua drumul alături de mine, din clipă în clipă aruncîndu-mi cîte o privire tristă și — n-ai să mă crezi — nițeluș compătimitoare. Pînă la urmă părea că, în fond, eu eram virtuala victimă, iar el salvatorul meu.

Lui îi împărtășeam, în acele momente, toate gîndurile și îndoielile. Mi-am dat seama cu stupefație că, de fapt, el era singurul ins de pe Ilgo de care nu mă temeam. Căci în jurul nostru — uitasem să-ți spun — teama devenise, între timp, un numitor comun al existenței de fiecare zi.

Teama și ipocrizia. Teama cea mai dementă și ipocrizia cea mai sfruntată. Culmea e că, în speranța că li se va acorda și lor «statutul de trapezoidali», se găsiseră câteva «cranii romboidale» care aplaudaseră măsurile discriminatorii ce începuseră pe ici, pe colo să se aplice, proslăvindu-l pe Horimo — mai ales pe Horimo, căci Melmi făcea tot posibilul ca, în manifestările publice, să rămână cât mai în umbră — ca pe «mîntuitorul planetei». Adulările lor ditirambice erau de un ridicol sinistru și nu numai că nu le atraseră recompensa rîvnită, dar, pînă la urmă, îl înfuriară pe Horimo, care — cu cinismul pe care nici măcar nu mai încerca să-l mascheze — ordonă «bluzelor gri-verzui» ca tocmai respectivii adulatori să se numere în rîndurile primelor contingente strînse în țarcurile de muncă forțată.

Bisro m-a anunțat într-o zi că aceasta e ultima noastră întîlnire, deoarec mîine în zori trebuie și el să se prezinte în «țarcul» special desemnat (unul dintre cele mai cumplite, potrivit zvonurilor ce își făceau tot mai mult loc în opinia publică). Măsura de a fi trimis în acel «țarc al morții», cum i se spunea cu tot mai multă insistență, se datora probabil atitudinii sale demne, refuzului mîndru de a primi «statutul de trapezoidal». După cum era vădit, demnitatea devenea, în concepția lui Horimo și Melmi, o crimă care trebuia sancționată cu promptitudine și brutalitate.

Mi-am dat atunci drumul întregului tumult de amărăciuni, indignări și revolte acumulate în răstimpul mării confruntări cu propria mea Operă sau, mai bine zis, cu acea tumoare, cu acele excrescențe monstruoase al căror punct de plecare fusese tocmai realizarea neabătută, pînă la ultimele consecințe, a Proiectului. Bisro asculta în tăcere, fără să mă întreprună măcar o dată, șuvoiul de lamentări dezlîinate, dar, crede-mă, dureros de sincere.

Dura, bolovănoasa lui muțenie — atît de gravă, de izbitor contrastantă cu bonomia lui volubilă și veșnic entuziastă de altădată — se prelungi cîtva

timp și după ce eu, epuizat, stors ca o cârpă, îmi încheiasem bilanțul fatalei mele erori. Nici măcar nu mă mai privea, ochii lui erau pierduți undeva, pe tărîmuri cărora nu le puteam descifra contururile.

— Da — spuse într-un tîrziu — caut să-ți înțeleg prăbușirea și dezastrul, dar, iartă-mă, îmi vine extrem de greu atîta timp cît nu-mi spui ce ai de gînd să faci ?

Întrebarea lui — directă și fundamentală — mă luase pur și simplu pe nepregătite. Într-adevăr, la toate mă gîndisem, numai la asta nu : că o concluzie atît de radicală și fără drept de apel se cerea materializată obligatoriu într-o *acțiune*. Și în clipa aceea am avut revelația încă uneia dintre marile mele neputințe : paralizia voinței atunci cînd trebuia să-mi convertesc gîndul în faptă. În mintea mea, între idee și acțiune se săpa întotdeauna un abis atît de adînc și ineluctabil, încît nici nu-mi puneam măcar problema de a înfăptui în vreun fel joncțiunea.

Poate că revelația n-ar fi fost atît de covîrșitoare dacă nu s-ar fi datorat *ochiului critic* cu care îmi scruta, în fine, slăbiciunile cel ce, pînă nu de mult, fusese necondiționat devotatul Bisro, omul cel mai convins de superioritatea absolută a geniului meu infailibil, de tăria granitică a caracterului meu.

Observîndu-mă minute în șir cu atenție și dîndu-și seama că mă zbat zadarnic să-i încropesc un răspuns cît de cît credibil, mă smulse din încurcătură informîndu-mă pe un ton sec, parcă fără participare :

— Am auzit că s-a format un nucleu de acțiune pentru înlăturarea lui Horimo și Melmi. Lozinca sub care își adună adepții este : «Să ne recucerim dreptul la natură și la viață!». «Bluzele gri-verzui» au aflat de existența lor, dar nu pot să le dea de urmă deoarece și-au găsit adăposturi bine tănuite. Desigur, apariția ta în mijlocul lor va stîrni la început uluială și firești suspiciuni. Nu te sinchisi !

— Bine, dar cum pot intra în legătură cu ei ? l-am întrebat cu renăscută speranță, parcă agățîndu-mă de un pai salvator.

— Caută-l pe un anume Galdo! preciză și-mi indică o adresă care nu-mi spuse nimic.

— De ce nu te-ai alăturat și tu acțiunii lor? De ce te supui ordinului lui Horimo fără crîcnire?

Mă privi îndelung, cufundat din nou în muțenie, apoi mi se păru că schițează un surîs vag, mai mult un rictus ironic-amar, iar în clipa următoare își luă grăbit rămas bun de la mine. Știam unde-i va fi «casa» de a doua zi dimineață, aveam imaginea halucinant de concretă a ceea ce îl așteaptă, îmi venea să urlu de disperarea neputinței și, totuși, n-am fost în stare nici măcar de o strîngere de mîna mai apăsată, deoarece simțeam că orice patetism ar fi o impietate.

L-am căutat chiar a doua zi pe acel Galdo. Am întrebat în dreapta și în stînga, m-am dus la adresa primită de la Bisro, m-am străduit să fiu cît mai discret ca să nu trezesc bănuieli, dar parcă era un făcut: ori mi se spunea că nu există nici un cetățean cu acest nume, ori se ridica din umeri cu ostentativă indiferență, ori mi se aruncau priviri furișe de suspiciune sau de teamă. Eram prea cunoscut ca să pot desfășura aceste cercetări incognito, așa că stăruința mea în a-l descoperi pe Galdo nu avea cum să treacă neobservată. La un moment dat chiar remarcai că un individ cam nețesălat, în care recunoșcui (deși nu purta uniformă) pe unul dintre primii care se înrolaseră în «bluzele gri-verzui», începuse să apară prin toate locurile unde mă aflam și eu; se ținea scai de mine cu atîta neghioabă lipsă de tact, încît, la un moment dat, iritat de agasanta lui omniprezență, l-am oprit în drum și l-am invitat să-și vadă de treabă și să mă lase-n pace.

Galdo ajunsese pentru mine un soi de obsesie, iar neputința de a-l găsi mă adusese la disperare. Și atunci am avut unul din acele fenomenale momente de inspirație care, singurele, sînt capabile să te scoată din impas: fără nici un fel de indiciu special, fără nici un motiv anume, mi-am zis că pe Galdo era imposibil să nu-l cunoască savantul Sereto. Dacă

m-ar fi întrebat cineva de ce Sereto trebuia neapărat să-l cunoască pe Galdo, n-aş fi fost în stare să răspund.

Nerăbdător, m-am înfiinţat la Sereto acasă chiar în aceeaşi zi. Venirea mea nu l-a surprins, ba aş putea să jur că mă aştepta. N-am mai recurs la nici o precauţie, i-am spus direct şi fără ocolişuri de ce am venit la el. Nici acum n-a părut descumpănit. Ceea ce m-a uimit a fost că, spre deosebire de toţi interlocutorii mei anteriori, n-a ținut cu tot dinadinsul să mă convingă că habar n-are de existenţa acestui Galdo. M-a întrebat doar de unde cunosc numele acesta. I-am spus fără ezitare. Când a auzit de Bisro, ochii i s-au împăienjenit. A urmat o pauză lungă, în răstimpul căreia Sereto se plimba cu mersul lui ușor legănat de la un capăt la altul al încăperii. Apoi m-a întrebat de ce aveam nevoie de Galdo. I-am răspuns simplu, răspicat, fără patos. Toată izbucnirea mea din faţa lui Bisro se filtrase pînă la stadiul acela de minie lucidă premergătoare hotărîrilor irevocabile.

M-am temut că întîlnirea noastră se va curma brusc în acest punct. Dar mă înşelasem. Sereto s-a întrerupt din plimbarea aceea legănată ce începuse să mă cam enerveze, a rostit o singură frază, ca din întîmplare, despre înalta semnificaţie pe care el o acordă noţiunii de încredere, iar după aceea m-a chemat să vii a doua zi, în jurul aceleiaşi ore, la adresa indicată de Bisro, dar folosindu-mă de un cuvînt de ordine greu de reţinut, de care nici nu mai mi-aduc aminte.

În ziua următoare m-am prezentat la locul respectiv. Cuvîntul de ordine s-a dovedit, într-adevăr, a avea puteri magice, căci în mai puţin de o jumătate de oră, după ce am străbătut nişte coridoare din ce în ce mai întunecate, care coborau în pantă lină, m-am pomenit într-un autentic adăpost subteran de care eu, creatorul Oraşului Planetar, cel ce nutrea pînă deunăzi iluzia că-i este cunoscut fiecare cotlon al Operei sale, habar n-aveam. Acolo, la

pîlpîirea unor lumini firave, am întrezărit chipurile cîtorva oameni — să fi fost cinci sau şase — din care nu-l recunoşteam decît pe cel al lui Sereto. Ba, de ce să mint, mai era unul pe care mi se părea că-l cunosc, dar zadarnic îmi chinuiam memoria, nu ştiam de unde să-l iau. Şi, totuşi, aveam copleşitoarea senzaţie că tipul nu mi-e de loc străin.

Se dovedi pînă la urmă că acesta era însuşi Galdo în persoană. Chiar el îmi risipi nelămuririle şi îndoielile : da, îl cunoaştem, era constructor de me-serie, făcuse parte din primele grupe care, sub conducerea mea directă, realizaseră experimental aşanumitele «lanţuri de conexiune» între aşezările urbane de odinioară, «lanţuri» care au reprezentat înţia treaptă în urbanizarea totală a planetei. Cei-lalţi erau tovarăşii lui cei mai apropiaţi, «nucleul» cum îşi spuneau, hotărîţi la fel ca şi el să nu-şi cruce puterile ca să facă din Ilgo «o planetă locuibilă şi mereu perfectibilă».

Recunoscîndu-l pe Galdo, mi-am exprimat făţiş nedumerirea în legătură cu postura în care mi se înfăţişa acum :

— Doar te numărai printre susţinătorii entuziaşti şi fără rezerve ai Proiectului. Îmi amintesc că munciai cu un elan pe care l-am dat nu o dată drept exemplu. Ce te-a făcut să te schimbi atît de subit şi hotărîtor, încît să devii căpetenia adversarilor înverşunaţi ai Oraşului ?

Se pare că sinceritatea mea i-a fost pe plac. Nu s-a supărat, dimpotrivă, a zîmbit larg, deschis, încrezător, de parcă nimic n-ar fi putut să-l bucure mai mult decît întrebarea pe care i-am pus-o. Mi-a răspuns la fel de clar şi răspicat :

— Nimic altceva decît ceea ce l-a făcut pe creatorul Oraşului să se afle la ora aceasta în mijlocul nostru, după ce ne-a căutat cu înfrigurare zile de-a rîndul !

Era unul din acele răspunsuri care dau măsura nu numai a inteligenţei, dar şi a subtilităţii psihologice a unui om, un răspuns capabil să delimiteze

dintr-o dată poziții și atitudini, să implice și să angajeze. În ruptul capului nu mi-aș fi putut imagina că acest constructor sînguincios, îndrăgostit pînă la uitare de sine de meseria lui, apt de performanțe strălucite în perimetrul acestei meserii, ar putea deveni într-o bună zi șeful lucid, pătrunzător și întreprid pe care-l aveam în față.

Fără introduceri patetice, fără izbucniri retorice, le-am destăinuit motivele profunde care mă aduceau alături de ei. M-au ascultat cu atenție, deși era vădit că nu le spuneam nimic nou, deoarece Sereto îi pusese la curent cu tot ce privea persoana și intențiile mele. Voiau parcă să se convingă încă o dată de seriozitatea și temeinicia acestor intenții. Nu mi-au pus întrebări, nu m-au descusut, m-au lăsat pur și simplu să vorbesc pînă la capăt, să spun tot ce am pe suflet.

La sfîrșit, după ce s-au sfătuit scurt din priviri, Galdo mi s-a adresat pe același ton simplu și tranșant :

— Ne bucurăm că marele Tilbi vine alături de noi. Dar, înainte de orice, am vrea să te informăm că în rîndurile noastre domnește cea mai deplină egalitate. Sînt printre noi și «trapezoidali», și «romboidali», fără nici un fel de discriminare. Luptăm nu numai pentru eliberarea «romboidalilor» din țarcurile lui Horimo, dar și pentru eliberarea tuturor locuitorilor planetei de vîrtejul nebunesc și sufocant al Orașului Planetar, pentru recucerirea dreptului sacru al omului la natură, pentru înlăturarea spectrului monstruos al soartei pe care ne-o rezervă Horimo și prea plecata sa slugă Melmi. Aici, între noi, n-avem și nu ne arogăm nici un fel de drepturi, ci numai datorii. Și în privința aceasta egalitatea e deplină. Acceptarea acestei egalități este, de altminteri, condiția indispensabilă a apartenenței la rîndurile noastre.

Deși ideea acestei egalități absolute pe undeva simțeam că-mi repugnă, n-am avut încotro și mi-am

declarat acordul solemn. Galdo mi-a comunicat atunci că ei toți mă consideră din clipa aceea membru al «patrulaterului» (abia acum am aflat numele secret al organizației pe care o înjghebaseră!) și că legătura mea directă va fi de-acum înainte unul dintre tovarășii lui din «nucleu», un anume Asro, ale cărui trăsături abia acum le-am distins în penumbra încăperii : un bărbat ușor adus din umeri, cu fața brăzdată de o cicatrice care-l urîtea, cu privirea vie, isteasă, scormonitoare.

Nu la multă vreme după această întâlnire am fost înștiințat că sînt căutat de Melmi. Înștiințarea mi-a venit nu direct și oficial, ci pe o cale ocolită, printr-un emisar misterios care mi-a strecurat un mesaj la intrarea în reședința triumviratului. Îmi propunea să ne vedem în cabinetul lui la o oră cînd Horimo va lipsi.

Chiar în ziua aceea am profitat de absența lui Horimo, plecat să inspecteze țărcurile pentru «romboidali», și am intrat, ca din întâmplare, în cabinetul lui Melmi.

Părea că masca lui de echilibru și calm impenetrabil se deteriorase dinlăuntru. Neliniști enigmatice i se fugăreau prin priviri. N-aș putea să-ți explic de ce, dar aveam senzația că se simțea încolțit.

În loc de salut îmi spuse :

— Știi ce a mai inventat dementul ? (Era pentru înțîia oară cînd îl auzeam caracterizîndu-l pe Horimo cu acest drăgălaș calificativ.) Auzi, pînă într-o săptămîină echipe speciale de «bluze gri-verzui» vor alcătui arborele genealogic al tuturor locuitorilor de pe Ilgo, stabilind descendența cel puțin pînă la a cincea generație. Iar dacă, în decurs de cinci generații, a existat în descendența ta cel puțin un «romboidal», vei suporta consecințele de rigoare, adică, mai simplu, vei fi închis în țarc !

I-am aruncat o privire ostentativ mirată :

— Bine, dar nu pentru asta ai militat ? N-ai folosit cele mai grozave argumente ca să mă convingi că e

vorba de o măsură salutară pentru destinul civilizației noastre ?

Am crezut în clipa aceea că am în fața mea un alt om. Cu fața congestionată, cu ochii bulbucați, mă fulgera cu niște priviri nimicitoare.

— Ia nu mai face pe idiotul cu mine — răzni cît îl ținură puterile, parcă uitînd de orice prudență — că doar tu, cu IDEEA ta zevzecă, ne-ai adus toate nenorocirile. Acum ți-ai găsit să faci pe inocentul ! Mai bine află că Horimo e pe urmele tale, știe că te-ai înhăitac cu o bandă de conspiratori și așteaptă momentul potrivit să-ți dea la cap !

O turbată rafală de ger îmi biciui șira spinării. Poate chiar m-am clătinat sub presiunea loviturii. Nu știu. Oricum, mi-a trebuit un formidabil efort de voință ca să-mi revin. Auzeam ca de pe un tărîm îndepărtat vocea lui care continua, într-o dezlănțuire maladivă, să profereze injurii și amenințări. Ceea ce a contribuit cel mai mult să mă readucă la realitate a fost tot glasul lui, de astă dată calmat, vorbind pe un ton ce devenise brusc confidențial :

— N-ar fi mai bine să organizăm noi doi un grup fidel nouă cu care să-l răsturnăm pe Horimo și să preluăm conducerea Orașului Planetar ?

Tăcuse așeptîndu-mi răspunsul. Calmul lui, îmi dădui seama, era doar aparent, vibra de zbucium și neliniște ca o coardă nefiresc întinsă. Nu i-am dat răspunsul pe loc, deși știam precis ce am să-i răspund. L-am lăsat o vreme să fiarbă în așteptare. Iar apoi, cu aceeași figură candidă care abia cu cîteva clipe în urmă îl înfuriase, mi-am exprimat cea mai buimacă uluială ce se poate imagina :

— Nu știu la ce te referi și, uite, crede-mă, în ruptul capului nu-mi închipui cu ce l-aș fi putut supăra pe bunul meu prieten Horimo. În ce privește propunerea ta, află că nu-mi surîde. Nu cumva ai crezut în mod serios că un creator de calibrul meu e capabil să-și renege cu nonșalanță Opera ?

M-a mai privit o vreme cu ochii mari, de parcă acum m-ar fi văzut întîia oară, apoi, după ce a avut

grijă să mă prevină că nu va recunoaște în fața lui Horimo nici o iotă din tot ce a discutat cu mine, m-a condus pînă la ușa cabinetului cu o politețe pedantă și, firește, exagerată.

L-am căutat imediat pe Asro ca să-l rog să informeze neîntîrziat «nucleul» de această neașteptată convorbire. Adevărul e că rafala aceea de ger care mă biciuise în cabinetul lui Melmi lăsase în mine sloiuri mari de gheață. Da, mi-era frică, mă trezeam noaptea înfrigurat, după cine știe ce coșmar, îmi pierdusem siguranța de altădată a cuvintelor și a faptelor. Asro a remarcat imediat că nu eram în apele mele. După ce i-am spus despre ce e vorba, m-a întrebat, parcă într-o doară, dacă știu de existența celor două cosmonave de cursă lungă, adăpostite pe insula Zanto, insula aceea din apropierea fostei capitale a lui Ilgo, unde avusese loc prima mea întîlnire cu halucinații discipoli ai lui Horimo. Desigur, știam, cum să nu fi știut, cînd eu avusesem și ideea aceasta ca într-un loc bine tănuit de pe Ilgo, dotat cu mecanisme speciale care să permită lansarea lor operativă, să fie puse la adăpost două cosmonave pentru mari distanțe, cu tot combustibilul și cu toată hrana necesare, spre a putea face față oricărei eventualități (mă gîndeam, firește, la eventuale cataclisme naturale ce ar fi putut primejdui viața din Orașul meu Planetar).

Eram însă uimit de unde știe el de existența, păstrată în mare secret, a cosmonavelor. Și mai mult mă mira de ce îl interesează acești uriași cărăuși spațiali. La întrebările mele a răspuns evaziv: chipurile, era pasionat de cosmonautică și suferea cumplit de pe urma încetării oricăror călătorii spațiale — fusese una dintre primele măsuri luate de Horimo — și de pe urma a ceea ce el numea «inevitabila claustrare a unei civilizații roase adînc de morbul egolatriei».

I-am dat informațiile cerute, gîndindu-mă că unele dintre ele pot fi de folos acțiunilor în perspectivă ale «patrulaterului». Le-a înregistrat ca pe ceva

firesc, ca și cum de la început ar fi fost vorba să-i furnizez asemenea informații. M-a mai întrebat numai cine are dreptul să pătrundă pe insula unde se găsesc «subteranele spațiale». I-am spus că numai membrii triumviratului aveau acest drept. «Adică și dumneata!» preciză el în mod inutil. «Desigur că și eu, atîta timp cît mai fac parte din triumvirat» — completai eu, la fel de inutil. Schimbul acesta de replici, fără rost și nițeluș cam ridicol, ți l-am reprodus numai pentru că avea să capete mai tîrziu o semnificație și un rol pe care, inițial, nu le bănuiam, în viața și destinul meu.

Ce să-ți mai lungesc povestea? Lucrurile s-au precipitat la un moment dat în asemenea hal, încît, prins în vîltoarea lor, n-am mai avut răgazul să meditez, să le filtrez, ca altă dată, prin lentilele suveranei și orgolioasei mele lucidități.

Firește, astăzi mi-e greu să înțeleg ușurința cu care m-am lăsat antrenat de Asro în extraordinara mea aventură cosmică. Amintirile mi se învâlmășesc într-un haos derutant, nu mai întrezăresc decît crîmpeie de scene, cioburi de imagini, de parcă memoria mi-ar fi fost devastată de o explozie. Totuși, cîte ceva pot să recompun mai ales din starea de spirit a acelor nopți și zile cutreierate de toate spaimele și terorele. Mi-aduc aminte mai precis doar de faptul că, într-o seară, Asro a venit la mine surescitat la culme, înștiințîndu-mă că «bluzele gri-verzui» sînt pe urmele «nucleului», că au început să prindă pe capete membri marcanți ai «patrulaterului», că Sereto ar fi în mîinile lor, că Galdo însuși s-ar fi refugiat într-un loc inaccesibil chiar și pentru colaboratorii săi cei mai apropiați.

Toate acestea se grefau și pe știrile tot mai alarmante care îmi veneau pe diverse canale cu privire la bănuielile lui Horimo și la accesele de furie în care izbucnea numai la auzul numelui meu. Pe de altă parte, Melmi își găsise niște aliați îndoielnici în lupta lui pentru răsturnarea lui Horimo și acapararea deplină a puterii. Țarcurile pentru «romboi-

dali» gemeau de noii veniți, descoperiți de «bluzele gri-verzui» prin analiza descendenței pînă la a cincea generație.

În mine se înstăpînise devorator un singur sentiment, frica, o neroadă, teribilă, înjositoare frică, dar ce puteam să fac, era mai puternică chiar decît spiritul de conservare, căci nu mă temeam nici pe departe de acea incontestabilă felie de neprevăzut pe care o reprezenta tentativa de evadare în spațiul cosmic, cît mă temeam de avalanșa catastrofică pe care o simțeam prăvălindu-se asupra mea și a Operei mele blestamate, a nefericitului meu Oraș Planetar.

Ruptura destinului meu s-a produs brusc, fără istorie. Mi-am folosit pentru ultima oară prerogativele de membru al triumviratului și m-am dus cu Asro pe insula Zanto. Firește, apariția noastră a stîrnit unele suspiciuni, dar era prea tîrziu, căci Asro — care fusese cîndva unul din cei mai încercați cosmonauți de pe Ilgo — a izbutit să pună imediat în funcțiune motoarele cosmonavei. Și duși am fost...”

X. Niște ovații care vin prea tîrziu

Elocvența cu care locuitorii corpului ovoidal își lansaseră invitația nu mai lăsa nici un pic de îndoială asupra intențiilor lor pașnice, așa că cei cinci cosmonauți de pe „Himera” — deși habar n-aveau încotro se îndreaptă — își urmau docili binevoitoarele călăuze.

Melodia aceea bizară, prelungă, nostalgică, în care descoperiseră primul mesaj al navei de care se lăsau acum ghidați, răsuna intermitent în enormele căști, ca un semnal cu efect liniștitor. De asemenea, săgeata luminoasă reapărea din cînd în cînd pe carcasa

corpului ovoidal, ca un fel de asigurare că drumul e cel bun și că nu există nici o primejdie de a se rătăci. Și, totuși, în pofida acestor reînnoite garanții, în rîndurile cosmonauților tereștri persista o neliniște cețoasă, difuză.

Oricît părea de ciudat, tocmai O'Flaherty, autorul cutezătoarelor romane de anticipație în care abundau cele mai fantastice întîlniri și cele mai optimiste fraternizări cu extraterestri, își exprima cel mai apăsător îngrijorarea. Nimic nu-l convinsese, nici semnalul sonor, nici profilul uman conturat din iradieri portocalii.

Ceilalți priveau neașteptata întorsătură a lucrurilor cu un soi de fatalism în care predomina însă speranța nemărturisită că drumul acesta în necunoscut se va solda cu regăsirea Flavianeii. Faptul că însuși Van Heymans, care se păstrase atîta vreme într-o muțenie rezervată și precaută, devenise dintr-o dată volubil și glumeț, contribui dacă nu la risipirea deplină a neliniștii, cel puțin la atenuarea ei considerabilă.

Un punct luminos apăru la un moment dat într-un colț al ecranului. La început nu-i dădură importanță, deși Miguela le atrase atenția asupra lui. După un timp însă observară cu stupefație că punctul se înalță spre centrul ecranului și că lumina lui crește accelerat, inundînd în scurtă vreme întreaga suprafață dreptunghiulară.

— Deci aceasta e ținta călătoriei — murmură pe gînduri Van Heymans. În orice caz, opresc motoarele, deoarece am intrat în cîmpul gravitațional al acestui astru pitic...

— Probabil că asta e planeta pe care locuiesc — remarcă Abrosimov. Altfel nu văd de ce ne-ar fi călăuzit pîn-aici...

— Nu, nu e posibil — ripostă iritat O'Flaherty, de parcă Abrosimov i-ar fi contrazis cine știe ce aserțiune categorică și fără drept de apel. Nu e posibil — reluă el, văzînd că toți ceilalți îl fixează cu priviri contrariate — deoarece o planetă de ase-

menea dimensiuni, după toate probabilitățile un oarecare asteroid din miile care rotesc prin sistemul nostru solar, nu ar putea da naștere unei civilizații capabile să creeze niște giganți spațiali de un asemenea calibru. Știți și voi prea bine că există legi statistice care definesc cu destulă precizie probabilitatea apariției formelor superioare de inteligență în univers !

— Îndrăznesc și de astă dată să nu fiu de acord cu dumneata, doctore — interveni Pak Sen Ir. Nimeni n-a afirmat că aceasta e planeta de obîrșie a celor ce ne-au comunicat mesajele lor sonore și vizuale. Tihon a spus că *aici locuiesc* ! Poate e numai o escală, o stație intermediară de aprovizionare. Sau poate, cine știe, e locul de refugiu al purtătorilor unei supercivilizații, goniți de pe planeta lor originară de vreun cataclism. Parcă distinsul romancier Pit Deal a lansat cîndva o astfel de ipoteză...

Americanul surise, în sfîrșit, după ce ore întregi păstrase o mină gravă, încordată : îl amuza faptul că, pe tonul cel mai serios cu putință, tovarășii lui de echipaj aduceau argumente din elaborările fan-teziei sale pe care, nu cu mult timp în urmă, o ironizau fără menajamente. Altă dată aceste dese referiri i-ar fi mîngîiat orgoliul de scriitor, acum însă acest orgoliu fusese anihilat de fulgerătoarele răsturnări de situații care depășeau arabescurile celei mai dezlănțuite imaginații.

— Foarte ciudat ! strigă la un moment dat Van Heymans. Au frînat și ei și, fără să oprească cu totul motoarele, au ales o traiectorie orbitală...

— Ce e ciudat în asta ? se miră Miguela. Mie mi se pare limpede ca bună ziua : doar nu te așteptai, comandante, ca ditamai colosul să dea buzna peste asteroidul ăsta de nici o sută de kilometri diametru ! Ar fi o catastrofă...

— M-ai înțeles greșit, nu asta mi se pare ciudat, ci altceva : dacă priviți atent veți remarca și voi că amicii de pe corpul ovoidal sînt destul de nesiguri. Da, da, intuiția nu mă înșală, manevrele pe care le

execută acum demonstrează că și ei tatonează, explorează, investighează !

— Bine, dar atunci de ce ne-au invitat cu atita insistență să-i urmăm pînă aici ? exprimă Miguela starea de buimăceală și perplexitate care pusesese stăpînire, în acele clipe, pe toți.

Înălțînd din umeri, Van Heymans continua să scruteze încordat ecranul. Era vădit că-l preocupă în mod exclusiv manevrele corpului ovoidal și că, absorbit de această preocupare, uitase complet de planeta pitică ai cărei sateliți artificiali deveniseră. Abrosimov se înțelese însă din priviri cu Pak Sen Ir și se îndreptară împreună spre cabina vecină, unde se afla un telescop de mare putere, menit să le îngăduie observații astronomice la distanțe uriașe. După aprecierile lui Abrosimov, distanța pînă la asteroid putea fi de circa o sută de mii de kilometri, o depărtare nu grozavă, desigur, mai ales pentru telescopul ultraperfecționat de mare putere. Folosindu-l de la această distanță puteau observa cu infinit mai multă ușurință și precizie anumite detalii care, altminteri, se lăsau mai greu sesizate.

Primul amănunt care li se păru în afara oricărei îndoieli era că asteroidul avea *un strat de atmosferă*. Ba chiar Abrosimov remarcă și un fapt care le tăie răsufarea : și anume că atmosfera asteroidului trebuia să fie neapărat *artificială*, deoarece era mult prea uniformă, egal răspîndită pe întreaga suprafață, fără semnele obișnuite ale prezenței norilor sau altor perturbări climatice specifice atmosferei naturale.

Un al doilea amănunt — care însă nu mai provocă nici o uluială, deoarece începea să se înscrie oarecum în ordinea firească a lucrurilor — era că mica planetă, în afara razelor de lumină pe care le primea de la soare, se mai bucura de privilegiul unui *soare propriu*, o puternică sursă de lumină artificială ale cărei iradiieri erau de un portocaliu ce semăna tulburător cu nuanța semnelor luminoase emise de corpul ovoidal.

Tocmai cînd intrau în cabina de comandă să comunice și celorlalți aceste descoperiri, pe care le considerau pe drept cuvînt senzaționale, Van Heymans vorbea cu vocea lui plăcută, calmă, gravă fără alarmism și patos :

— E momentul, dragii mei, să decidem împreună ce avem de făcut mai departe. Vă mărturisesc că, în acest moment, mi-e absolut imposibil să iau vreo hotărîre de unul singur. Vedeți și voi — și arată spre ecran, unde spusele lui erau confirmate de manevrele corpului ovoidal — că amabilele noastre călăuze se pregătesc să lanseze o navă de dimensiuni mai mici, care s-a desprins adineauri din corpul principal. Și noi, după cum știți, dispunem de modulul de rezervă, colacul nostru de salvare în cazul nefericit al unui naufragiu cosmic. A-l lansa spre mica planetă necunoscută înseamnă a renunța deliberat la acest unic și atît de fragil garant al vieții noastre. Căci nu putem ști dacă nu va rămîne pentru totdeauna pe asteroid. Ca să nu mai vorbim de pericolul la care se vor expune cei ce vor descinde pe asteroid...

— Ce pericol ? Nici un pericol ! izbucni Pak Sen Ir, nerăbdător să le împărtășească veștile optimiste cu privire la existența atmosferei și a soarelui artificial pe asteroid.

Într-adevăr, comunicarea produse efectul scontat : căzură toți de acord că descoperirile făcute de cei doi sînt dătătoare de speranțe. Numai Van Heymans părea mai puțin entuziast sau, poate, voia doar să le insuflă lor un plus de luciditate :

— Faptul că mica planetă posedă însemne evidente ale unei civilizații — și nu ale uneia oarecare, ci capabilă de asemenea performanțe tehnice cum este crearea unui climat artificial — nu reprezintă încă și o probă că va întîmpina cu ospitalitate niște musafiri nepoftiți.

— Sînt de acord, comandante — interveni O'Flaherty care redevenise, ca prin minune, bonomul calm și flegmatic de altădată — că nu e bine să ne

ambalăm și să ne luăm cumva propriile dorințe drept realități. De altminteri, chiar și ironizatul Pit Deal a propovăduit întotdeauna în cărțile sale sîngele rece, clarviziunea și luciditatea ca norme fundamentale de comportare pentru cosmonauți. Numai că, vorba ceea, să stăm strîmb și să judecăm drept : prudența nu înseamnă în nici un caz jumătăți de măsură, după cum luciditatea nu cred că e sinonimă cu indecizia paralizantă. Dacă ne-am urmat pînă aici binevoitoarele călăuze — și doar dumneata ești cel care a luat, fără urmă de ezitare, această hotărîre — nu văd de ce am da înapoi tocmai acum. Că există un risc nu încape nici o îndoială, dar soarta Flavianeii ne angajează prea direct ca să nu ni-l asumăm !

Pusă la vot, hotărîrea de a lansa spre asteroid modulul fu adoptată în unanimitate. Mai greu le-a venit cînd au trebuit să decidă asupra celor doi dintre ei care urmau să ia loc în modul (căci aceasta era capacitatea lui maximă). După aprinse conciliabule, Van Heymans fu nevoit să renunțe de astă dată la democrație și să-și impună răspicat punctul de vedere : dat fiind că era neapărat nevoie în primul rînd de un tehnician desăvîrșit, capabil să mînuiască pe suprafața asteroidului complicatul aparat de deplasare și acțiune cu care era înzestrat modulul, nu putea fi altul mai nimerit pentru acest scop decît Tihon Abrosimov ; iar al doilea trebuia să fie neapărat un medic pentru eventualitatea unei urgențe chirurgicale sau a altei intervenții necesare în cazul cînd Flaviana ar fi suferit vreun șoc sau vreo traumă.

— Ca să nu mai vorbim de faptul — adăugă el pe un ton glumeț, dar fără urmă de ironie — că nu văd pe altcineva căruia i s-ar cuveni mai curînd onoarea primului contact cu nepămîntenii decît cel ce a imaginat atît de viu asemenea întîlniri în paginile romanelor sale...

Desigur, hotărîrea comandantului nu fu primită cu deosebite efuziuni de aprobare de către Miguela și Pak Sen Ir (mai ales de către micul radist coreean,

care nutrea pentru Flaviana anume sentimente — bineînțeles, tănuite cu mare grijă — ce depășeau simpla camaraderie statornicită, cum e firesc, între participanții unei călătorii spațiale). Dar motivele alegerii erau atît de temeinice și obiective, încît fură nevoiți să se încline. Argumentul cel mai convingător a fost însăși renunțarea lui Van Heymans, deși toți cei prezenți știau foarte bine că o asemenea inedită experiență ispitea, nu putea să nu ispitească un cosmonaut cu stagiul și cunoștințele comandantului „Himerei“. Dacă renunțase, totuși, o făcuse probabil pentru că rațiuni superioare o cereau !

Modulul de rezervă fu pus cu maximum de rapiditate în stare de acțiune, Abrosimov și O'Flaherty își luară un rămas bun scurt, bărbătesc de la restul echipajului, apoi se instalară cît mai comod posibil în spațiul strîmt, lingă cele două hublouri. Ușile se închiseră etanș și începu operația desprinderii.

Întîia oară după atîta vreme, Flavianeii i se făcuse somn. Cel mai prozaic și mai omenesc somn din lume. Trăise într-un răstimp ce i se părea teribil de concentrat nu numai drama propriului ei naufragiu, dar și istoria contorsionată și febrilă a ciudatei sale gazde de pe Rilo. După această povestire deznădăjduită, soarta ei nu-i mai apărea de loc în culorile dureros de sumbre de la început. Mai ales după ce Tilbi o conduse în spatele casei cu verande, unde-i arătă o movilă simplă, surprinzător de asemănătoare cu mormintele pămîntenilor, și o înformă sec, alb, dur, că acolo e înmormîntat Asro — secerat, se pare, de condițiile aspre de care fuseseră întîmpinați în primele timpuri pe Rilo — Flaviana căpătă un și mai acut sentiment al relativității destinelor, bucurîndu-se și mai deplin de fiecare clipă pe care, printr-un fericit joc al hazardului, o cucerise morții.

Acum însă i se făcuse somn și nu mai voia să știe de nimic altceva decît de această irezistibilă tentație de a se cufunda în dulcea uitare a somnului.

La trezire — o trezire bruscă, cutreierată de stranii neliniști, ca după un somn ori foarte lung și îmbibat de vise, ori foarte scurt, iepuresc — prima senzație fu că Tilbi nu mai era în preajma ei. Nici n-apucă să deschidă ochii și știu precis, halucinant de precis, că nu-l va mai găsi pe omul bleu-argint.

Ba chiar se întrebă o clipă dacă existase vreodată, dacă nu era și el fructul nebulos, fascinant și amar al cine știe cărui coșmar care îi bîntuise, furibund, somnul.

O impresie apăsătoare de nefiresc, de neobișnuit se asocia cu certitudinea dispariției gazdei sale de pe Rilo. De unde izvora această impresie n-ar fi putut spune. Era prea dezorientată încă, prea covârșită, cu mintea încă prea încetoșată de aburii somnului, pentru a discerne din avalanșa de senzații ce-i cotropeau simțurile un fir diriguitor. Ceva însă intervenise în ordinea cu care începuse să se deprindă, ceva încă greu de definit, dar nu mai puțin real.

Tresări violent în clipa când realizează exact substratul obsedantei impresii de neobișnuit : în auz îi răzbătea tot mai insistent un zgomot, un fel de bîzîit continuu, din ce în ce mai puternic, din ce în ce mai apropiat. De abia acum își dădu seama că, de cînd se afla pe Rilo, în acest univers al liniștii evasiperfecte, în această lume aseptizată de orice microb sonor, urechea i se dezobișnuise pur și simplu să mai audă altceva decît „șperaclul lingvistic“ al lui Tilbi și propria ei voce.

Nu îndrăzni să iasă pe verandă, invadată de o teamă absurdă pînă la demență. Se socotea deplin împăcată cu soarta, se deprinsese chiar cu gîndul că restul zilelor și le va petrece aici, împreună cu autoexilatul de pe Ilgo, așa că orice zgîndărire a abia încropitei pojghițe de echilibru și resemnare nu făcea decît să-i dea frisoane de spaimă. Prefera să *nu știe*, să-și prelungească cît mai mult starea aceasta de așteptare, decît să înfrunte încă o dată necunoscutul, de orice natură ar fi. Era sătulă de necunoscut și pentru ea oaza de liniște abia cucerită reprezenta

o fortăreață pe care ar fi vrut-o cât mai strașnic apărată, chiar cu riscul renunțării la cea mai umană dintre însușirile umane, curiozitatea.

Zgomotul, la un moment dat, încetă. Pentru un timp pe Rilo reveni liniștea mult râvnită. Dar, chiar în clipa când era gata să creadă că fusese victima unei halucinații auditive, simți că tot sîngele i se înghesuie în tîmple și de pe buze îi țîșni un țipăt inform, în care se amestecau surpriza, groaza, neîncrederea și un fir abia sensibil de nădejde : în imediată apropiere *răsunaseră glasuri de pămînteni*.

Și încă nu orice fel de glasuri, ci unele pe care le-ar fi recunoscut dintr-un milion. Da, nu se putea înșela, decît dacă nu continua cumva să vîseze : acestea nu puteau fi decît vocile tovarășilor ei de expediție saturniană, Abrosimov și O'Flaherty.

Un impuls pe care nu și-l putu în nici un chip stăpîni o catapultă, în clipa următoare, afară din casă. Se evaporase subit iluzia liniștii și echilibrului regăsit, uitase pînă și de prudența cea mai elementară. *Voia cu orice preț să vadă !*

Micul radist coreean se afla în centrul atenției. Prin forța împrejurărilor devenise personajul principal din cabina de comandă. Miguela și Van Heymans priveau tot timpul ca fascinați spre enormele căști care acopereau nu numai urechile, dar și o bună parte din obrajii palizi, aproape vineții de emoție. Pak Sen Ir asculta atît de încordat, cu privirile atît de adînc înfipite în complicatul aparataj din fața sa, încît parcă voia să-l hipnotizeze ca să transmită mai repede primele mesaje din partea celor doi descinși cu modulul pe planeta pitică.

Ca mai totdeauna în asemenea împrejurări, clipa când răsună întîiul mesaj îi găsi, totuși, nepregătiți. Obosiseră de atîta așteptare și, ca să-și mai destindă nervii, începuseră o conversație pe șoptite despre tot felul de nimicuri, fără nici o legătură cu obiectul preocupării lor obsedante din acele clipe.

În toiul acestui schimb de banalități, Pak Sen Ir urlă, dar nu spre interlocutorii săi din cabină, ci în microfonul din fața sa : „Da, aici «Himera», vă aud perfect !” Chipul i se îmbujorase brusc și ochii îi căpătaseră o lucire febrilă.

Peste câteva momente — răstimp ce li se păru Miguelei și lui Van Heymans o veșnicie — Pak Sen Ir reluă cu o voce sugrumată, de parcă abia acum i-ar fi revenit respirația :

— Flaviana a fost găsită ! O’Flaherty ne transmite că e sănătoasă, dar că abia a izbutit s-o readucă în simțiri după șocul formidabil al revederii. (În clipa următoare urlă din nou ca un apucat.) Etraordinar ! Cică au găsit-o nu într-un peisaj sterp și dezolant, ci într-o casă cu aparențe civilizate, construită de o făptură stranie dinafara sistemului nostru solar... Făptura însă n-au întâlnit-o, Abrosimov tocmai îmi spune acum că a dispărut...

O vreme toți tăcură — Miguela și Van Heymans copleșiți de succesiunea aceasta fantastică și descumpănitoare de știri, iar Pak Sen Ir cu căștile parcă lipite de urechi, căutînd să nu piardă nici o silabă, nici un sunet.

— Bine — izbucni Van Heymans, pe un ton neobișnuit de surescitat pentru un om ca el, trecut prin ciurul și dîrmonul tuturor surprizelor cosmice — dar nu s-au întâlnit încă cu călăuzele noastre, cu cei din celălalt modul ?

Radistul nu-i răspunse. Asculta atît de încordat, încît dădea impresia că nici nu auzise întrebarea. Dar era o impresie înșelătoare, deoarece peste câteva clipe vorbi cu o mină profund dezamăgită :

— Tocmai începuse să spună ceva Abrosimov despre niște foarte simpatici interlocutori și despre nu știu ce șperaclu lingvistic cînd, brusc, legătura s-a întrerupt !

Știrea, de data aceasta, nu li se mai păru atît de încurajatoare, dar căzură de acord că nu e cazul să dispere. Hotărîră să aștepte, mai ales că, la drept vorbind, altceva nici n-aveau de făcut. Erau osîn-

diți la o așteptare perpetuă, măcinată continuu de jocul obositor al îndoielilor și speranțelor.

Legătura dintre emițătorul lui Abrosimov și „Himera“ se întrerupsese brusc, dar nu din pricina cine știe cărei defecțiuni tehnice sau a vreunui bruiaj intempestiv. Era vorba de cu totul altceva. Înțilnirea celor trei pămînteni cu un grup destul de impozant de cosmonauți extraterestri, descinși din modulul lansat de corpul ovoidal — erau vreo opt bărbați cu pielea albăstriu-selenară, bine clădiți, foarte înalți, fără a fi însă niște giganți, cu frunțile mari, viguros arcuite deasupra unor ochi învăpăiați de o lumină neliniștită, sfredelitoare — fusese, dintr-o dată, întreruptă de o prezență care Flavianeii îi smulse un ușor strigăt de surpriză și bucurie : pe pajiștea din fața casei cu verande își făcuse pe neașteptate apariția Tilbi.

Abrosimov și O'Flaherty ghiciră imediat că bărbatul acela de o frumusețe atît de stranie și tristă, ai cărui ochi păreau umbriți de negurile unei spaime subite, de animal fugărit, trebuie să fie gazda Flavianeii de pe asteroid, acel Tilbi despre care le vorbise ea în primele clipe după ce se deșteptase din leșin. Din scurta convorbire pe care o avuseseră cu cei opt — mai bine zis cu doi dintre ei, care păreau a fi șefii expediției și al căror „șperaclu ligvistic“ produsese asupra lor o impresie nu mai puțin zăpăcitoare ca aceea resimțită cîndva de Flaviana — apucaseră să priceapă doar atît : că sînt mesagerii plenipotențieri ai lumii de unde plecase în urmă cu multă vreme Tilbi și că veniseră după el (cum reușiseră să dibuiască unde și-a găsit adăpost Tilbi în vastitatea cosmică, nu reieșea din lapidara lor comunicare !) spre a încerca să-l convingă să se întoarcă.

Urmă unul dintre cele mai ciudate dialoguri la care asistase vreodată un pămîntean : cei opt — de astă dată nu numai șefii expediției — se strînseră

în jurul lui Tilbi cu semnele unui entuziasm vizibil : numai că aceste semne erau *mute*. Mesagerii de pe Ilgo și mult căutatul lor concetățean nu schimbau între ei decât *priviri*. Priviri de o expresivitate specială, încărcate parcă de un fluid ce conținea întreaga greutate și forță a gândurilor. Priviri ce păreau marcate de nuanțele infinitezimale ale unei gândiri de o subtilitate și un rafinament care o făceau greu descifrabilă pentru cei trei cosmonauți pământeni. Priviri care, la un moment dat, căpătară nu știu ce scăpărări tăioase, ca o încrucișare acerbă de spade.

O'Flaherty era cel mai uluit de această stranie conversație extraterestră : avea din nou senzația că re trăiește într-o halucinație una dintre previziunile sale cele mai îndrăznețe. Căci, într-adevăr, publicase nu de mult un roman în care lansase ipoteza unei „vorbiri integral vizualizate“, roman ce stîrnise ecouri contradictorii, mai ales în rîndurile psiholingviștilor, cei mai mulți taxîndu-l cu superioară ironie drept un fantast incorigibil.

Flaviana, în schimb, intuia ceea ce nici O'Flaherty nici Abrosimov n-aveau cum să sesizeze, și anume dramatismul teribilei confruntări, faptul că în schimbul acela de priviri — pentru ei atît de enigmatic — se puneau în cumpănă argumente vitale, se juca, în fond, soarta unui om. Căci, deși nu aflaseră prea multe din scurta convorbire purtată cu cei doi, Flavianeii îi era clar că pe Ilgo se petrecuse între timp ceva fundamental, cu repercusiuni uriașe asupra destinului planetei, repercusiuni ce îl priveau direct pe Tilbi sau care îi reclamau chiar prezența.

Schimbul acela de replici vizuale, care devenise de la un timp de o violență aproape dureroasă pentru Flaviana, fu întrerupt de un gest brusc al lui Tilbi : făcu o mișcare ciudată cu mîna, de parcă ar fi tăiat un nod invizibil, apoi întoarse spatele interlocutorilor săi, retrăgîndu-se în clădirea cu verande. Aceștia pădură oarecum deconcertați, dar nu părăsiră pajiș-

tea, ci rămăseră acolo într-o răbdătoare așteptare. Flaviana simți atunci că nu poate face altceva decât să-l urmeze pe Tilbi. Instinctul îi spunea că gazda ei de pe Rilo, făptura aceasta umană pentru care nutrea sentimente dintre cele mai amestecate — de la compasiune la spaimă, de la recunoștință la indignare, de la o irezistibilă atracție fizică la o greu reprimată repulsie — are tocmai în clipele acelea nevoie de o prezență liniștitoare, poate chiar de înțelegerea cuiva care era în afara dramaticei confruntări.

Tilbi nu-i acordă la început nici o atenție, ba chiar părea că nici nu-i remarcase apariția. Dându-și seama că orice gest abrupt din partea ei n-ar fi făcut decât să-i denatureze intențiile, Flaviana rămase tăcută în prag. Într-un târziu, fără s-o privească, Tilbi își puse în acțiune „șperaclul” :

— De ce-ai venit după mine ? De ce n-ai plecat încă ? Doar pămîntenii tăi te așteaptă ! Știu că arzi de dorința să fugi și să mă uiți ca pe un vis urît...

Răbufnirea aceasta de orgoliu rănit și, oarecum, de răsfăț contrariat, ca a unui copil mare căruia cineva se pregătește să-i ia jucăria preferată, i se păru Flavianeii atît de nostimă, încît era cît pe-aci să izbucnească în hohote de rîs. Făcu însă eforturi să-și rețină pornirea. Mai ales că, undeva, în subconștient, persista senzația că și ea se află în fața confruntării decisive.

— Nu e vorba de o fugă, ci de o întoarcere. Cea mai firească întoarcere din acest Univers : întoarcerea acasă. După cum și tu te găsești acum în preajma aceleiași clipe de răspîntie. În zadar te frămînti, pînă la urmă și tu te vei întoarce, nu se poate altfel, ar fi anormal. Și, la urma urmei, spune-mi și mie : ce schimbări, ce evenimente extraordinare s-au petrecut pe Ilgo ?

Cufundîndu-și adînc privirea în ochii ei, căutînd parcă un răspuns la întrebările esențiale cu care

era confruntat, Tilbi continua de fapt dialogul acela superb, pasionat, crîncen, pe care îl începuse cu interlocutorii săi de afară. Uitase însă că Flaviana, ai cărei ochi îl urmăreau fascinați, nu putea pricepe nici o iotă din alfabetul acela enigmatic al privirilor. Într-un tîrziu vorbi :

— Pe Ilgo s-a întîmplat ceea ce trebuia să se întîmple, Horimo, izgonit de la putere, s-a sinucis în adîncul unei grote, iar Melmi, care a încercat să fugă cu o cosmonavă, a fost făcut fărîme tocmai cînd încerca să se plaseze pe o orbită în afara sistemului nostru solar. Cei pe care-i vezi pe pajiștea din fața casei sînt o delegație trimisă de Galdo. Printre ei se află și Sereto, și bunul meu Bisro. Vor să mă convingă cu tot dinadinsul să mă înapoiez, sub pretextul că prezența mea ar fi, chipurile, strict necesară, deoarece tot ce era pozitiv în Orașul meu Planetar, și care trebuie numai remediat și ajustat, e acum amenințat de un fel de furie a distrugerii, care suflă ca un vînt de nebunie peste Ilgo.

— Oare nu e firesc să-ți simți satisfăcut orgoliul rănit ? întrebă, cu o umbră de ironie, Flaviana. Spune sincer, n-ai visat clipa cînd oamenii planetei tale îți vor cere ajutorul ? N-ai gustat în adîncul sufletului tău acest moment suprem al răzbunării ?

Întîia oară de cînd se afla aici, Flaviana avu certitudinea că Tilbi nu-i poate suporta privirea. De unde înainte îi căuta ochii, încercînd parcă să-i comunice un mesaj lăuntric prin intermediul lor, acum îi ocolea. Era vădit că remarcă ei făcuse să vibreze o strună secretă, pe care el însuși, cine știe, ar fi vrut-o uitată. De altminteri, peste cîteva clipe, evitîndu-i la fel de încăpățînat privirea, Tilbi izbucni :

— Dacă nu te-aș fi văzut eu însumi coborînd aici în nava aceea minusculă și dacă n-ar fi cei de-afară, aș crede că ești pur și simplu o plăsmuire a imaginației mele, atît de scormonitor și exact îmi pătrunzi gîndurile. Da, ai dreptate, mult timp orgoliul meu

doar cu asta s-a hrănit, cu niște vise bezmetice de întoarcere triumfală după ce voi fi trăit din plin momentul cînd mă vor implora, cînd vor face apel la vanitatea mea rănită pentru a mă convinge...

Flaviana voi să intervină, dar se opri deoarece văzu că Tilbi manevrează cu disperare „șperaclul lingvistic“, căutînd parcă să fixeze cît mai precis curgerea impetuoasă a gîndurilor.

— Și totuși, oricît ți s-ar părea de ciudat, crede-mă că, în clipa cînd visul a devenit realitate, euforia pe care o gustam dinainte s-a rispit ca și cum nici n-ar fi existat vreodată. A rămas un gol absurd și trist, un sentiment al inutilității și neputinței, pe care zadarnic încerc să-l înăbuș. La ce bun toate astea, la ce bun evadarea mea nebunească, deznădăjduită, la ce bun întoarcerea într-o lume care, știu prea bine, nu mai e a mea...

Cu acel suprem efort de luciditate pe care și-l impunea doar în momentele cruciale, cînd simțea că de cuvîntul sau de fapta ei atîrnă ceva de maximă însemnătate, Flaviana se aventurează cu toate precauțiile pe terenul minat de atîtea îndoieli, neliniști, zbuciume al dramei lui Tilbi :

— Există, dacă vrei cu tot dinadinsul să cunoști părerea mea, o lege universală a omului, a tuturor fapturilor umane, indiferent pe ce tărîm al Cosmosului s-ar fi ivit sămînța aceasta stranie de umanitate. Și eu cred, cred din toate fibrele ființei mele, că tu ești un om, un om în toată puterea cuvîntului, dragul meu Tilbi (Era pentru prima oară cînd i se adresa cu această nuanță afectivă, care pe Tilbi îl făcu să tresară). Te întrebi, desigur, ce lege este aceea pe care pun atîta preț ? Simplu : omul nu-și aparține numai lui însuși, nu aparține doar clipei de azi, ci și celor care l-au adus pe lume, ca și celor pe care el, la rîndu-i, îi va dărui lumii, celor ce l-au precedat și celor ce-l vor urma, trecutului și viitorului, într-un cuvînt *speciei*, dar nu numai ca exis-

tență biologică, ci și ca devenire, ca istorie, ca supra-viețuire spirituală și continuitate morală. În clipa când abdică de la această responsabilitate fundamentală, care nu e nici ușoară, nici voioasă, nici exclusiv dăătoare de satisfacții, dar care e singura în stare să-i justifice poziția verticală în univers, înseamnă că renunță de bună voie la condiția sa umană, se anulează ca om. Și atunci, într-adevăr, totul e zadarnic, chiar și lungul nostru dialog, care pentru mine va fi material de reflecție întreaga viață, nu e decît zădărnicia zădărniciilor...

Obosită, epuizată, de parcă ar fi cărat o stîncă în spinare, Flaviana respira din greu, simțind acum din plin că pe Rilo atmosfera era mai diluată decît pe Pămînt. Nu se aștepta la un răspuns imediat din partea lui Tilbi, de aceea fu surprinsă cînd auzi glasul „șperaclului“ modulînd timid o întrebare :

— N-am îndrăznit pînă acum să-ți spun, dar simt că e timpul. Află că pe Ilgo nu mă așteaptă nimeni. *Absolut nimeni!* N-am avut nici soție, nici iubită, căci am fost totdeauna prea absorbit de giganticul meu proiect și de nu mai puțin giganticul meu orgoliu. Nimeni nu putea să-mi fie deopotrivă. Ascultă-mă și înțelege-mă bine, Flaviana (era, de asemenea, întîia oară cînd îi pronunța numele și pe tînăra pămînteană o trecură fiorii) : te rog, te implor să vii cu mine pe Ilgo și să împarți cu mine triumful și gloria care mă așteaptă !

Flaviana închise ochii de parcă o lumină prea puternică ar fi izbit-o brusc drept în adîncul irișilor. Apoi, cu mișcări dezarticulate, haotice, se desprinse din starea de imobilitate încrîncenată în care o fixaseră, în primele clipe, cuvintele lui Tilbi și fugi din casa cu verande pînă în mijlocul pajiștii. Abrosimov și O'Flaherty, pe care apariția intempestivă a Flavianeii îi întrerupsese dintr-o convorbire cît se poate de interesantă și instructivă cu cei doi șefi ai expediției de pe Ilgo, rămaseră cu gura

căscată cînd o auziră rostogolindu-și abrupt cuvintele, ca și cum s-ar fi temut să nu se răzgîndească :

— Haideți repede pe modul, ce mai stați, e timpul s-o pornim, ne așteaptă ceilalți, și pe urmă mai e și Pămîntul...

XI. Întoarcerea care e, poate, și o fugă

Bucuria explozivă a primelor momente ale revederii mai plutea încă în atmosferă, dar cosmonauții de pe „Himera“ își reluaseră fiecare ocupația fixată în misiunea de zbor, deoarece nava lor spațială pornise acum cu viteza maximă spre Pămînt.

Comandantul Van Heymans supraveghea cu o privire concentrată traiectoria pe care se plasase „Himera“. Din cînd în cînd, un zîmbet chinuit îi remodela trăsăturile severe ale chipului : în definitiv, cine ar fi putut să le reproșeze că expediția lor nu-și atinsese țelul saturnian ? Căută să-și alunge cu o grimasă obsesia asta, care nu-i dădea pace. Oare întîlnirea cu reprezentanții civilizației de pe Ilgo, observațiile pe care le făcuseră cu privire la asteroidul Hidalgo nu echivalau cu o debarcare pe Saturn ?

Urmărind la pupitrul cabinei de comandă funcționarea aparaturii electronice a cosmonavei, Tihon Abrosimov povestea a nu știu cîta oară cu dezinvoltură și cu un aer de năstrușnicie picarescă — în special Miguelei și lui Pak Sen Ir, care îl tot asaltau cu întrebări — amănunte privitoare la peripețiile extraordinarei lor călătorii pe Hidalgo. Vorbea aproape în șoaptă, precauție de altminteri inutilă deoarece Flaviana — pe care voia s-o menajeze de relatarea unei aventuri în care ea jucase un rol atît de esen-

tial — se afla, împreună cu doctorul O'Flaherty, în cabina alăturată.

Reobișnuirea organismului Flavianeii cu microclimatul din interiorul cosmonavei — care imita, în linii generale, climatul zonelor temperate ale Pământului — însemna pentru medicul expediției nu numai un obiectiv practic și urgent, ci și o pasionantă temă de investigație științifică. Devenită cobai al observațiilor grijulii și competente ale lui Roger O'Flaherty, Flaviana privea cu indiferență agitația ceremonială a doctorului, aerul de ritual solemn cu care oficia pe altarul medicinei cosmice. Era mult prea cufundată în dramaticul ei solilocviu, retrăia cu prea multă intensitate derularea anarhică, buimăcitoare a ultimelor secvențe ale fugii intempestive de pe Rilo (curios, își dădu seama că, în amintire, continua să numească asteroidul pe care poposisese cu numele dat de Tilbi !) ca s-o mai preocupe doctorelile americanului. Închise la un moment dat ochii, ca să revadă în contururi mai precise detaliile ultimei confruntări cu Tilbi, iar O'Flaherty, crezând că, în sfârșit, a adormit, părăsi în vârful picioarelor cabina.

Și, la urma urmelor, de ce a fugit ? De ce n-a continuat, calmă și sigură de sine, dialogul cu Tilbi ? De ce n-a rămas să-i explice limpede și fără echivoc motivul profund, autentic și irezistibil care o împiedica să-i urmeze chemarea ? De ce n-a încercat să-i demonstreze că nu frica de necunoscut o împingea să se întoarcă în lumea ei, că nu cine știe ce repulsie față de realitățile de pe Ilgo o îndemna să nu-l urmeze ?

Dar dacă se mințea pe ea însăși și, totuși, era vorba de frică, dar nu frica de necunoscut, ci de altceva, mai grav, mai hotărâtor — de imensa povară a răspunderii de a împărtăși destinul straniu, contradictoriu, sfîșietor al unei făpturi angajate în cea mai teribilă bătălie, bătălia pentru dominarea propriului orgoliu materializat în superb-demențialul Oraș Planetar ?

Oare n-ar fi fost mai firesc ca — dincolo de sentimentele pe care le încerca sau nu față de Tilbi — să-și depășească mărunta condiție terestră sau, mai bine zis, s-o amplifice la dimensiuni și proporții cosmice, să împlinească misiunea civilizatoare universală cu care mulți îl investesc din adîncul veacurilor pe fiul Terrei? Fuga ei nu însemna, de fapt o abdicare tristă și lașă de la această milenară aspirație a omului spre universal, spre vasta fraternitate a tuturor sistemelor locuite de ființe gînditoare? Cu ce impresie finală despre pămînteni vor pleca spre lumea lor cei de pe Ilgo, în primul rînd Tilbi?

Halucinant ca un galop de cai sălbatici, ca un răpăit de grindini pe un acoperiș, numele acesta i se zbătea în auz mereu și mereu: Tilbi, Tilbi, Tilbi... Toate gîndurile, toate replicile, toate argumentele îi erau, de altminteri, lui adresate, cu el dialoga, lui îi răspundea, pe el căuta să-l convingă... O, nu, dragul meu Tilbi, înțelege-mă, mi-ar fi fost cu neputință, ar fi fost mai presus de puterile unei biete fete de pe planeta Pămînt fie ea și participantă la o expediție cosmică, fie ea și astronom, fie ea și orice altceva pe lumea asta... Nu-mi poți cere să transform eu, Flaviana Sfetcu, această primă întîlnire — și nu una voită, ci absolut prin jocul hazardului — în simburele mult rîvnitei comuniuni universale! Trăim încă în lumea lucrurilor, a faptelor, a gesturilor de mult deprinse, care nu este altceva decît lumea Timpului... Efortul nostru conștient și, de aceea, cu atît mai disperat este de a înșela Timpul, de a ieși din Timp, de a întruchipa astfel ceea ce ne amăgim să credem că ar fi suprema noastră libertate... Și care nu este decît suprema noastră minciună! Fiecare dintre noi, dragul meu Tilbi, aparține indivizibil Timpului său, care este și Spațiul său, nu, nu o fărîmă de loc în Univers, ci altceva, tărîmul interior de unde pleacă și unde se întoarce, mereu se întoarce, în vecii vecilor se întoarce, pentru că de acest tărîm ne leagă cordonul ombilical

al vieții, pentru că pe acest tărîm noi sîntem noi, pentru că sîntem datori, cu toate fibrele ființei noastre datori, să-l fertilizăm și să-l îmbogățim...

Ascultă-i, Tilbi, pe Sereto și pe Bisro, și pe toți ceilalți care au venit să te cheme, du-te cu ei, nu te înverșuna în vanitatea ta stearpă, absurdă, monstruoasă, da, monstruoasă, iartă-mă că vorbesc atît de dur, de necruțător, dar tu ești un om adevărat, așa vreau să cred, și nu te sperii de cruzimea cuvintelor ce exprimă, încearcă să exprime ireversibilul unui drum de la care nu te mai poți abate, de la care nu mai ai voie să te abați fără zadarnicul risc al solitudinii definitive și absolute, echivalînd cu sinuciderea, cu cea mai lașă dintre sinucideri...

Poate va veni, sînt sigură că va veni și ziua aceea năzuită cînd civilizațiile noastre nu se vor mai întîlni întîmplător la o răscruce întîmplătoare a Universului, cînd fecunda lor simbioză va deveni posibilă, cînd nu ne vom mai simți străini unul în lumea celuilalt, cînd vom căpăta simțul solidarității cosmice, dincolo de fruntariile pîlpîitoare și efemere ale stelelor care, uite, sclipesc acolo, decupate de cercul perfect al hubloului cabinei mele... Pînă atunci să ne înfăptuim cît mai deplin rosturile noastre acolo de unde mereu plecăm, acolo unde mereu ne întoarcem, trebuie să ne întoarcem, și tu trebuie să te întorci, dragul meu Tilbi, trebuie, mă auzi, ești obligat față de toți ai tăi, față de Opera vieții tale...

În cabina de comandă a „Himerei“ toți își vedeau de treburile lor obișnuite, fiecare dintre ei trăind în felul său propriu clipa — încă destul de îndepărtată, dar care acum li se părea mai apropiată ca oricînd — a coborîrii pe Pămîntul ȣeternelor plecări și întoarceri. Van Heymans, Miguela, O'Flaherty, Abrosimov, Pak Sen Ir ajunseseră cu toții la concluzia că bilanțul expediției lor, chiar dacă aceasta nu-și

atinsese ținta fixată, putea fi considerat cel puțin mulțumitor.

Nimeni n-o tulbura pe Flaviana, deoarece toți erau adânc convinși că Timpul va aduce de la sine răspuns la toate întrebările. Sau aproape la toate...

I. Tarzan în bleu-argint	7
II. Un cod straniu și blajin	17
III. Miercurea de după joi	29
IV. Proiect pentru un paradis	40
V. Arpegii la o ascensiune	55
VI. „Himera“ lansează un colac de salvare	74
VII. Sub cupola de raze albastre	81
VIII. Ceață într-o sticlă bine astupată .	92
IX. O felie de neprevăzut	106
X. Niște ovații care vin prea târziu . .	121
XI. Întoarcerea care e, poate, și o fugă	137

Lector : VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor : MARIANA PUȘCAȘU

Apărut 1972. Comanda nr. 9 515. Coli de tipar 9.

Tiparul executat sub comanda nr.
20 177 la Combinatul Poligrafic „Casa
Scînteii“, Piața Scînteii nr. 1,
București,
Republica Socialistă România

Fantastic Club

Lei 4,50